

Odborná studie

realizovaná v rámci projektu „Posilování sociálního dialogu prostřednictvím integrovaného systému podpory spolupráce zástupců zaměstnanců a zaměstnavatelů-iPodpora - 3. etapa“, registrační číslo projektu: CZ.03.1.52/0.0/18_09/0010386 financovaného Evropským sociálním fondem prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost a státního rozpočtu ČR.

Poskytovatel dotace: Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR

Příjemce dotace: Asociace samostatných odborů (ASO)

Partner projektu: Konfederace zaměstnavatelských a podnikatelských svazů ČR (KZPS ČR)

Význam EU pro prosperitu České republiky

Zpracovala: Expertní skupina ekonomika ČR

Doc. Ing. Antonín Peltrám, CSc.

Ing. Květoslava Kořínková, CSc.

Ing. Naděžda Pikierská, Csc.

Ing. Vladimír Novotný, CSc.

Praha 2019

Obsah:

Stručné shrnutí studie	4
1. Co je Evropská unie?	5
2. Jaké jsou formy spolupráce členských států a institucí EU?.....	10
3. Co obsahují a o co usilují politiky EU?	16
O jaké politiky jde dlouhodobě?	16
Politiky EU navrhované pro období 2021-27	18
4. Náklady a rizika členství v EU	21
Náklady členství v EU	21
Svoboda pohybu zboží	22
Svoboda pohybu osob	22
Svoboda pohybu kapitálu	23
Svoboda pohybu služeb	24
Potenciální zdroje dalších rizik	25
5. Jaké cíle sleduje EU do roku 2030?	27
6. Význam vlivu EU na ČR s vytipováním nejdůležitějších oblastí	35
Erasmus – nové možnosti pro studenty	40
Příležitosti	40
Klíčové akce	42
Klíčová akce 1: Vzdělávací mobilita jednotlivců	42
Klíčová akce 2: Inovace a osvědčené postupy	42
Klíčová akce 3: Podpora reformy politiky	43
Sport	43
Příležitosti pro jednotlivce	43
Studenti	44
Doba trvání	44
Podmínky	45
Uznávání absolvovaného studia	45
Finanční podpora	46
Kdo má na pomoc nárok?	47
Jaké granty jsou k dispozici?	48
Doba trvání	49
Podmínky	50

Finanční podpora	50
Doba trvání	50
Podmínky.....	51
Finanční podpora	51
Přínosy společných politik – dopravní politika	51
Přínosy společných politik –kohezní politika	56
7. Doporučení pro vládu ČR pro období předsednictví v EU	57
Posílení evropských obranných kapacit a bezpečnost kybernetického prostoru.....	63
Strategická odolnost evropské ekonomiky	64
Odolnost demokratických institucí.....	65
Příloha č. 1	67
Příloha č. 2	73
Příloha č. 3	74
Příloha č. 4	75
Použitá literatura:	89

Stručné shrnutí studie

Cílem studie v roce 2019 je v návaznosti na studii z roku 2018 „Přínosy členství ČR v EU a jejich vliv na hospodářský růst ČR“ objektivizovat postavení ČR v EU, společné cíle EU v letech 2020-30, na základě objektivních údajů o struktuře institucí EU, jejich práv a povinností a postavení zástupců ČR v institucích EU. Studie se proto zaměřila na:

- a) principy spolupráce členských států EU v institucích EU podle Lisabonské smlouvy z roku 2009 (Smlouva o fungování EU, Smlouva o EU)
- b) společné politiky EU
- c) cíle EU do roku 2030
- d) celkový vliv změn EU na budoucnost ČR
- f) závěrečná doporučení (zejména pro předsednictví ČR v EU).

V roce 2019 slavíme patnácté výročí našeho členství v Evropské unii, kterému předcházelo čtrnáctileté období přípravné spolupráce, jež byla zahájena v roce 1990 ještě československou federální vládou a po roce 1992 v ní pokračovaly vlády obou nástupnických států ČR i SR. Po tak dlouhé době je možné předpokládat, že podstatný počet obyvatel ČR, zejména pak politici i představitelé různých občanských sdružení mají dostatečné znalosti o našich právech a povinnostech souvisejících s členstvím ČR v EU. Bohužel opak je pravdou a vede k řadě desinformací, které ve veřejném prostoru za pomoci sociálních sítí mohou velmi negativně působit na celkový názor jak politiků, tak i jednotlivých občanů i na cíle, které sleduje dlouhodobě EU v Evropě a význam, který EU má pro jednotlivé členské státy a jejich obyvatele.

O tom myslím může názorně hovořit i současná situace Spojeného království Velké Británie před jeho odchodem z EU koncem ledna 2020. Proto by bylo vhodné i v rámci podnikatelských a zaměstnaneckých, případně odborových aktivit si upřesnit podle jakých pravidel EU pracuje a jaké povinnosti a práva má každý členský stát.

Položme si několik otázek a hledejme na ně společně odpovědi i v této studii.

1. Co je Evropská unie?

„Pro generaci mých dětí znamená Evropa jedinečný příslib. Je příslibem života na přirozeném a zdravém kontinentu. Príslibem žít ve společnosti, kde můžete být tací, jací jste, žít, kde se vám zachce, milovat, koho chcete, a kde můžete sahat po hvězdách. Je příslibem světa plného nových technologií a prastarých hodnot. Príslib Evropy, která přebírá vedoucí postavení ve světě, pokud jde o hlavní výzvy naší doby.“

Ursula von der Leyenová, předsedkyně Evropské komise

Evropská unie je založena na mezinárodní smlouvě, která ve své preambuli uvádí, že členské státy (*Lisabonská smlouva z roku 2009 tj.- Smlouva o fungování EU a Smlouva o EU, která vybavila EU samostatnou právní subjektivitou a upravila práva a povinnosti institucí EU*)

- a) jsou rozhodnuty položit základy stále užšího svazku evropských národů
- b) jsou odhodlány zabezpečit společným postupem hospodářský a sociální růst svých států odstraněním překážek, které rozdělují Evropu,
- c) potvrzují za základní cíl svého úsilí neustále zlepšování životních a pracovních podmínek svých národů
- d) se snaží posílit jednotu hospodářství svých zemí a zajistit jejich harmonický rozvoj zmenšováním rozdílů mezi jednotlivými regiony a odstranění zaostalosti nejvíce znevýhodněných regionů
- e) si přejí přispět společnou obchodní politikou k postupnému odstraňování omezení v mezinárodním obchodě
- f) podporují dosažení co největší vzdělanosti svých národů prostřednictvím širokého přístupu ke vzdělávání a neustálé doplňování znalostí
- g) jsou rozhodnuty zachovat a upevnit tímto spojením svých zdrojů mír a svobodu a vyzývají ostatní národy Evropy, které jejich cíle sdílejí, aby se k nim připojily.

Z uvedeného vyplývá, že EU je společenství v současné době ještě 28 evropských států vytvořené na základě mezinárodní smlouvy, které realizuje nový typ mezinárodní organizace založené na dobrovolně sdílené suverenitě členských států.

Evropská unie je výsledkem integračního procesu, který v Evropě probíhá po druhé světové válce. Vychází z myšlenek na nové evropské uspořádání, jehož cílem je vyloučit válku mezi evropskými zeměmi a nahradit konflikty mírovou spoluprací.

Tento projekt nabyl konkrétní podoby v roce 1951, kdy zástupci Belgie, Francie, Itálie, Lucemburska, Nizozemska a Spolkové republiky Německo podepsali v Paříži smlouvu o vytvoření Evropského společenství uhlí a oceli na padesát let. O šest let později stejné státy podepsaly v roce 1957 v Římě smlouvy o vytvoření Evropského hospodářského společenství a Evropského společenství pro atomovou energii na dobu neurčitou. Smlouva o Evropském hospodářském společenství (EHS) vytvořila právní a institucionální základ pro celní unii, jednotný evropský trh a hospodářskou a měnovou unii. Název této smlouvy po zapracování i evropského občanství pro občany členských států a ochrany spotřebitele jednotného trhu a posílení pravomocí Evropského parlamentu byl změněn na smlouvu o Evropské unii z roku 1992 (tak zvaná Maastrichtská smlouva).

Evropská unie je v současné době největším světovým ekonomickým seskupením, je hlavním ekonomickým partnerem pro většinu zemí světa, které udržuje diplomatické styky s více jak 130 zeměmi světa. Od roku 2004 je členem tohoto společenství i Česká republika.

Pokud hovoříme o Římských smlouvách (1957) nebo Maastrichtské smlouvě (1992) či Lisabonské smlouvě (2009) nejde vždy o nové smluvní ujednání ale pouze o stálou, i když velmi rozsáhlou, novelizaci původní Římské smlouvy o Evropském hospodářském společenství. Snaha členských států EU dohodnout Ústavu o EU v první dekádě tohoto století neskončila také úspěšně, a proto současně platné Lisabonské smlouvy (Smlouva o fungování EU a Smlouva o Evropské unii) jsou nejrozsáhlejší novelizací smlouvy přijaté v roce 1957 (Římské smlouvy o EHS).

Současná Lisabonská smlouva nebo správněji řešeno Lisabonské smlouvy představují 2 smlouvy - Smlouvu o fungování Evropské unie a Smlouvu o EU. Tyto 2 smlouvy mají stejnou právní sílu. Termín Unie nahrazuje Evropské společenství a je jeho nástupkyní, jak je uvedeno v čl. 1 Smlouvy o EU.

Podle čl. 2 Smlouvy o EU je Unie založena na hodnotách úcty k lidské důstojnosti, svobody, demokracie, rovnosti, právního státu a dodržování lidských práv, včetně práv příslušníků menšin. Tyto hodnoty jsou společné členským státům ve společnosti vyznačující se pluralismem, nepřipustností diskriminace, tolerancí, spravedlností, solidaritou a rovností žen.

Podle čl. 3 této smlouvy Unie poskytuje svým občanům prostor svobody, bezpečnosti a právy bez vnitřních hranic, ve kterém je zaručen volný pohyb osob ve spojení s vhodnými opatřeními ochrany vnějších hranic EU a předcházení a potírání zločinnosti.

Unie podle tohoto článku vytváří společný vnitřní trh, usiluje o udržitelný rozvoj Evropy založený na vyváženém hospodářském růstu a na cenové stabilitě i vysoce konkurenceschopném sociálně tržním hospodářství směřujícím k plné zaměstnanosti a společenskému pokroku a na vysokém stupni ochrany a zlepšování kvality životního prostředí. Podporuje vědecký a technický pokrok.

Dále v tomto článku je zdůrazněno, že EU podporuje hospodářskou, sociální a územní soudržnost a solidaritu mezi členskými státy. Rovněž EU respektuje bohatou kulturní a jazykovou rozmanitost a dbá na zachování evropského kulturního dědictví.

V odst. 4 čl. 3 této smlouvy je uvedeno, že Unie vytváří hospodářskou a měnovou unii, jejíž měnou je EURO.

Podle čl. 4 této smlouvy náležejí pravomoci, které nejsou výslovně uvedeny v Lisabonských smlouvách členským státům EU.

Podle zásady loajální spolupráce se Unie a členské státy navzájem respektují a pomáhají si při plnění úkolů vyplývajících ze Smluv. Opačně členské státy učiní veškerá vhodná opatření k plnění závazků, které pro ně ze Smluv vyplývají. Je zde rovněž uvedeno, že členské státy usnadňují Unii plnění jejich úkolů a zdrží se všech opatření, jež by mohla ohrozit dosažení cílů Unie.

V čl. 5 Smlouvy podle zásady subsidiarity jedná Unie v oblastech, které nespadají do její výlučné pravomoci pouze tehdy a do té míry, pokud cílů zamyšlené činnosti nemůže být dosaženo uspokojivě členskými státy na úrovni ústřední, regionální, či místní, ale spíše jich, z důvodů jejího rozsahu nebo účinků, může být lépe dosaženo na úrovni Unie.

Je proto zřejmé, že fungování Unie je založeno na zastupitelské demokracii, jak je uvedeno v čl. 10 Smlouvy o EU. Podle tohoto článku jsou občané členských států zastoupeni na úrovni EU v Evropském parlamentu. Každý občan má právo se podílet na demokratickém životě Unie. Občanem Unie je každá osoba, která má státní příslušnost členského státu. Občanství Unie doplňuje občanství členského státu, avšak ho nenahrazuje. Podle čl. 20 Smlouvy občané Unie mají právo mimo jiné:

a) svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států,

b) právo volit a být volen ve volbách do Evropského parlamentu a v obecních volbách v členském státě, v němž mají bydliště, za stejných podmínek jako občané tohoto státu,

c) na území třetí země (nečlenské), kde členský stát, jehož jsou občané nemá své zastoupení, právo na diplomatickou a konzulární pomoc kterýmkoliv členským státem EU jako státní příslušníci tohoto členského státu,

d) občané členských států mají petiční právo k Evropskému parlamentu a právo obracet se na evropského veřejného ochránce práv a právo obracet se na poradní orgány EU a instituce EU.

Pro zajištění činnosti EU jsou Smlouvou o Evropské unii ustaveny následující orgány:

- a) Evropský parlament
- b) Evropská rada
- c) Rada
- d) Evropská komise (dále jen Komise)
- e) Soudní dvůr Evropské unie
- f) Evropská centrální banka
- g) Účetní dvůr

Evropskému parlamentu, Radě a Komisi jsou nápomocny podle čl. 13 této smlouvy Hospodářský a sociální výbor a Výbor regionů, které plní poradní funkce.

Evropský parlament podle čl.14 Smlouvy vykonává společně s Evropskou radou legislativní a rozpočtovou funkci, vymezuje jednotlivé politiky Unie, dále vykonává funkci politické kontroly. V tomto směru má obdobnou působnost jako parlamenty členských států s tím, že pokud nedojde k jasnému souhlasu Evropského parlamentu při projednávání rozpočtů EU má rozhodující dohodovací pravomoc Evropská rada (složené z představitelů jednotlivých čl. států). Parlamenty členských států spolupracují s Evropským parlamentem prostřednictvím svých stanovisek k materiálům přijímaným Evropským parlamentem.

Rada je složena ze zástupců každého členského státu na ministerské úrovni.

Rady jsou specializovány podle působnosti jednotlivých sledovaných polit EU.

Konkrétní rady ve spolupráci s předsedou Evropské rady a Komisí připravují pravidelné zasedání Evropské rady.

Komise navrhuje a řídí politiky EU a rozpočet EU. Podrobně jsou upraveny práva a povinnost Komise v čl. 17 Smlouvy o EU. Složení Komise ze zástupců jednotlivých členských států je uvedeno pro období 2019-24 v příloze č.1 studie.

Základní právní dokument vymezující víceletý rozpočet EU pro období 2014-21 „Nařízení Rady č.13 z prosince 2013, kterým se stanoví víceletý rozpočet EU pro období 2014-21“ je uveden v příloze č. 2 této studie.

Čistá pozice ČR v letech 2004-19 je uvedena v příloze č. 3 a 4 studie.

Soudní dvůr EU se skládá ze Soudního dvora, Tribunálu a specializovaných soudů, jejich činnost je upravena v čl. 19 Smlouvy o EU. Soudní dvůr je složen ze zástupců jednotlivých čl. států a rozhoduje o žalobách podaných členskými státy nebo fyzickými či právnickými osobami. Soudní dvůr také rozhoduje na žádost vnitrostátních soudů o předběžných otázkách týkajících se výkladu evropského práva nebo platnosti aktů přijatých orgány EU.

Evropská centrální banka a národní centrální banky tvoří podle § 282 Smlouvy o fungování EU Evropský systém centrálních bank (ESCB). Evropská centrální banka má právní subjektivitu, je nezávislá na orgánech EU a jedině ona povoluje vydávání eura.

Účetní dvůr má upravena svá práva a působnosti v čl. 285-7 Smlouvy o fungování EU. Skládá se z jednoho státního příslušníka každého členského státu a jeho členové vykonávají své funkce nezávisle v obecném zájmu Unie.

Účetní dvůr kontroluje zákonnost, efektivnost a účelnost využívání finančních prostředků EU orgány EU i členskými státy, ve své výroční zprávě se vyjadřuje k správě evropských finančních prostředků Komisi a na základě této zprávy Evropský parlament může vyslovit Komisi absolutorium k hospodaření s rozpočtem EU.

2. Jaké jsou formy spolupráce členských států a institucí EU?

Podle smlouvy o fungování Evropské unie (čl. 3) má Unie výlučnou pravomoc pouze v těchto oblastech:

- a) celní unie,
- b) stanovení pravidel hospodářské soutěže nezbytných pro fungování vnitřního trhu (někdy označovaného za společný trh),
- c) měnová politika pro členské státy, jejichž měnou je euro
- d) zachování biologických mořských zdrojů v rámci společné rybářské politiky,
- e) společná obchodní politika,
- f) uzavírání mezinárodních smluv, pokud je tím pověřena členskými státy.

Většina pravomocí EU patří do sdílené pravomoci s členskými státy a podle čl. 4 Smlouvy o fungování EU do těchto pravomocí patří:

- a) vnitřní trh
- b) část sociální politiky, která je touto smlouvou vymezena,
- c) hospodářská, sociální a územní soudržnost,
- d) zemědělství a rybolov,
- e) životní prostředí
- f) ochrana spotřebitele
- g) doprava
- h) transevropské sítě
- ch) energetika
- i) prostor svobody, bezpečnosti a práva
- j) společné otázky bezpečnosti v oblasti veřejného zdraví.

Unie ve spolupráci s členskými státy vyvíjí činnost v oblasti výzkumu, technologického rozvoje, vesmíru tak, aby tato činnost nebránila aktivitám samostatných členských států. Obdobně toto platí i v oblasti rozvojové spolupráce a humanitární činnosti.

Podle čl. 6 stejné smlouvy Unie má právo podporovat a koordinovat nebo doplňovat činnosti členských států v následujících oblastech:

- a) ochrana a zlepšování lidského zdraví
- b) průmysl
- c) kultura
- d) cestovní ruch
- e) všeobecné vzdělávání, odborné vzdělávání spolupráce mládeže a v oblasti sportu
- f) civilní ochrana
- g) správní spolupráce

Členské státy pak koordinují podle čl. 5 Smlouvy své hospodářské politiky a Unie přijímá opatření ke koordinaci politik zaměstnanosti čl. států a může rovněž podávat podněty pro zajištění koordinace sociálních politik čl. států.

Podle čl. 9 Smlouvy Unie při vymezování a provádění svých politik činností přihlíží k požadavkům spojeným s podporou vysoké úrovně zaměstnanosti, zárukou přiměřené sociální ochrany, boje proti sociálnímu vyloučení a vysokou úrovní všeobecného a odborného vzdělávání a ochrany lidského zdraví.

Aktivní přístup ČR v EU vyžaduje systematické a kvalitní sledování dění v EU, iniciativní přístup ČR na jednáních v Radě na všech úrovních, včetně úrovně ministrů, pravidelnou komunikaci a spolupráci vlády s Evropským parlamentem, stejně jako komunikaci vlády s občany ČR zaměstnanými v orgánech a institucích EU.

Pro prosazování priorit ČR vláda využívá také potenciálu zástupců ČR vysílaných na jednání jednotlivých výborů Evropské komise a zástupců ČR ve Výboru regionů a v Evropském hospodářském a sociálním výboru. Důležité je také provázání pozic vlády i obou komor Parlamentu ČR v evropské agendě.

Za klíčové výbory Evropského parlamentu a klíčové formace Rady vláda považuje především ty, jež se zabývají pěti prioritami ČR Informovanost a veřejná diskuze o EU Podpora občanů ČR v orgánech a institucích EU a europeizace státní správy

Vláda také povede diskuzi o systémovém posílení koordinace evropských záležitostí. Chce-li být ČR jako členský stát střední velikosti v EU úspěšná, musí se nepřetržitě zabývat otázkou vytváření stálých i jednoúčelových zájmových koalic. ČR může mít jiné partnery v řešení problematiky vnitřního trhu a jiné spojence ve vyjednávání rozpočtu EU.

Klíčové pro utváření efektivních koalic je znalost postojů a priorit ostatních členských států, neustálá spolupráce s nimi a schopnost prokázat, že problémy ostatních ČR vnímá a je ochotna se podílet na jejich řešení. Důležitými stabilními partnery ČR jsou Visegrádská skupina a sousední Německo a Rakousko. Za osvědčený a úspěšný formát vláda považuje do různé míry formalizovanou spolupráci tzv. podobně smýšlejících států či spolupráci středně velkých států. Jedním z klíčových předpokladů úspěšného provádění této Koncepce je skutečná politická diskuze o aktuálních evropských otázkách a plynulé přenášení priorit vymezených touto Konceptí do rámcových pozic ČR. Zásadní roli zde hraje Výbor pro Evropskou unii (VEU) jak na pracovní, tak na vládní úrovni a s ním spojený koordinační mechanismus.

Tato Koncepce bude uplatňována zejména prostřednictvím následujících tří kroků. Strategické plánování začíná analýzou Pracovního programu Evropské komise, který vychází zpravidla v listopadu každého roku pro následující kalendářní rok. Návrhy, které vláda v souladu s touto Konceptí považuje za klíčové, budou v rámcové pozici ČR k Pracovnímu programu Komise označeny za národní prioritu a schváleny vládním VEU. K národním prioritám resorty zahájí za podpory Úřadu vlády konzultace, a to v rámci kulatých stolů, a především pracovních skupin Národního konventu. Tyto neformální pracovní skupiny Národního konventu budou pracovat v rozdílném složení ke každé jednotlivé národní prioritě a budou se skládat z vybraných členů VEU, ze zástupců obou komor Parlamentu ČR, ať již z evropských či sektorových výborů, z poslanců Evropského parlamentu, kteří jsou členy v relevantních výborech, a ze zástupců sociálních partnerů. Odpovědný rezort následně zpracuje stručnou předběžnou pozici, která zohlední výsledky těchto konzultací a identifikuje pro ČR klíčové hospodářské i právní aspekty problematiky. Tuto pozici schválí VEU. Za národní prioritu může být označen dokument legislativního i nelegislativního charakteru. Pro ČR klíčové aspekty k národním prioritám budou komunikovány především při jednání s Evropskou komisí, s Evropským parlamentem a s členskými státy. V této fázi bude vláda také usilovat o hledání společné pozice s podobně smýšlejícími členskými státy. Jakmile bude návrh označený za národní prioritu vydán, bude k ní za podpory Úřadu vlády zpracována analýza socio-ekonomických dopadů na ČR. U národních priorit bude souběžně v rychlém sledu připravena rámcová pozice ČR. Každá schválená rámcová pozice ČR musí obsahovat informaci, jakým způsobem souvisí s prioritami stanovenými v této Koncepti.

Stejně jako ve fázi přípravy legislativy, vláda bude rámcovou pozici ČR k národní prioritě komunikovat oběma komorám Parlamentu ČR a bude usilovat o provázání pozice ČR v rámci politického dialogu národních parlamentů s Evropskou komisí a s Evropským parlamentem. Zásadní je také komunikace vlády se zpravodaji příslušného

návrhu v Evropském parlamentu. Ve fázi legislativního procesu EU je pro prosazování priorit ČR klíčový iniciativní přístup ČR na všech úrovních Rady.

V lednu každého roku Úřad vlády ve spolupráci s resorty předloží Výboru pro Evropskou unii hodnotící zprávu, která popíše a vyhodnotí dosavadní prosazování tzv. národních priorit ČR ve snaze ovlivnit podobu legislativních předloh EU co nejefektivněji. Zpráva bude také obsahovat stručnou informaci jednotlivých resortů, jakými konkrétními iniciativami přispívají k naplňování priorit této Koncepce.

Přijetí společné měny vnímá vláda jako klíčovou dlouhodobou hospodářskou a politickou prioritu ČR v EU. Vláda si uvědomuje intenzivní hospodářské propojení ČR s eurozónou, přínosy zavedení eura v podobě prohloubení obchodních vztahů, transakčních úspor, cenové transparentnosti, stability měny a možnosti ovlivňovat chod orgánů eurozóny, jejichž rozhodnutí mají na ČR zásadní vliv již dnes. ČR plní maastrichtská kritéria s výjimkou členství v evropském mechanismu směnných kurzů (ERM II), které je čistě politickým rozhodnutím. Vláda proto povede důkladnou veřejnou diskuzi o dopadech členství v eurozóně, aby se ještě před rokem 2020 mohl otevřít prostor pro politické rozhodnutí o zapojení ČR do ERM II a s tím související rozhodnutí o termínu vstupu ČR do eurozóny. Se zavedením eura bude úzce spojeno rozhodování vlády a obou komor Parlamentu ČR o účasti ČR v Evropském mechanismu stability a o plném provádění tzv. fiskální smlouvy.

Samostatnou, byť do určité míry související otázkou, je rovněž rozhodnutí o vstupu ČR do bankovní unie, která je důležitým integračním faktorem prohlubujícím především vnitřní trh EU. Vstup do bankovní unie vláda vnímá jako součást širších příprav na přijetí společné měny. Všechny sousední země ČR jsou rovněž členskými státy EU. Absence kvalitní základní železniční, silniční a vodní infrastruktury však brání plně využít příležitostí, které poloha ve středu Evropy přirozeně nabízí. V posledních letech dokonce dochází k obcházení ČR při výstavbě rychlostních železničních spojení.

Pro urychlení rozvoje železniční a dálniční infrastruktury a plnohodnotné využití finančních prostředků EU, které jsou pro tento účel alokovány, vláda zajistí dlouhodobé systematické plánování rozvoje dopravní infrastruktury, zajistí stabilní financování dopravních staveb, zjednoduší schvalování procesů a bude koordinovat realizaci navazujících přeshraničních spojení se sousedními státy. Vláda považuje za své priority dálniční napojení z Prahy do Drážďan, z Prahy do Lince, z Brna do Vídně, z Hradce Králové do Polska či spojení Zlínského a Moravskoslezského kraje se Slovenskem. V železniční dopravě potřebuje ČR rychlostní tratě se všemi sousedy pro konkurenceschopnou osobní dopravu a na ni navazující zvýšení kapacity nákladní přepravy. Strategické zájmy ČR rovněž naléhavě vyžadují napojení na síť

vysokorychlostní železnice, která je v současné době budována převážně v západní části EU. Vláda bude také za účelem rozvoje příhraničních regionů usilovat o posílení přeshraniční regionální železniční dopravy.

Průzkumy veřejného mínění dlouhodobě ukazují, že významná část obyvatel ČR se k evropské integraci staví rezervovaně, přičemž většina respondentů zároveň udává, že nedisponuje ani základním povědomím o fungování EU. Proto vláda připraví informační strategii, která by měla občany lépe seznámit s fungováním EU, rolí ČR v ní a přínosy našeho členství. Významnou roli v informovanosti obyvatelstva hrají média. Vláda bude usilovat o zavedení pravidelného a kvalitního zpravodajství veřejnoprávních médií o aktuálním dění v EU tak, jak je to standardem v ostatních členských státech EU.

Dále si vláda klade za cíl, aby intenzivní debata o směřování EU v rámci Národního konventu vedla k posílení evropské identity v ČR, zapojení politických elit do této diskuze a pochopení skutečnosti, že Česká republika je nedílnou součástí Evropská unie a my, jakožto její občané, tak neseme odpovědnost za její další vývoj. Vláda si uvědomuje důležitost zastoupení občanů ČR v orgánech a institucích EU, a proto připravila Strategii podpory Čechů v institucích EU. Jejím cílem je posílit spolupráci s občany zaměstnanými v orgánech a institucích EU, navázat s nimi kontakt a podporovat jejich působení na strategicky důležitých pozicích. A to především v pěti oblastech, které stanoví tato Koncepce jako priority ČR v EU.

Dále bude vláda poskytovat podporu uchazečům o práci v orgánech a institucích EU v rámci jejich přípravy na výběrová řízení. Součástí připravované strategie bude i podpora zvyšování profesní kvalifikace české státní správy za účelem systematického obsazování pozic tzv. národních expertů i stáží v orgánech a institucích EU. Implementace zákona o státní službě je optimální příležitostí, jak výrazně posílit vnímání evropského kontextu v rámci činnosti jednotlivých orgánů státní správy i samosprávy a připravit instituce ČR na úkoly spojené s aktivním členstvím ČR v EU.

Dle údajů z Eurostatu vykazuje méně než polovina obyvatelstva ČR aktivní znalost cizího jazyka, přičemž pouze pětina mladých Čechů a Češek dle svého názoru aktivně ovládá anglický jazyk. Téměř čtvrtina českých vysokoškolských studentů se nedomluví žádnou cizí řečí. Nastolení pozitivního trendu ve vícejazyčnosti se zvláštním zaměřením na tři pracovní jazyky EU je zásadním prvkem ve snaze vlády o aktivní členství ČR v EU a předpokladem schopnosti ČR využívat veškeré výhody, které z členství v EU vyplývají.

Pro pevné evropské ukotvení ČR je důležité rozvíjet aktivní kulturní diplomacii, včetně podpory české kultury a českého jazyka v zahraničí, která pomáhá sblížovat evropské národy, překonává zažitá stereotypy a otevírá dveře pro další formy spolupráce mezi evropskými národy. Vláda bude také usilovat o posílení občanského vzdělávání k evropanství na základních a středních školách, které pomůže utvářet sebevědomou generaci mladých Evropanů. Důraz bude kladen zejména na znalost evropských hodnot, historie 20. století a fungování EU. Vláda bude usilovat o plné využívání a další rozšíření výměnných vzdělávacích programů na úrovni EU pro všechny skupiny obyvatelstva.

3. Co obsahují a o co usilují politiky EU?

V části třetí Smlouvy o fungování EU jsou v jednotlivých paragrafech popsány podmínky umožňující vnitřní trh EU a jeho fungování, který zahrnuje prostor bez vnitřních hranic, v němž je zajištěn volný pohyb zboží, osob, služeb a kapitálu. Dovozní nebo vývozní cla a poplatky jsou mezi členskými státy zakázány. Při odchodu členského státu z EU (odchod Velké Británie), odchází tento stát i z vnitřního trhu EU a pro novou formu spolupráce mezi členskými státy EU a tímto státem musí být uzavřena zvláštní obchodní dohoda, kterou bude Velká Británie vyjednávat až po podpisu a ratifikaci dohody o ukončení svého členství v EU, pravděpodobně do konce roku 2020.

O jaké politiky jde dlouhodobě?

Jednou z důležitých politik EU je hospodářská a měnová politika, která je podrobně upravena v čl. 119-144 Smlouvy o fungování EU. Hospodářská politika EU je založena na úzké koordinaci hospodářských politik členských států na vnitřním trhu a na vymezení společných cílů na vnitřním trhu EU v souladu se zásadami otevřeného tržního hospodářství s volnou soutěží. Členské státy považují své hospodářské politiky za věc společného zájmu a koordinují své cíle i nástroje na úrovni Rady (představitelů ministerstev kompetentních za tuto problematiku jednotlivých čl. států EU). Rada přijme na doporučení Evropské komise návrh hlavních směrů hospodářských politik členských států EU a předloží tento dokument Evropské radě (složené ze zástupců hlav států nebo předsedů vlád).

Podrobně formu spolupráce členských států EU a orgánů EU upravuje čl. 121 Smlouvy o fungování EU. Nově jsou ve smlouvě o fungování EU upraveny povinnosti členských států, jejichž měnou je EURO, povinnosti související s fungováním hospodářské a měnové unie EU (čl.136-138 Smlouvy)

EU rovněž od svého vzniku (1957 ještě i jako Evropské hospodářské společenství) jasně vymezuje společnou zemědělskou politiku a společnou rybářskou politiku. Cílem společné zemědělské politiky podle čl. 39 je zvýšit produktivitu zemědělství prostřednictvím technického pokroku a optimálním využitím pracovní síly. Dále pak zajistit stabilizované trhy a plynulé zásobování, udržet pracovní kapacity na venkově. V posledních letech je kladen velký důraz také na ekologické zemědělství

Nově je ve Smlouvě o fungování EU prostor svobody, bezpečnosti a práva (čl.67-89), který zahrnuje i politiky týkající se kontrol na hranicích, azylu a přistěhovalectví, dále justiční spolupráce v občanských věcech, justiční spolupráce v trestních věcech a policejní spolupráce. Nově vzniká z EUROJUSTu.

Úřad evropského veřejného žalobce, jehož je ČR rovněž součástí. Tento Úřad je podle čl. 86 Smlouvy o fungování EU případně s Europolem (Sdružení policejních orgánů členských států EU) příslušný k vyšetřování a stíhání pachatelů trestných činů a spolupachatelů trestných činů poškozujících nebo ohrožujících finanční zájmy EU. Před příslušnými soudy členských států vykonává v souvislosti s uvedenými trestnými činy úlohu veřejného žalobce (v případě ČR – státního žalobce). Tím již v oblasti trestných činů poškozujících zájmy EU existuje Evropský zatykač, Europol a Úřad evropského veřejného žalobce jako ucelená trestní struktura.

Dále patří mezi společné politiky EU i oblast dopravy zaměřená zejména na společnou dopravní síť členských států EU a společné podmínky provozovatelů těchto dopravní sítí, označovaná jako dopravní politiku EU.

Významnou součástí společných politik je rovněž politika zaměstnanosti a navazující sociální politika s Evropským sociálním fondem. Podle čl.145–150 Smlouvy o fungování EU členské státy a EU pracují na rozvoji koordinované strategie zaměstnanosti, zejména pokud jde o podporu kvalifikace, vzdělávání a schopnosti trhů práce přizpůsobit se na žádané hospodářské změny. Pravidelně se těmito problémy zabývá Evropská rada složená z představitelů členských států, která na návrh Evropské komise a po konzultaci s Hospodářským a sociálním výborem, Výborem regionů a Výborem pro zaměstnanost každoročně stanovuje hlavní zásady, které budou členské státy rozpracovávat ve své politice zaměstnanosti. Výbor pro zaměstnanost při své politice konzultuje i sociální partnery.

V sociální politice EU podle čl. 151-161 Smlouvy o fungování EU instituce EU a členské státy vychází z Evropské sociální charty podepsané v Turíně v roce 1961 a z Charty Společenství základních sociálních práv pracovníků z roku 1989 s cílem podporovat zaměstnanost a zlepšování životních a pracovních podmínek.

Unie s přihlédnutím k různorodosti vnitrostátních sociálních systémů uznává a podporuje úlohu sociálních partnerů a usnadňuje mezi nimi dialog prostřednictvím trojstranné vrcholné schůzky pro růst a zaměstnanost. K posílení uvedených činností přijaly členské státy v roce 2018 Evropský pilíř sociálních práv.

Pro zlepšení podmínek zaměstnanosti EU vytvořila Evropský sociální fond (čl. 162 Smlouvy o fungování EU), který spravuje EK.

Mezi důležité evropské politiky i nadále patří všeobecné a odborné vzdělávání, sport a mládež, (čl.165-166 Smlouvy o fungování EU) umožňující rozvoj evropského rozměru ve vzdělávání, podporu mobility studentů a učitelů, podporu rozvoje dálkového vzdělávání a rozvoje evropského rozměru sportu.

Dalšími politikami EU je podpora veřejného zdraví (čl.168 Smlouvy) orientovaná na zlepšení duševního a tělesného zdraví, dále na zvyšování kvality zdravotní péče a v neposlední řadě i sledování vážných přeshraničních zdravotních hrozeb a boj s nimi, Nově jsou přijímána i opatření k zajištění vysokých standardů kvality a bezpečnosti léčivých prostředků a zdravotnických prostředků. (čl. 168 Smlouvy o fungování EU).

V neposlední řadě je touto smlouvou upravena i oblast ochrany spotřebitele (čl.169).

V závěru v návaznosti na hospodářskou politiku EU je nutno zmínit společnou průmyslovou politiku (čl. 173 Smlouvy), zaměřenou na společné rychlé přizpůsobení se nutným změnám, dále podpoře podnikání včetně podpory malých a středních podniků, rozvoje inovací, výzkumu a technologického rozvoje a problémy vesmíru.

Dlouhodobým společným cílem členských států EU je i politika ochrany životního prostředí rozšířena nově i o podporu opatření na mezinárodní úrovni určených k řešení regionálních a celosvětových problémů životního prostředí a zejména boj proti změně klimatu. (Zelená dohoda EU z roku 2020)

Nově se do této Smlouvy zařadila i politika energetiky soustředěná na fungování trhu s energiemi jejich bezpečnost dodávek, podpory úspor energií i rozvoj obnovitelných zdrojů a podpora propojení energetických sítí obdobně jako v dopravních sítích.

Jednou z nových politik EU je i oblast cestovního ruchu, zaměřená na rozvoj podniků a vytváření příznivého prostředí pro toto podnikání a širší spolupráci mezi čl. státy EU.

Nově i v čl. 196 Smlouvy zařazena i politika civilní ochrany zaměřena na úzkou spolupráci čl. států, na podporu rychlé a účinné činnosti civilní ochrany zahrnující i rozsáhlou mezinárodní spolupráci.

Politiky EU navrhované pro období 2021-27

Pro jednotlivá období působnosti Evropské komise (v našem případě pro období 2019-24) Komise předkládá členským státům a Evropskému parlamentu priority společného působení a úsilí reagovat na zásadní zejména ekonomické změny v globalizovaném světě. Znamená to platnost všech politik uvedených v základních dokumentech EU a jejich posílení s cílem udržet významné postavení EU ve světě a zlepšení občanských možností občanů EU.

Pro období 2019-24 stávající Komise vedená Ursulou van der Leyneovou vyhlásila následující ch 6 priorit:

1. Zelená dohoda pro Evropu
2. Hospodářství, které pracuje ve prospěch lidí (občanů EU)
3. Evropa připravená na digitální věk
4. Podpora evropského způsobu života
5. Silnější Evropa ve světě
6. Nový impuls pro evropskou demokracii.

Zelená dohoda pro Evropu představuje balíček opatření, který by měl evropským občanům a podnikům umožnit plně využívat výhod, které s sebou přináší přechod na udržitelnější a ekologičtější. Opatření zahrnují výrazné snížení emisí, investice do špičkového výzkumu a inovací a ochranu přírodního prostředí evropského kontinentu.

Tato priorita je zaměřena na systém čistých energií, udržitelný průmysl, výstavbu a renovace (potřeba ekologičtějšího stavebního odvětví), udržitelnou mobilitu (preferenční zejména dopravních systémů s nižšími emisemi), rozvoj biodiversity, širší uplatnění ekologičtějších potravinových řetězců a v neposlední řadě i opatření směřující k rychlejšímu snižování znečištění, včetně odpadového hospodářství.

Hospodářství, které pracuje ve prospěch lidí prostřednictvím sociálně tržní ekonomiky umožňuje ekonomický růst a snižuje míru chudoby ve společnosti a zároveň odstraňuje případné nerovnosti ve společnosti mezi jednotlivými členskými státy. V rámci této priority je úsilí Komise zaměřeno zejména na podporu zaměstnanosti, rozvoj vnitřního trhu, který by měl být spravedlivější a v neposlední řadě i na koordinaci hospodářských politik členských států v rámci Evropského semestru (tj. projednávání návrhů reforem členských států).

Evropa připravená na digitální věk bude věnovat svou pozornost umělé inteligenci, investicím do technologie blockchain, jakož i algoritmů a nových nástrojů, které

umožní bezpečné sdílení a využívání dat, a to nejen uvnitř členských států, ale i v rámci EU.

Podpora evropského způsobu života, ve kterém Komise zavede ucelený evropský systém právního státu vycházející z nejlepších zkušeností jednotlivých členských států, rozvoj právního státu, ve kterém panuje rovnost, spravedlnost a sociální spravedlnost. Jde také o modernizaci azylového systému, spolupráci soudních systémů a v neposlední řadě i zvýšení kvality ochrany spotřebitele.

Silnější Evropa ve světě má pokračovat v zahraniční politice EU, která má diplomatické styky téměř se všemi zeměmi světa. Úkolem EU je rovněž spravedlivým způsobem připravit obchodní dohodu s Velkou Británií po jejím odchodu z EU v lednu 2020. Evropa se bude zaměřovat na stabilizaci regionu hlediska politického, hospodářského i bezpečnostního. Společná bezpečnostní a obranná politika EU se zaměřuje na posílení schopnosti EU předcházet krizím a zvládat je rozvoje civilních a vojenských schopností.

Nový impuls pro evropskou demokracii má umožnit větší úlohu občanů EU v rozhodovacím procesu EU a zabránit šíření dezinformací o EU a nenávistných zpráv na internetu. V neposlední řadě i zlepšování právní úpravy EU s využitím otevřených konzultací za účasti občanů. Hledat cesty k pravdivé informovanosti občanů i podnikatelů o EU.

Jak je vidět z jednotlivých priorit Komise pro období do roku 2024 jde o změnu ve využívání dostupných nástrojů EU k pravdivějšímu toku informací o činnosti nejen volených orgánů EU, ale především o výsledku této činnosti pro pozitivní změny v životě občanů i podniků v jednotlivých členských státech EU.

4. Náklady a rizika členství v EU

Náklady členství v EU

Činnost EU je financována na základě rozpočtu, do něhož přispívají jednotlivé členské státy. Příspěvky členských států se odvíjejí od podílu na HDP (hrubého domácího produktu) jednotlivých členských států, od podílu DPH (daně z přidané hodnoty a několika dalších méně významných položek zejména celní poplatky s třetími zeměmi. Vedle těchto příjmů se na rozpočtu EU podílejí cca 12 % také vlastní příjmy EU, vyplývající z její činnosti.

Z rozpočtu EU jsou financovány vedle vlastního chodu institucí EU (cca 8%) programy a politiky EU, kde EU přispívá méně rozvinutým členským zemím na realizaci politik a programů EU s cílem dosáhnout konvergence ekonomické výkonnosti zemí EU (80%), dále příspěvky na spolupráci s třetími zeměmi (cca 10%) Za tím účelem dochází k rozsáhlému procesu přerozdělování finančních prostředků rozpočtu EU. Zatím co některé nejvyspělejší ekonomiky jsou čistými plátcí, méně vyspělé ekonomiky jsou naopak čistými příjemci.

Česká republika po celou dobu svého členství v EU je čistým příjemcem finančních prostředků z rozpočtu EU. V roce 2017 ČR odvedla do rozpočtu EU 42,4 mld. korun, a naopak obdržela celkem 97,9 mld. korun. Příjmy ČR ze strukturálních fondů a Fondu soudržnosti činily v tomto roce 64,1 mld. Kč., příjmy ze Společné zemědělské politiky 29,4 mld. Kč. (z toho přímé platby 22,5 mld. Kč.) Celkově od vstupu do EU v květnu 2004 do konce roku 2017 ČR odvedla do rozpočtu EU 515,8 mld. Kč. a obdržela zpět 1 211 mld. Kč., tedy jako čistý příjemce získala za uvedené období 695,5 mld. Kč.

Platby členským státům z rozpočtu EU jsou podmíněny řadou priorit a podmínek jednotlivých politik a programů EU včetně podmínek spolufinancování. Efektivita takového uspořádání spočívá v míře souladu priorit jednotlivých členských států s prioritami EU. V případě souladu těchto priorit dochází k posílení ekonomik V případě specifických podmínek a odlišných priorit naopak může docházet v důsledku kofinancování priorit programů a politik EU k odlivu finančních prostředků určených na aktuální specifické potřeby místních ekonomik. Tento fenomén, který se týká ve významné míře ČR, pak významně snižuje efektivnost využívání jak národních, tak unijních finančních prostředků. V případě ČR celý problém prohlubuje tendence k vytváření domácích složitých byrokratických struktur a postupů, které ani EU nepožaduje.⁴³ 2Čtyři svobody vnitřního trhu EU

Základními pilíři vnitřního trhu EU jsou čtyři svobody, které upravuje čl. 26 Smlouvy o fungování EU Jsou to:

- svoboda pohybu zboží;
- svoboda pohybu osob;
- svoboda pohybu kapitálu;
- svoboda pohybu služeb.

Tyto základní svobody podmiňují efektivní funkci vnitřního trhu EU a jejich dodržování je jednou ze základních podmínek členství států v EU. Společný vnitřní trh EU přináší ČR prosperitu a vyšší efektivnost národního hospodářství. Je však spojen také s určitými riziky.

Svoboda pohybu zboží

Rizika spojená s volným pohybem zboží spočívají ve skutečnosti, že společný trh zahrnuje země s různě vyspělými ekonomikami a vztahy mezi účastníky trhu nejsou ani zdaleka rovnoprávné. Dochází pak k vytlačování lokálních výrobců s méně vyspělými výrobními prostředky a jejich nahrazováním zboží z dovozu ze zemí EU s nepříznivými dopady na zaměstnanost v ekonomicky slabších zemích.

Tyto faktory jsou dále posilovány silným unijním regulačním rámcem, s kterým se lépe vyrovnávají silné a vyspělé ekonomiky.

Náklady na dodržování podmínek unijní regulace v ČR odhaduje Evropská komise na 200 mld. ročně. I když je nezbytné vzít do úvahy, že určité náklady na regulaci na národní úrovni by bylo nezbytné vynaložit i bez členství v EU, je možno považovat náklady na unijní regulaci za velice závažnou zátěž národní ekonomiky.

Svoboda pohybu osob

Volný pohyb osob, možnost usadit se a pracovat v libovolném čl. EU bylo pro mnoho občanů EU, a zvláště nových členských států zhmotněním jejich představ o svobodě. Volný pohyb osob přinesl řadě čl. a EU jako celku růst prosperity, ale v řadě nových členských zemí přinesl zcela nežádoucí jevy spojené s odchodem významné části obyvatel. Po roce 1990 celkem odešlo z střední a východní Evropy cca 20 mil.

obyvatel. Prudký pokles počtu obyvatel byl zaznamenán s výjimkou ČR ve všech nových ČS.

V letech 1990–2015 klesl počet obyvatel Bulharska o 17,7 %, Rumunska o 14,6 %, Litvy o 21,4 % a Lotyšska dokonce o 25,4 %. Z Polska odešlo 2,5 – 3 mil. obyvatel a polská ekonomika tuto ztrátu přežila jen díky skutečnosti, že zhruba stejný počet byl na trhu práce nahrazen migrací z Ukrajiny. V menší míře se tyto demografické změny promítly i v dalších nových zemích EU, jako ve Slovensku, Maďarsku, Slovinsku a Chorvatsku. V masivním měřítku k podobným transferům obyvatel došlo i v nových spolkových zemích SRN.

Za prací odcházejí obvykle mladší lidé ve věku 20–40 let, často s vyšší či vysokoškolskou kvalifikací, specialisté různých oborů, lékaři a podobně a jejich ztráta je většinou dlouhodobá, často trvalá. V postižených mateřských zemích pak zůstávají masy důchodců závislých na kolabujících průběžně financovaných důchodových systémech. Podle odhadů Mezinárodního měnového fondu nové členské země EU v důsledku emigrace v letech 1995–2012 ztratily cca 7 % HDP. Skutečnost, že k obdobným pohybům obyvatel došlo i na vnitroněmecké úrovni svědčí o tom, že příčinou jsou významné strukturální nerovnováhy na vnitřním trhu EU.

Pro hostitelské země západní Evropy tyto masové přesuny obyvatel znamenaly sice silnější hospodářský růst a posílení prosperity, na druhou stranu však nezvládatelný nápor na sociální a zdravotní systémy a problémy v oblasti obecné bezpečnosti. Není náhodou, že právě migrace z nových členských zemí EU byla jedním z argumentů referenda o brexitu.

ČR se tento nežádoucí demografický vývoj vyhnul a díky stabilizované pozici zejména průmyslu naopak ČR se stala hostitelskou zemí pro cca 500 tis. příchozích zejména z východní Evropy. V některých profesích, jako kupříkladu v lékařích a středním zdravotnickém personálu se však tyto přesuny pracovníků významně dotkly i domácího trhu pracovních sil a uvedená rizika bude i nadále držet pod bedlivou kontrolou.

Svoboda pohybu kapitálu

Volný pohyb kapitálu umožňuje optimalizaci jeho alokace a tím i optimalizaci zisku. V podmínkách homogenního hospodářského prostoru je tak významným faktorem hospodářského růstu a prosperity,

V případě, kdy kapitál přichází ze zemí s vyšší hospodářskou úrovní do zemí s nižší výkonností hospodářství však dochází k řadě nežádoucích doprovodných jevů, které se negativně promítají do hospodářského vývoje hostitelských zemí.

Vyšší ziskovost investovaného kapitálu je často odvislá od nižších výrobních nákladů, zejména nižších mezd. Udržování mezd na co nejnižší úrovni brzdí technologický rozvoj a současně konzervuje nižší životní úroveň v hostitelských zemích oproti zemím, které jsou zdrojem kapitálu.

ČR je ukázkovým příkladem, kde k takovému vývoji dochází. Z ČR každoročně odchází jen na dividendách cca 500 mld. Kč. Současně podíl zisku a nákladů práce (mezd) je v opačném poměru než ve zdrojových zemích kapitálu. Tím proces konvergence, podporovaný řadou unijních programů a politik je oslabován, a dokonce dosahuje záporných hodnot – tedy divergence.

Tento vývoj není rovnoměrný a silněji se projevuje v některých odvětvích, jako je bankovní sektor, telekomunikace, některá další síťová odvětví jako vodní hospodářství a podobně.

Dalším faktorem, který oslabuje konvergenci ekonomik, je vlastnictví výrobních kapacit. Zahraniční vlastníci výrobních kapacit rozhodují o zařazení těchto kapacit ve výrobním cyklu a dodavatelsko-odběratelských vztazích s tím, že finalizaci výrob a tím i optimalizaci inkasa přidané hodnoty orientují do domovských zemí kapitálu. Hostitelským zemím tak diktují postavení podřízených ekonomik s nižším stupněm vývoje inovačních procesů.

V důsledku uvedených procesů dochází ke zpoždování růstu životní úrovně v ČR a zaostávání technického rozvoje za vyspělými ekonomikami. Uvedenými nepříznivými faktory se podrobně zabývá diskuzní dokument Úřadu vlády ČR z roku 2016 „Analýza odlivu zisků: Důsledky pro českou ekonomiku a návrhy opatření“ či studie J. Ungermana a M Fassmana „Konec levné práce: Vývoj tzv. nemzdových nákladů práce v souvislostech“(Pohledy, ČMKOS, 2017).

Svoboda pohybu služeb

Zatím co předchozí tři svobody, tedy svoboda pohybu osob, zboží a kapitálu, se na vnitřním trhu EU prosadily celkem rychle a úspěšně, svoboda pohybu služeb je stále spíše ve svých zárodečných stádiích. Příčina tohoto rozdílu spočívá ve dvou faktorech.

Tím prvním je skutečnost, že první tři svobody znamenaly pro „staré“ ČS EU po vstupu „nových“ ČS do EU po roce 2004 otevření nových trhů s cca 100 mil. obyvateli, kapitálové ovládnutí významných výrobních kapacit nových ČS a čerpání výhod z transferu pracovních sil. Nikoliv náhodou je datován rychlý růst hospodářství SRN rokem 2004. Vstup nových zemí do EU přinesl starým zemím, zejména Německu, Holandsku, Belgii, nebývalý růst prosperity.

Druhým faktorem, který brzdil uplatnění svobody pohybu služeb, byla a stále je ochranářská politika některých „starých“ zemí EU, která byla motivována ochranou svého domácího trhu před levnější konkurencí poskytování služeb z „nových“ zemí EU. Tyto ochranářské tendence, jakkoliv byly a jsou v příkrém rozporu s principy fungování vnitřního trhu EU, byly uplatňovány již při projednávání podmínek vstupu nových zemí do EU před rokem 2004 a byly široce medializovány „hrozbou polského instalatéra“.

Přesto že od vstupu prvních „nových“ zemí do EU již uplynulo 15 let a „hrozba polského instalatéra“ se nepotvrdila, odpor některých „starých“ zemí vůči plnému uplatnění svobodného pohybu služeb setrvává a prostřednictvím unijních institucí je plného dosažení všech svobod vnitřního trhu nadále blokováno.

Poslední vývoj v uvedené oblasti ilustruje jednání k revizi směrnice o vysílaných pracovnících. Některé „staré“ země prosadily princip „stejná mzda za stejnou práci na stejném místě“, který v podstatě chrání podmínky vyjednané kolektivními smlouvami odborovými centrály v jednotlivých zemích a současně v podstatě vede k fragmentaci vnitřního trhu v oblasti služeb. Téměř groteskních rysů pak tyto požadavky dosáhly v oblasti silniční dopravy, aby řidiči nejen kamionů, ale i dálkových či turistických autobusů se měli prokazovat potvrzením, že jejich mzdy při průjezdu jednotlivých zemí odpovídají úrovni místních kolektivních smluv. Kompromis, který byl nakonec při přijetí revize směrnice dosažen, není příliš uspokojivý pro žádnou stranu sporu a k posílení svobody pohybu služeb nevede.

Potenciální zdroje dalších rizik

Základním zdrojem dalších rizik je skutečnost, že projekt EU je současně projektem ekonomickým i politickým a politický aspekt projektu v mnohých případech vede ke znásilňování ekonomické části projektu.

Ikonickým příkladem takového rizika je samotný projekt zavedení společné měny euro. Projekt s vysokým potenciálem růstu prosperity a efektivity ekonomiky za

dodržení podmínek určité homogenity dosažené ekonomické úrovně zemí společné měny byl politickým tlakem vmanévrován do situací, kdy nestabilita nehomogenního ekonomického prostředí vedla až k přímému ohrožení projektu společné měny.

Dalším příkladem jsou případy, kdy politicky vytyčené hospodářské cíle jsou stanoveny zcela nerealisticky, bez ohledu na ekonomickou realitu. Takovým příkladem je Lisabonská strategie z roku 2000, která stanovila za cíl dosažení úrovně EU do roku 2010 jako nejinovativnější ekonomiky v globálním měřítku. Výsledkem však byl naopak propad EU nejen v řadě výrobních oborů, ale především v inovacích.

Politicky byly motivovány také některé razantní zásahy do ekonomik členských zemí EU různými kvótami, jako kvóty na mléko, kvóty na cukr a podobně. Tyto kvóty, uplatněné i vůči ČR již v procesu příprav vstupu do EU významně poškodily český zemědělský sektor, a i po odvolání těchto kvót mají dlouhodobé dopady kupříkladu v procesu degradace půdního fondu v důsledku nedostatku hnojiv z živočišné výroby.

Obdobné problémy znamenají i některé regulace, zaměřené na ochranu životního prostředí a klimatu. Kupříkladu prosazování výroby biopaliv vedly k významným změnám v české zemědělské produkci, aby posléze byly zásadně přehodnoceny jako nevhodné (biopaliva „první generace“). Zatím co regulatorní opatření bylo možno revidovat škrtem pera, investice vložené do pěstování a výroby biopaliv mají daleko delší setrvačnost a vedou k významným národohospodářským ztrátám.

Dalším významným rizikem je otázka migrační politiky EU, která chce řešit nepříznivý demografický vývoj na evropském kontinentu. Masová migrace, která má tento problém řešit, je prosazována bez ohledu na strukturu migrace, její kvalifikaci a praktické uplatnění na trhu práce, kulturní rozdíly a reálnou schopnost integrace do evropské společnosti. Reálné zkušenosti ze zemí, jako jsou bývalé koloniální velmoci Francie, Belgie, Holandsko, V. Británie a další ukazují, že ani v zemích se staletou zkušeností soužití různých, často nekompatibilních kultur se nedaří integrační procesy úspěšně realizovat v masovém měřítku a výsledkem v řadě případů je vznik paralelních společností s vysokým výskytem společensko-patologických jevů.

Jak z uvedených příkladů vyplývá, v průběhu realizace evropského projektu se pro jednotlivé členské země vyskytuje řada závažných rizik, z nichž některá jsou společná pro celou EU, některá pak specifická pro některé členské země EU. To je důvodem k vysoké angažovanosti reprezentace EU při přijímání společných rozhodnutí v politické, hospodářské, sociální, environmentální a regulatorní oblasti, k obezřetnosti, důkladné analýze proveditelnosti a vyhodnocení i potenciálních vedlejších, nezamýšlených dopadů.

5. Jaké cíle sleduje EU do roku 2030?

Cíle EU do roku 2030 budou předmětem jednání roku 2020, kdy se bude připravovat nejen víceletý finanční rámec EU, ale i základní úpravy dlouhodobých politik EU. V současné době známe především priority navrhované Evropskou komisí pro období 2019-24, které jsou uvedeny v části 3.2. studie. Záleží na tom, jak v další činnosti budou využity návrhy zpracované předchozí Evropskou komisí v letech 2014-19, týkající se zejména evropského sociálního pilíře, bezpečnosti a obranné politiky EU. Vše bude rovněž souviset s průběhem jednání mezi EU a Velkou Británií o obchodní dohodě. V této etapě bude velká diskuze vedená také o Zelené dohodě, kterou již připravila na základě předchozích dokumentů nová Evropská komise.

Pokud jde o přípravy ze strany ČR bude v průběhu roku 2020 ukončena práce na vizi hospodářské politiky ČR do roku 2030 s výhledem do roku 2050, koncem roku 2019 schválila vláda ČR seznam investičních aktivit na území ČR až do roku 2050, který bude pravděpodobně ještě upraven po přijetí vize hospodářské politiky do roku 2030. Uveden aktivity navazují na dokument Úřadu vlády ČR s názvem Česko 2030 zpracovaný v roce 2018 podle principů přijatých na půdě OSN.

V neposlední řadě je nutno znovu otevřít otázku přijetí společné měny eura v ČR, ke kterému se bez konkrétního termínu zavázala ČR při svém vstupu do EU. V roce 2018 byla zpracována na Úřadu vlády ČR „Analýza aktuálního institucionálního vývoje eurozóny a souvisejících nových rizik a příležitostí pro ČR“. Analýza v části 4. obsahuje implikace pro ČR a alternativy dalšího postupu, o kterém by se rovněž mělo v návaznosti na výhled EU do roku 2030 v rámci ČR diskutovat.

Vzhledem k nejistotě příznačné pro dnešní dobu se náš úkol stal obzvláště obtížným. Svoji analýzu jsme byli nuceni založit pouze na dlouhodobých vývojových trendech, jež lze snadněji rozpoznat.

Zjištěný stav věcí není pro Unii ani pro naše občany příliš povzbudivý: světová hospodářská krize, státní intervence na záchranu bank, stárnoucí populace ohrožující konkurenceschopnost našich ekonomik a udržitelnost našich sociálních modelů, tlak na snížení nákladů a mezd, výzvy související se změnou klimatu a rostoucí energetickou závislostí a přesun v globálním rozložení výroby a úspor směrem na východ. Navíc se nad námi vznáší hrozba terorismu, organizované trestné činnosti a šíření zbraní hromadného ničení.

Bude EU v tomto měnícím se světě schopna zachovat a zvýšit svoji úroveň prosperity? Bude schopna prosazovat a hájit evropské hodnoty a zájmy? Naše odpověď je kladná.

EU může být hybnou silou změn ve světě a určovat vývojové trendy, nemusí pouze pasivně přihlížet. Toho však lze dosáhnout jen tehdy, budeme-li spolupracovat; budoucí výzvy jsou příliš náročné na to, aby je kterákoli evropská země byla schopna zvládnout vlastními silami.

Naše schopnost ovlivňovat vývoj mimo naše hranice bude zase záviset na tom, zda dokážeme zajistit solidní růst a vnitřní soudržnost Unie. Takový je závěr, k němuž po intenzivním jednání a konzultacích s řadou odborníků a institucí dospěla naše reflexní skupina. Všichni naši členové se shodují v jedné základní otázce: Evropa se v současné době nachází v přelomové fázi svého vývoje.

Výzvy, před nimiž stojíme, překonáme pouze tehdy, pokud všichni – politici, občané, zaměstnavatelé a zaměstnanci – budeme schopni se semknout a směřovat k novému společnému cíli, jenž bude určen na základě požadavků dnešní doby.

Evropa byla svědkem řady důležitých událostí, včetně institucionální krize způsobené odmítnutím Lisabonské smlouvy a nedávné finanční krize, jež vyústila v celosvětovou recesi. Úspěšná ratifikace Lisabonské smlouvy nám umožnila ukončit dlouhé období sebereflexe, která odváděla pozornost Unie od významných problémů ovlivňujících naši budoucnost.

Finanční krize, kterou způsobily nedostatky ve fungování našich finančních institucí a nedostatečný dohled nad nimi, přetrvává bohužel dodnes. Na situaci uvnitř Unie, a tedy i na naše vlastní úvahy měly nesmírný vliv sociální, hospodářské a politické dopady krize. V tomto kritickém okamžiku je třeba, aby EU vystupovala rozhodně a jednotně a nepodlehla pokušení protekcionismu. Tato krize, jež původně začala na druhé straně Atlantiku, měla na Evropu větší dopad než na kteroukoli jinou část světa, neboť odhalila strukturální nedostatky evropského hospodářství, které sice byly již dlouho známy, avšak příliš často opomíjeny.

Krize se tedy stala pro Evropu varovným signálem, že je třeba reagovat na měnící se světový řád. Tak jako u každého transformačního procesu přinese nový řád nové vítěze i poražené. Nechce-li Evropa patřit k poraženým, musí hledět kupředu a přijmout ambiciózní dlouhodobý program reforem na příštích dvacet let. Vedoucí představitelé EU musí nadále přijímat opatření k překonání současné krize, tato opatření však musí být spojena se střednědobými a dlouhodobými reformami, jež Unie potřebuje.

O Unii hovoříme proto, že máme jednotný trh, společnou měnu a Pakt o stabilitě a růstu, což však také znamená, že jsme na sobě vzájemně závislí. Evropané musí krizi řešit společně; v opačném případě budeme všichni svědky neúspěchu vlastních

iniciativ. K úplnému překonání krize je zapotřebí, abychom pokračovali ve stimulačních opatřeních, dokud naše ekonomiky nebudou schopny fungovat bez vnějších zásahů. Budou-li výdaje omezeny příliš brzy, mohl by v procesu našeho hospodářského oživení nastat nepříznivý obrat.

Hlavní prioritou musí být i nadále vytváření pracovních míst a podpora růstu. A ty členské státy, které si vzhledem k nákladným záchranným operacím, rostoucím sociálním výdajům a klesajícím zdrojům příjmů již nemohou dovolit další výdaje, budou muset spoléhat na to, že se EU a jiné členské státy chopí iniciativy a vytvoří podmínky pro hospodářské oživení. Máme-li zabránit asymetrickým šokům, které plynou ze souběžné existence naší měnové unie a jednotného trhu na jedné straně a různorodých hospodářských politik na straně druhé, je naléhavě zapotřebí posílit hospodářskou správu v EU.

Vznik krize souvisel pouze okrajově s eurem a Paktem o stabilitě a růstu, avšak tyto mechanismy nebyly postačující k tomu, aby během krize byla zajištěna hospodářská konvergence. EU potřebuje nalézt způsob, jak řešit stávající nerovnováhu mezi členskými státy, tj. musí prozkoumat a korigovat ztrátu konkurenceschopnosti, jež se projevila v platebních bilancích a ve schodcích běžného účtu. Tyto otázky se musí stát součástí konvergenčních kritérií Unie; rovněž je zapotřebí nástroj pro zajištění měnové stability, který by napomohl řešit neočekávané krize. Má-li EU zabránit tomu, aby se krize opakovala, musí neodkladně provést reformy v oblasti fungování finančních institucí a dohledu nad nimi.

Finanční instituce dosud změnily velmi málo postupů, jež vedly ke krizi, s výjimkou výrazného omezení poskytování úvěrů. Bylo by žádoucí, aby byly tyto reformy koordinovány v rámci skupiny G20; avšak dokud k tomu nedojde, musí EU vypracovat své vlastní regulativní normy a mechanismy kontroly a dohledu. Naši občané již totiž nebudou ochotni tolerovat další záchrannou operaci takového rozsahu, jehož jsme byli svědky.

Při výhledu do roku 2030 je zjevné, že Evropané budou potřebovat vysoce konkurenceschopné a udržitelné sociálně tržní hospodářství, aby bylo možné zachovat sociální soudržnost a bojovat proti změně klimatu. To bude vyžadovat ambiciózní reformní program s jasnými prioritami a mnohem účinnějšími mechanismy prosazování, než které nabízí otevřená metoda koordinace. V této souvislosti očekáváme, že součástí tohoto širšího úsilí bude nová strategie Komise „Evropa 2020“. EU proto musí bez dalšího odkladu provést strukturální reformy, které byly stanoveny v lisabonské agendě a dosud nebyly uskutečněny. Za tímto účelem bude zapotřebí reformovat prováděcí mechanismy nové strategie prostřednictvím

účinnějšího systému pobídek, a zajistit tak faktické splnění cílů, o nichž rozhodla Evropská rada a další evropské orgány. Klíčovým strategickým nástrojem zajištění úspěchu ve světové ekonomice je lidský kapitál. Evropa však na cestě ke znalostní ekonomice značně zaostala. Aby dostihla ostatní, bude muset vyvíjet koordinované úsilí.

Členské státy musí za pomoci soukromého sektoru mobilizovat zdroje, které přislíbily investovat do výzkumu a vývoje, a reformovat všechny aspekty vzdělávání, včetně odborné přípravy. Unie musí také uplatňovat své vlastní revidované rozpočtové nástroje a lépe využívat Evropskou investiční banku a Evropský investiční fond. Rovněž musíme zvážit možnost vytvoření nových zdrojů příjmu, například zavedením daně z uhlíku.

EU musí provádět společnou energetickou politiku zahrnující vnitřní i vnější rozměr, která nám umožní dosáhnout větší energetické účinnosti a úspor toho druhu, jež prosazuje strategie Evropa 2020, a diverzifikovat naše dodávky energie z třetích zemí. Evropané také musejí zahájit vážnou debatu o potřebě zajistit v Evropě bezpečnou jadernou energii a vymezit rysy stálého systému pobídek pro rozvoj alternativních zdrojů energie. EU musí i nadále stát v čele boje proti změně klimatu. Aby však v nově vznikajícím světovém řádu měla větší vliv a význam, musí se vyvarovat opakování chyb, jichž jsme se dopustili v Kodani.

Bude nezbytné vytvořit skutečně společnou vyjednávací strategii, jež by nám umožnila lépe hájit naše zájmy. Evropané musí řešit svůj demografický problém. Nebudou-li přijata naléhavá opatření, naše stárnoucí společnosti budou neudržitelně zatěžovat důchodové a zdravotní systémy a systémy sociálního zabezpečení a ohrozí naši hospodářskou konkurenceschopnost.

Prioritní opatření musí zahrnovat zvýšení podílu žen na trhu práce, usnadnění sladění pracovního a soukromého života, změnu přístupu k odchodu do důchodu tak, aby byl považován za právo, a nikoli za povinnost, a vypracování proaktivnější přistěhovalecké politiky, která bude odpovídat našim demografickým potřebám a potřebám trhu práce.

EU musí posílit jednotný trh a odolat svodům ekonomického nacionalismu a musí tento trh dotvořit tak, aby zahrnoval služby, digitální společnost a jiná odvětví, u nichž se dá předpokládat, že se stanou hybnými silami růstu a vytváření pracovních míst na trhu, který představuje 500 milionů uživatelů a spotřebitelů. Posílení a dotvoření jednotného trhu by měla doprovázet lepší daňová koordinace. Evropané musí reformovat trh práce a modernizovat postupy správy a řízení podniků. Máme-li plně

využít potenciálu technologické revoluce, musíme provést rozsáhlé změny našich struktur trhu práce. Některé členské státy již úspěšně provedly reformy založené na modelu flexikurity; z jejich zkušeností musíme čerpat ponaučení a současně tyto poznatky uzpůsobovat našim odlišným vnitrostátním podmínkám. V ekonomice, která neustále prochází změnami, musíme zvýšit zaměstnatelnost našich pracujících a flexibilitu našich společností.

Prioritou se musí stát zvýšení produktivity práce a toto zvýšení se musí přímo úměrně odrazit ve výši příjmů. Řešení těchto výzev nebude vyžadovat žádnou změnu Smlouvy. Tato zpráva rovněž v souladu s naším mandátem přísně nerozlišuje jednotlivé úrovně pravomoci a ani nestanoví, na jaké úrovni je třeba konat. Nezapomínejme se tím, kdo by měl konat, ale spíše tím, jaký postup by měl být zvolen, a to bez zbytečné prodlevy. To rovněž znamená, že je naléhavě nutné posoudit stávající rozpočtové úrovně a priority, včetně finančních prostředků vyčleněných Unií i členskými státy na plnění priorit dohodnutých na úrovni EU. Pokud jsou ke splnění ambiciózních cílů k dispozici jen omezené zdroje a slabé prováděcí mechanismy, výsledek může být jen zklamáním.

Má-li EU dosáhnout svých cílů, Evropská rada a Euroskupina budou muset v koordinaci s Komisí a Evropským parlamentem posílit svou vedoucí úlohu. Při provádění těchto reforem musíme plně využívat nových nástrojů obsažených v Lisabonské smlouvě, abychom zajistili větší účast občanů na činnosti Unie, vypracovali účinnou politiku vnitřní a vnější bezpečnosti, vytvořili lepší vztahy s našimi sousedy a posílili schopnost zastupovat naše zájmy v zahraničí. Projekt EU by měl být současně projektem občanů.

Naši občané jsou přesvědčeni – a podle průzkumů často více než jejich vedoucí představitelé –, že je v zájmu Unie a jejích členských států, aby se EU stala významnějším a efektivnějším globálním aktérem a aby vystupovala jednotně ve snaze prosazovat naše společné zájmy. Naši občané požadují větší evropskou koordinaci v boji proti organizované trestné činnosti a terorismu, neboť si uvědomují, že je to jediný způsob, jak řešit tyto výzvy v prostoru, v němž lidé mohou svobodně překračovat hranice. Naši občané si jsou vědomi, že náš blahobyt, rozvoj a bezpečnost souvisejí s blahobytem, rozvojem a bezpečností našich sousedů, s nimiž musíme obzvláště úzce spolupracovat za účelem prosazování našich společných zájmů. Naši občané vědí, že naše zahraniční politika bude vlivnější a účinnější, budeme-li schopni společně hájit naše zájmy, a nikoli vystupovat nejednotně a soupeřit mezi sebou o hlavní úlohu, jako tomu bylo v dobách minulých. Naši občané si přejí, aby Evropská unie sloužila jejich zájmům, a proto očekávají, že při pohybu v rámci Unie si vždy zachovají svá sociální, občanská, rodinná a zaměstnanecká práva. Právě zajištěním přenositelnosti sociálních práv se Unie stane pro naše občany smysluplnější. To vše

vyžaduje novou dohodu mezi evropskými orgány a hospodářskými a společenskými aktéry i mezi jednotlivými úrovněmi veřejné moci – celostátní, regionální a místní. Situace zejména vyžaduje pevné politické vedení, tedy vedení, v jehož rámci bude možné vést otevřený a přínosný dialog s občany a řešit věci společně.

Zajištění podpory našich občanů bude mít zásadní význam nejen proto, aby se Unie mohla vypořádat se sociálním a hospodářským dopadem krize, ale také proto, aby mohla provést strukturální reformy, jež budou nezbytné, má-li se Evropa stát v budoucnu silnější. EU je více než jen společný trh. Je rovněž unií hodnot. S podporou občanů Evropy může EU stát v čele úsilí o řešení závažných celosvětových výzev. Naši občané musí čelit krizi, kterou nezpůsobili, a proto bude jejich důvěra v evropský projekt obnovena pouze v případě, že je budou jejich vedoucí představitelé pravdivě informovat o rozsahu úkolů, jež bude třeba řešit, a pokud budou vybídnuti k vynaložení úsilí srovnatelného s úsilím, jež přineslo Evropě prosperitu po druhé světové válce.

Během celého procesu evropské integrace se vztah mezi Unií a jejími občany vyznačoval zejména „pasivním souhlasem.“ V posledních letech se však tento vztah začal měnit. Evropané začali na EU klást větší nároky a začali také více kriticky hodnotit její výsledky a vznášet pochybnosti ohledně legitimacy evropského projektu. Více než jasným důkazem jsou zamítavá referenda ve Francii a v Nizozemsku a posléze v Irsku. Veřejnost znovu přijme odpovědnost za EU v okamžiku, kdy budou naši občané přesvědčeni, že jejich hodnoty a zájmy lépe prosazuje Unie. Posílení tohoto pocitu vlastní odpovědnosti se musí stát hybnou silou všech našich společných opatření.

Zajištění „řádné správy věcí veřejných“ je v zásadě nejúčinnějším prostředkem EU k zabezpečení trvalé účasti a angažovanosti jejích občanů. Řádná správa věcí veřejných, opírající se o zásadu otevřenosti, účasti, sdílení moci, odpovědnosti, partnerství a účinnosti, musí rovněž dodržovat zásadu „subsidiarity“, tedy zásadu, že rozhodnutí by měla být přijímána na nejvhodnější úrovni a co nejbližší občanům.

EU usiluje o naplnění těchto zásad prostřednictvím systému „víceúrovňové správy“, v němž orgány různé úrovně sdílejí, spíše než si rozdělují jednotlivé pravomoci. V praxi představuje víceúrovňová správa systém dohodnutých, závazných a průřezových sítí, jež působí mezi obcemi, regiony, orgány členských států a orgány EU, jakož i mezi odborovými a profesními sdruženími a dalšími nevládními organizacemi. Prostřednictvím těchto sítí a v rámci svých vlastních obcí a měst se mohou evropští občané vyjadřovat k otázkám důležitým pro budoucnost EU.

Ve víceúrovňovém systému správy vykonávají orgány všech úrovní – evropské, celostátní, regionální a místní – své pravomoci v souladu s příslušnou zákonnou odpovědností. Účelem systému je vytvořit podmínky, v nichž by členské státy mohly bez ohledu na velikost, počet obyvatel nebo ekonomickou váhu společně růst při současném respektování vlastních národních kultur, jazyků, náboženství a regionálních a místních charakteristik.

Systém současně respektuje svrchované právo členských států rozhodovat o postupech přenášení pravomocí v rámci vlastního státního celku. Existence mnoha způsobů, jakými se občané mohou zapojit do legislativního procesu, by Evropské unii měla poskytnout legitimitu a pružnost, jež potřebuje při řešení výzev plynoucích z globalizace v digitální, vzájemně závislé, síťové a otevřené společnosti. Víceúrovňová správa však neposkytne veřejnosti pocit odpovědnosti automaticky. Jde o složitý systém, který je třeba zvládnout a rozvíjet a o němž především musíme informovat veřejnost. Proto je naléhavě zapotřebí větší transparentnost a přesnost při informování o tvorbě politik EU.

Obraz EU, který je veřejnosti prezentován, musí být vyvážený a musí odrážet silné i slabé stránky, spíše, než aby byl jen idealizovaným nebo přehnaně pesimistickým pohledem. Místo abychom se zaměřovali na komunikační politiku, která někdy hraničí s propagandou, bylo by lepší komunikovat o jednotlivých politikách, otevřeně vysvětlovat, co je v sázce a jaké možnosti řešení se nabízejí. Členské státy musí dále nést odpovědnost za to, jakou práci odvádějí v Bruselu, a za to, co dělají pro provádění rozhodnutí EU.

Řádná správa věcí veřejných však bude v konečném důsledku posuzována podle dosažených výsledků. EU již zlepšila život občanů v mnoha směrech, například díky euru, politice soudržnosti, společné zemědělské politice nebo schengenskému prostoru, i když uznání za tyto úspěchy se ne vždy dostává EU. Je však třeba vykonat ještě mnohé.

Průzkumy trvale ukazují, že veřejnost od EU mnoho očekává v tak citlivých politických oblastech, jako je bezpečnost, terorismus, energetika a změna klimatu, jakož i zahraniční politika. EU by měla na tuto výzvu reagovat stanovením nových cílů a vypracováním odůvodnění výrazněji zaměřeného na výsledky. Stručně řečeno, nemůže se vzhlížet v rétorice a musí srozumitelně vysvětlit, jakým způsobem obohacuje životy občanů.

Řádná správa věcí veřejných a větší důraz na výsledky jsou nezbytnou podmínkou pro to, aby občané Evropskou unii podporovali. Nemusí to však být postačující. Navzdory

všem úspěchům, jichž EU v minulosti dosáhla, existuje vůči evropskému projektu znepokojivá lhostejnost, nebo dokonce rozčarování. Tento problém již nemůžeme dále přehlížet.

Potřebujeme posílit pojítka mezi EU a jejími občany tím, že využijeme celé řady nástrojů stanovených v Lisabonské smlouvě k získání podpory a účasti veřejnosti. Lisabonská smlouva posiluje koncepci „politického občanství“ zavedením možnosti občanské iniciativy v legislativních otázkách a posílením úlohy vnitrostátních parlamentů. Čas ukáže, do jaké míry tyto inovace přispějí k utvoření evropského veřejného prostoru, prohloubení politického vědomí a posílení legitimacy Unie. V současné době neexistuje skutečná evropská politická scéna a politika s velkou pravděpodobností zůstane v zásadě vnitrostátní záležitostí.

Má-li však Unie posílit svoji legitimitu, musí všemožně usilovat o posílení evropského politického občanství. Za tímto účelem by Evropská unie měla:

- Rozvíjet politická práva. Je třeba posílit současná ustanovení Lisabonské smlouvy zaprvé tím, že členské státy budou vybízeny k tomu, aby po určité době pobytu a splnění daňové povinnosti přiznaly hlasovací práva ve vnitrostátních volbách příslušníkům jiných členských států; druhým prostředkem by mělo být „poevropštění“ voleb do Evropského parlamentu zavedením přeshraničních kandidátek a konečně, vnitrostátní parlamenty by měly být pro veřejnost prostředkem k zapojení do evropských politických diskusí.
- Dát volbám smysluplnější obsah z pohledu občanů. Evropským volbám se dosud nedařilo vzbudit zájem občanů. Má-li se tato situace změnit, musí občané vědět více o politikách EU, a především musí být schopni se ztotožnit s evropskými politiky. Ve volbách do Evropského parlamentu by v budoucnu měly politické strany EU předkládat skutečně evropské programy a vybírat kandidáty na funkci předsedy Komise.
- Zajistit větší publicitu a větší transparentnost. Toho je zapotřebí jak v případě rozhodování na vysoké úrovni, týkajícího se například jmenování stálého předsedy Evropské rady a vysokého představitele, tak v oblasti každodenní činnosti EU. Uvedeného cíle lze dosáhnout různými způsoby, například systematictější využíváním digitálních zdrojů (elektronická správa – e-governance), zavedením evropského rozměru v rámci veřejnoprávních sdělovacích prostředků a poskytováním pobídek soukromým sdělovacím prostředkům, aby vysílaly pořady o EU.
- Podporovat rozvoj evropské participativní demokracie. V rámci legislativního procesu je třeba automaticky a trvale konzultovat občanskou společnost. Za tímto

účelem by Komise a Rada měly soustavněji konzultovat Hospodářský a sociální výbor a Výbor regionů.

6. Význam vlivu EU na ČR s vytipováním nejdůležitějších oblastí

ČR a její vlády a poslanci a senátoři i parlamentní politické strany posuzují dlouhodobě členství ČR v EU zejména z finančního aspektu, tj. jak velké finanční prostředky do EU z ČR posíláme a jak velké finanční prostředky získáváme ze společného rozpočtu EU. Úloha našeho členství v EU má však širší dopad zejména z celkového hospodářského hlediska (členské státy EU jsou našimi největšími exportéry i importéry), finanční prostředky z EU nám v minulosti velmi pomáhaly již při právních změnách z nedemokratického státu na právní stát a dosud umožňuje pravidelné formy spolupráce spojené se společnými záměry členských států EU.

V demokratickém procesu na půdě Rady i Evropské rady, Evropské komise i Evropského parlamentu nebo Evropského soudního dvora a Účetního úřadu se naši odborníci i politici aktivně účastní všech rozhodovacích procesů EU. Je pouze naší chybou, že znalosti získané při této spolupráci dostatečně nevyužíváme.

Při přípravě na předsednictví ČR v Radě EU v roce 2021 je nutno se daleko více zabývat principy spolupráce v EU, připravit nejen potřebné finanční prostředky na 6 měsíců řízení předsednictva Rady, ale především v návaznosti na přijaté střednědobé vize EU, o kterých se bude jednat zejména v roce 2020 připravit návrhy, které bude ČR v této funkci prosazovat.

Mezi nejčastěji uváděné výhody spojené s integrací patří ty, které se týkají 4 svobod a hospodářského růstu. Geografická poloha ČR umožňuje využívat plně vnitřní trh EU a další příležitosti, které členství nabízí. Zejména blízkost Německa a Rakouska je pro ČR velkou výhodou.

Jednotný trh a 4 svobody

Jednotný trh, který je považován za největší úspěch projektu evropské integrace, s sebou přináší celou řadu individuálních výhod pro jednotlivé členské státy a zejména pro jejich občany. Evropané se již více než 25 let mohou díky jednotnému trhu dobrovolně rozhodnout, ve které zemi EU chtějí žít, pracovat či studovat. Jedná se o tzv. čtyři svobody – volný pohyb zboží, osob, služeb a kapitálu. Volným pohybem osob se v evropském kontextu rozumí nejen volný pohyb pracovníků, studentů ale i právo podnikatelů usadit se v jiném členském státě za účelem podnikání.

Díky odstranění překážek hospodářské soutěže mohou občané EU navíc nakupovat za nižší ceny. Z odstranění překážek vnitřního trhu výrazně těží také jednotlivé firmy, které mohly rozšiřovat působnost svého podnikání a nabízen jednoduše své výrobky za hranicemi jejich státu. Pro spotřebitele to navíc znamená rozšíření nabídky o nepřeberné množství kvalitního zboží a služeb z celé Evropy.

Jednou z nejvýznamnějších svobod jednotného trhu je volný pohyb zboží mezi členskými státy EU, který, mimo období ekonomické krize mezi léty 2008–2010, zaznamenává téměř konstantní nárůst. Odstranění technických překážek bránících volnému pohybu zboží vyžadovalo harmonizaci technických požadavků a norem. Následně bylo nezbytné zajistit jejich dodržování. Přísná pravidla EU zajistila, že evropské výrobky patří mezi nejbezpečnější na světě. Navíc zde funguje speciální a společný systém varování, který má zajistit rychlé stažení případných nebezpečných výrobků, které se dostanou na společný trh EU. Tam, kde není nutné postupovat dle pravidel harmonizace, představuje důležitý krok zavedení principu vzájemného uznávání výrobků.

Kromě toho, že vnitřní trh přináší výhody především občanům a podnikatelům, prohlubování čtyř svobod napomáhá dosažení vyššího ekonomického růstu, vyšší životní úrovně a významnějšího postavení EU na mezinárodním poli. Volný pohyb zboží je základním předpokladem pro fungování vnitřního trhu EU.

Jednotný trh ve zkratce: fakta a čísla

- Hospodářství s největším HDP na světě
- 500 milionů spotřebitelů
- 20 milionů malých a středních podniků
- Symbol evropské integrace
- Největší světový vývozce a dovozce potravin a krmiv
- 15,6% podíl na světovém vývozu zboží

Konkrétní výhody jednotného trhu

Většina podnikatelských aktivit a nabízených zaměstnání je v jednotlivých členských státech vázána na splnění určité kvalifikace. Smlouva o fungování EU stanovuje, že za účelem zjednodušení svobodného usazování a poskytování služeb může být využito vzájemné uznávání diplomů a ostatních kvalifikací, které jsou v členských státech vyžadovány pro získání přístupu k regulovaným povoláním. Uznávání kvalifikací funguje, ale přetrvávají nedostatky ve specifických segmentech. V této oblasti tedy stejně, jako v oblasti jednotného trhu služeb zůstává prostor pro zlepšení.

S jednotným trhem úzce souvisí také politika ochrany spotřebitele. Ta zajišťuje bezpečnost výrobků (zejména kosmetické výrobky, hračky, elektrická zařízení a vozidla), které procházejí přísnými bezpečnostními kontrolami, aby mohly být následně uvedeny na trh EU. Výsledkem této politiky je například to, že hračky zakoupené v EU patří k nejbezpečnějším na světě.

Pro občany je jedním z nejhmatatelnějších pozitiv budování jednotného trhu úsilí o vytvoření digitálního trhu, jehož součástí je i zrušení roamingových poplatků. Nedlouho po vstupu ČR (od roku 2007) v EU probíhala jednání ohledně snižování roamingových cen za volání, SMS a postupně také za využívání mobilních dat. Výsledkem bylo, že od června 2017 byly poplatky za roaming v EU odstraněny a občané využívající volný pohyb nemusí platit více za využívání těchto služeb.

Přesto, že EU od začátku integrace pokročila, přetrvávají oblasti, kde není jednotný trh dobudován a je potřeba se zaměřit na jeho dokončení. Následně bude možné využívat potenciál vnitřního trhu naplno. Prohloubení jednotného trhu má pozitivní dopad na zvyšování růstu HDP, životní úrovně, přímých zahraničních investic a zaměstnanosti v jednotlivých členských státech. Od svého vzniku tak například dle Evropské Komise podpořil růst HDP o 2,2 % a podpořil zaměstnanost v celé EU.

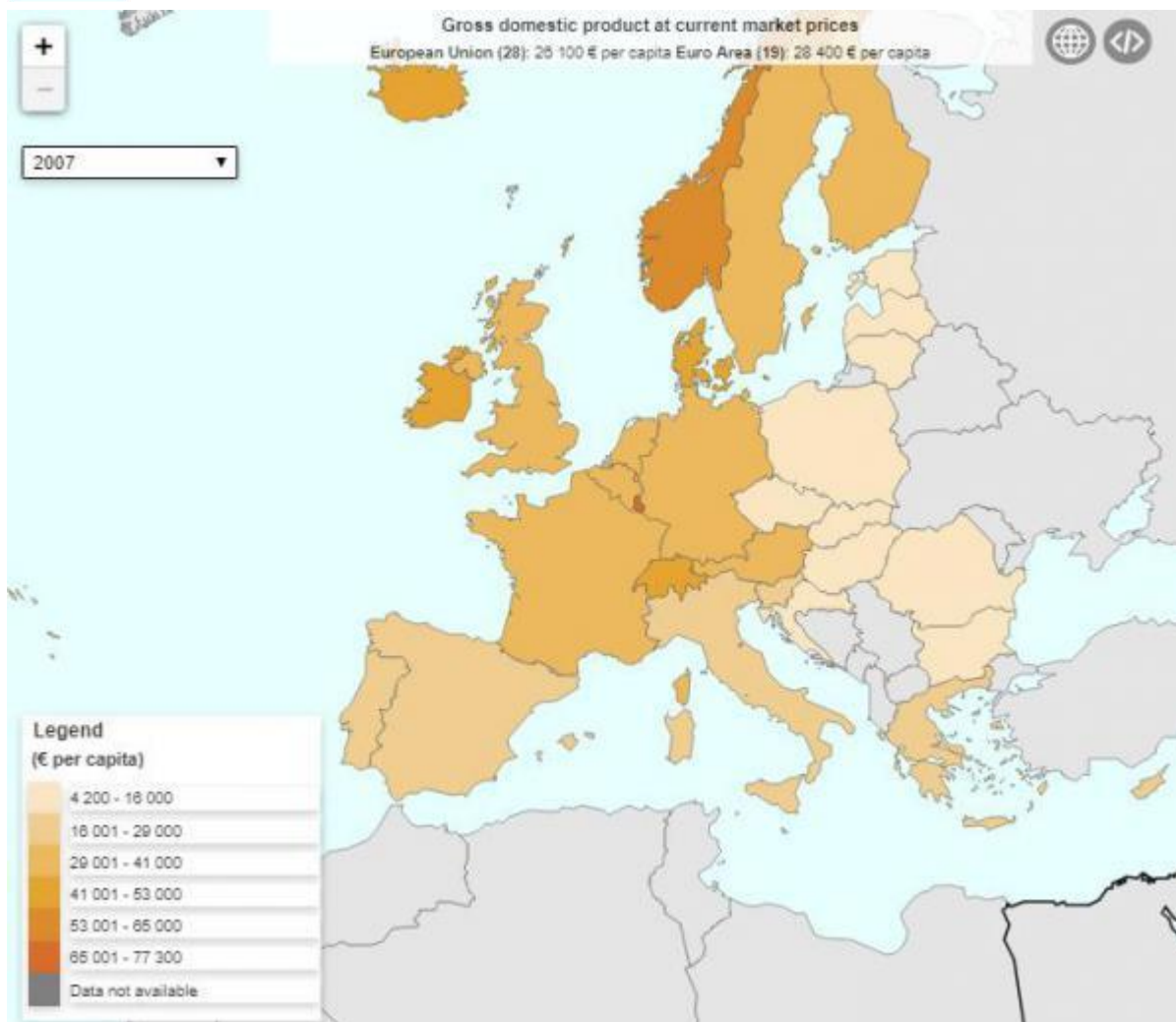
Růst HDP od vstupu do EU je prokazatelný. Přispěla k němu i podpora ze strany EU, kterou ČR pobírá od momentu vstupu. Finanční prostředky mají za cíl zejména kohezi regionů EU.

ČR je od svého vstupu do EU čistým příjemcem. Dle dat z roku 2018 vyplývá, že celkově od vstupu do EU do konce roku 2018 zaplatila do rozpočtu EU 565,3 miliardy korun a získala z něj 1,306 bilionu korun. Celkem tedy ČR doposud získala z EU o 741 miliardy korun více, než do něj odvedla. Obdobně jsou na tom země, které vstoupily do EU v roce 2004 s ČR. Naopak objem odvodů nad příjmy převažuje u Německa, Francie, Itálie nebo Velká Británie.

Od vstupu do EU hospodářský výkon ČR zesílil, a to i v poměru ke zbytku EU. Změny mezi lety 2007 a 2018 ukazují ekonomický růst a výkon v přepočtu na obyvatele.

ČR v 2007 – roční HDP 13 400 eur na obyvatele (průměr EU byl 28 400 eur na obyv.)

Zdroj: [Eurostat](#)

Na konci roku 2020 bude končit třetí finanční perspektiva, na které participuje i ČR. Česká republika i v příštím období pravděpodobně zůstane čistým příjemcem. Jelikož Česko relativně bohatne, mělo by mezi lety 2021–2027 podle předběžných odhadů mělo získat 17,8 miliard €, což je méně než v období 2014–2020 (v tomto období byla ČR přidělena alokace 24 mld. €). Změnit by se mělo postavení některých českých regionů, které již dosáhly vyšší úrovně ekonomického rozvoje. Sedm českých regionů na úrovni NUTS II se od vstupu do EU posunulo o 6 až 10 procentních bodů, a jsou tedy dnes „bohatší“ než některé regiony na jihu Itálie či Španělska.

Změny by se měly týkat například Plzeňského a Jihočeského kraje. Ty by se spolu se Středočeským (a možná i Moravskoslezským) krajem měly posunout z kategorie méně vyspělých regionů (s HDP/obyv. pod 75 % průměru EU) do kategorie tzv. přechodných regionů (s HDP/obyv. mezi 75 až 90 %). Do této kategorie v současném období spadá pouze Praha. Do kategorie méně vyspělých regionů by jako doposud měly patřit sdružené kraje Severozápad (Karlovarský a Ústecký kraj), Severovýchod (Liberecký,

Královehradecký a Pardubický kraj) a Střední Morava (Olomoucký a Zlínský kraj), případně Moravsko-Slezsko (Moravskoslezský kraj).

Erasmus – nové možnosti pro studenty

Program Erasmus je úspěšným projektem, který mohou využívat studenti i učitelé napříč EU. Díky programu Erasmus, který je založen na procesu vzájemného učení a výměny nejlepší praxe, může docházet k modernizaci a zvyšování vzdělávacích systémů a efektivity výukových metod. Mladým lidem program umožňuje získávat nové dovednosti a kompetence. V roce 2016 vyjelo v rámci programu Erasmus+ na studijní pobyt do zahraničí 8104 Čechů, jejich počet rok od roku stoupá. Vyplývá to ze zprávy Komise o programu Erasmus+ za rok 2016. Prostřednictvím programu získalo v roce 2016 zkušenosti v zahraničí celkem 725 tisíc studentů, učňů, stážistů či učitelů. V ČR se počet studentů a stážistů vysílaných do zahraničí v rámci Erasmus+ rok od roku zvyšuje. Zatímco v akademickém roce 2008/2009 vyslalo Česko 6 045 lidí, v roce 2015/2016 už se jednalo o 8 104 lidí.

Ještě výrazněji se zvyšuje počet studentů a stážistů, kteří do ČR v rámci programu Erasmus+ přijíždějí. V akademickém roce 2015/2016 to bylo 9 650 lidí, zatímco o sedm let dříve si ČR za svou destinaci vybrala méně než polovina (4 171).

Jeho rozpočet činí kolem 26,2 miliardy eur. To je ve srovnání s předchozím programem na období 2014-2020 téměř dvojnásobná částka.

Program na období 2021-2027 klade silný důraz na otázky sociálního začleňování, na zelenou a digitální transformaci a podporu účasti mladých lidí na demokratickém procesu.

Podporuje priority a činnosti stanovené v zájmu vytvoření Evropského prostoru vzdělávání, v Akčním plánu digitálního vzdělávání a v Evropské agendě dovedností. Program rovněž

- podporuje evropský pilíř sociálních práv
- provádí strategii EU pro mládež na období 2019-2027
- rozvíjí evropský rozměr v oblasti sportu

Příležitosti

Program Erasmus+ nabízí příležitosti k mobilitě a spolupráci v těchto oblastech:

- vysokoškolské vzdělávání
- odborné vzdělávání a příprava

- školní vzdělávání (včetně předškolního vzdělávání a péče)
- vzdělávání dospělých
- mládež
- a sport.

Pro zájemce byla vytvořena příručka k programu, která je určena každému, kdo chce získat podrobnější informace o programu Erasmus+. Tato příručka je určena především těm, kdo se chtějí stát:

- zúčastněnými organizacemi, jimiž se rozumí organizace, instituce a subjekty realizující aktivity podporované programem;
- účastníky, jimiž se rozumí jednotlivci (studenti, stážisté, žáci, dále se vzdělávající dospělí, mladí lidé, dobrovolníci nebo profesori, učitelé, školitelé, pracovníci s mládeží, odborní pracovníci v oblasti vzdělávání, odborné přípravy, mládeže a sportu atd.) zapojení do aktivit, realizovaných zúčastněnými organizacemi.

O finanční podporu z programu Erasmus+ se každoročně ucházejí organizace z celé Evropy s tisíci projekty. Evropská komise proto zavedla transparentní hodnotící postup navržený tak, aby byly grantově podpořeny ty nejlepší projekty:

- pro většinu akcí programu jsou všechna pravidla a podmínky získání grantu uvedeny v této Příručce k programu;
- pro ostatní akce, které jsou v této Příručce k programu pouze zmíněny, jsou všechna pravidla a podmínky získání grantu popsány v konkrétních výzvách k překládání návrhů zveřejněných Evropskou komisí nebo jejím jménem.

Při přípravě žádosti mohou zúčastněné organizace jako inspiraci nebo zdroj informací využít také další dokumenty. Některé z nich jsou uvedeny v Příloze IV této příručky.

Příručka k programu má tři hlavní části:

- Část A je obecnou informací o programu Erasmus+. Zabývá se cíli, prioritami a nejdůležitějšími charakteristikami programu, programovými zeměmi, strukturami jeho realizace a celkovým vyčleněným rozpočtem. Je určena těm, kdo chtějí mít všeobecný přehled o rozsahu a skladbě programu.
- Část B obsahuje konkrétní informace o jednotlivých akcích programu, zahrnutých do této příručky. Tato část je určena především těm, kdo mají zájem dozvědět se více o tom, jaké typy projektů program podporuje a jaká jsou administrativní ustanovení vztahující se k udělení grantu programu

Erasmus+. Uvedené informace jsou podrobněji rozvedeny v Příloze I této příručky.

- Část C podrobně informuje o postupech podání žádostí o grant a procesu výběru projektů. Obsahuje také finanční a administrativní pravidla spojená s udělením grantu Erasmus+. Je určena těm, kdo mají v úmyslu podat návrh projektu v rámci programu Erasmus+.

Organizace a instituce, které chtějí získat v rámci této výzvy finanční prostředky, musí splňovat podmínky účasti a financování uvedené v této příručce.

Organizace, které se chtějí zúčastnit programu Erasmus+, se mohou zúčastnit řady rozvojových a networkingových akcí. Jedná se např. o strategické zlepšování odborných dovedností zaměstnanců, organizační budování kapacit a vytváření nadnárodních partnerství pro spolupráci s organizacemi z ostatních zemí za účelem dosažení inovativních výsledků nebo výměny osvědčených postupů.

Kromě toho organizace také zprostředkovávají možnosti mobility ve vzdělávání pro studenty, zaměstnance, stážisty, učně, dobrovolníky, pracovníky s mládeží a mladé lidi.

Přínosem pro zúčastněné organizace je výraznější schopnost působit v mezinárodním měřítku, dokonalejší metody řízení, přístup k většímu počtu možností financování a projektů, lepší příprava, řízení a monitorování projektů, jakož i přitažlivější spektrum možností, které zúčastněné organizace mohou nabídnout studentům i zaměstnancům.

Klíčové akce

Klíčová akce 1: Vzdělávací mobilita jednotlivců

Účelem klíčové akce 1 je podpořit mobilitu studentů, pracovníků, dobrovolníků, pracovníků s mládeží a mladých lidí. Organizace mohou zajistit vyslání či přijetí studentů a pracovníků do/ze zúčastněných zemí a také mohou zorganizovat výuku, odbornou přípravu a dobrovolnickou činnost.

Klíčová akce 2: Inovace a osvědčené postupy

Klíčová akce 2 je určena k rozvoji oblastí vzdělávání, odborné přípravy a mládeže pomocí pěti hlavních aktivit:

1. Strategická partnerství – podporují inovace v tomto odvětví a realizují společné iniciativy na podporu spolupráce, vzájemného učení a sdílení zkušeností.

2. Znalostní aliance – podporují inovace v rámci a prostřednictvím postsekundárního vzdělávání ve spolupráci s podniky a dalšími zainteresovanými subjekty a přispívají k rozvoji nových přístupů k výuce a učení, rozvoji tématu podnikání ve vzdělávání a k modernizaci systémů vysokoškolského vzdělávání v Evropě.
3. Aliance odvětvových dovedností – přispívají k odstranění nesouladu mezi nabízenými a požadovanými dovednostmi a k většímu sladění odborného vzdělávání a přípravy s potřebami trhu práce. Dále jsou nabízeny příležitosti k modernizaci odborného vzdělávání a přípravy, k výměně poznatků a osvědčených postupů, propagaci práce v zahraničí a dokonalejšímu uznávání kvalifikací.
4. Projekty budování kapacit v oblasti vysokoškolského vzdělávání – podporují modernizaci, dostupnost a internacionalizaci vysokoškolského vzdělávání v partnerských zemích.
5. Projekty budování kapacit v oblasti mládeže podporují rozvoj práce s mládeží, neformálního učení a dobrovolnické práce a také nabízejí možnosti výměnných programů neformálního učení s partnerskými zeměmi.

Klíčová akce 3: Podpora reformy politiky

Cílem klíčové akce 3 je zvýšit účast mladých lidí na demokratickém životě, zejména při jednáních s tvůrci politik, a dále rozvíjet znalosti v oblasti vzdělávání, odborné přípravy a mládeže.

Možnosti výuky, výzkumu a politické diskuze o EU a jejích politikách.

Sport

Vytvářejí a pořádají společné akce propagující sport a tělesnou aktivitu, vytvářejí a uskutečňují inovativní aktivity v oblasti sportu a pořádají neziskové akce ke zvýšení účasti ve sportu.

Příležitosti pro jednotlivce

Již téměř 35 let EU financuje program Erasmus, který umožnil více než 3 milionům evropských studentů strávit část svých studií na vysokoškolské instituci nebo v organizaci v jiné evropské zemi.

Program Erasmus+ nyní tuto možnost přináší všem – studentům, pracovníkům, stážistům, učitelům, dobrovolníkům a dalším. A nejde jen o Evropu nebo Evropany – možnost účastnit se mají lidé z celého světa.

Studenti

Hlavní součástí programu Erasmus+ je studium v zahraničí, které účastníkům prokazatelně zvyšuje vyhlídky na budoucí uplatnění na pracovním trhu. Kromě toho je to vynikající příležitost, jak si upevnit znalost cizího jazyka, nabýt sebedůvěry, získat nezávislost a blíže poznat kulturu dané země.

Erasmus+ pomáhá organizovat studentské a doktorandské výměny v zemích zařazených do programu a výměny studentů a doktorandů vysílaných do partnerských zemí.

Díky studiu v zahraničí v rámci programu Erasmus+ budete umět lépe komunikovat, rozšíříte si jazykové a mezikulturní dovednosti a získáte také potřebné sociální dovednosti – a právě ty vysoce oceňují zaměstnavatelé.

Studijní pobyt v zahraničí můžete také zkombinovat se stáží a získat praxi na pracovišti – to má při vstupu na pracovní trh stále větší význam.

Možnost vyjet na studijní pobyt do zahraničí mají studenti bakalářského, magisterského i doktorského studia.

Díky online jazykové podpoře programu Erasmus+ se rychleji naučíte jazyk, který budete pro své studium potřebovat, pokud se budete přesouvat mezi různými zeměmi zařazenými do programu.

Studenti s fyzickým či mentálním postižením nebo s určitými zdravotními problémy mohou poté, co budou vybráni ke studijnímu pobytu v zahraničí, požádat o dodatečné finanční prostředky.

Doba trvání

Studijní pobyt v zahraničí může trvat nejméně 2 měsíce (nebo 1 akademický semestr či trimestr) až maximálně 12 měsíců.

Studijní výměny se můžete v rámci programu Erasmus+ účastnit vícekrát, a to buď jako student, nebo jako stážista. Váš pobyt v zahraničí (včetně období studia v zahraničí) však nesmí v rámci jednoho cyklu studia překročit 12 měsíců.

"Cyklem" se rozumí úroveň studia podle definice evropského rámce kvalifikací (EQF):

- první cyklus (bakalářské nebo rovnocenné studium) EQF – 5/6
- druhý cyklus (magisterské nebo rovnocenné studium) EQF 7
- třetí cyklus (doktorské nebo rovnocenné studium) EQF 8

U integrovaných studijních programů (které netvoří několik cyklů), jako je například studium medicíny nebo architektury, můžete v zahraničí v rámci programu Erasmus+ pobývat až 24 měsíců.

Podmínky

Podmínkou studia v zahraničí v rámci programu Erasmus+ je, že jste u vysokoškolské instituce zapsáni ke studiu vedoucímu k získání uznávaného akademického titulu nebo kvalifikace na úrovni terciárního vzdělání. Studenti prvního cyklu musejí být alespoň ve druhém ročníku studia.

Váš studijní pobyt v zahraničí se musí vztahovat ke studiu, které má vést k získání akademického titulu, a k potřebám vašeho osobního rozvoje a musí být součástí studijního programu, který vykonáváte.

Pokud máte vyjet studovat v rámci programu Erasmus+, musí mít vaše domovská a přijímací instituce uzavřenu interinstitucionální dohodu.

Obě instituce musejí také disponovat listinou programu Erasmus pro vysokoškolské vzdělávání (pokud patří mezi země přímo se účastníci Erasmusu, tzv. země programu či programové země). Instituce z partnerských zemí se k dodržování zásad této listiny zavazují při podpisu interinstitucionální dohody.

Uznávání absolvovaného studia

Před odjezdem do zahraničí:

1. Musíte vy, vysokoškolská instituce, která vás vysílá, a ta, která vás přijímá, podepsat studijní smlouvu, aby byla zajištěna transparentní a efektivní příprava studijního výměnného pobytu a aby došlo k dohodě, jakým způsobem budou uznány aktivity, které v zahraničí úspěšně dokončíte. Tento dokument stanoví práva a povinnosti jednotlivých stran.
2. Obdržíte chartu studenta programu Erasmus+, ve které jsou uvedena vaše práva a povinnosti během studijního pobytu v zahraničí.

Po skončení období studia v zahraničí:

1. Přijímající vysokoškolská instituce musí vám a vaši vysílající instituci poskytnout přepis absolvovaných kurzů a studijních výsledků dokládající splnění dohodnutého programu.
2. Tyto kredity musí vaše vysokoškolská instituce uznat (za pomoci systému ECTS nebo systému rovnocenného) dle studijní smlouvy uzavřené před začátkem studijní mobility a bez dalších požadavků je zahrnout do programu vedoucího k získání titulu.
3. Pokud se vaše vysokoškolská instituce nachází v zemi programu, mělo by být období mobility rovněž zaznamenáno v dodatku k diplomu.

Další informace najdete v pokynech k používání studijní smlouvy v případě studia v zahraničí.

Finanční podpora

Máte možnost získat grant programu Erasmus+, který je příspěvkem k pokrytí nákladů na cestu a pobyt během studia v zahraničí. Jeho výše se může lišit v závislosti na rozdílech v životních nákladech mezi vaší a hostitelskou zemí, na počtu studentů, kteří o grant žádají, vzdálenosti mezi danými zeměmi a dostupnosti jiných grantů.

Pokud se z jedné země účastníci se programu přesouváte do jiné takové země, obraťte se na národní agenturu a vaši vysílající vysokoškolskou instituci, které vám podají informace o příslušných částkách. Rovněž existuje zvláštní podpora pro studenty, kteří se účastní stáží, studenty ze znevýhodněného prostředí či z nejbližších zemí programu nebo nejbližších regionů zemí programu.

Výše grantu a pevných sazeb pro výměnu mezi zeměmi programu a partnerskými zeměmi se zveřejňují v příručce k programu Erasmus+.

Bez ohledu na to, zda získáte grant programu Erasmus+, nebo se programu účastníte bez grantu, podepíšete grantovou dohodu, v níž bude uvedena doba trvání mobility, výše grantu a další práva a povinnosti.

Pokud se přesouváte v rámci zemí programu, vysílající instituce podepíše grantové dohody a bude odpovědná za všechny platby.

Jestliže se přesouváte mezi zemí programu a partnerskou zemí, podepíše grantovou dohodu instituce ze země programu. Vysílající a přijímající instituce se poté dohodnou, která z nich bude provádět vyplácení částek.

Jako student programu Erasmus+ budete osvobozeni od hrazení školného, poplatků za registraci ke studiu, za zkoušky a přístup do laboratoří a knihoven přijímající

instituce. V některých případech budete muset uhradit drobné poplatky za pojištění nebo členství ve studentské unii.

Je také možné, že máte nárok na další granty od vaší instituce, státu nebo jiných zdrojů. Další informace najdete v příručce evropského financování nebo na stránkách Studyportals.

Máte také možnost zažádat o stipendium na společný magisterský program nebo o půjčku na magisterské studium pro studenty magisterského studia v délce dvou let, kterou garantuje EU.

Přihlásit se můžete prostřednictvím mezinárodního oddělení vaší instituce vysokoškolského vzdělávání nebo jejího specializovaného pracoviště programu Erasmus+.

Uchazeče by vaše vysílající vysokoškolská instituce měla vybírat na základě spravedlivých a transparentních kritérií.

Podepsáním listiny programu Erasmus pro vysokoškolské vzdělávání se každá vysokoškolská instituce zavazuje k tomu, že zajistí rovný přístup a příležitosti pro všechny účastníky bez ohledu na jejich původ. Studenti a pracovníci s fyzickým nebo mentálním postižením nebo se zdravotními problémy mohou využívat podpůrných služeb, které nabízí přijímající instituce svým studentům a výzkumným pracovníkům.

Kdo má na pomoc nárok?

Proto, aby mohly plně využít evropské mobility i osoby, jejichž fyzické či mentální postižení nebo zdravotní problémy jsou takového rázu, že by jejich účast na programu Erasmus+ nebyla bez dodatečné finanční podpory možná, věnuje Erasmus+ zvláštní pozornost pokynům, přijímání, fyzické přístupnosti, pedagogickým a technickým podpůrným službám, a zejména financování s tím spojených dodatečných nákladů.

Několika ambasadory programu z řad vysokoškolských studentů a pracovníků, kteří program propagují, jsou lidé se zdravotním postižením. Jessica z Irska vyjádřila zájem se účastnit programu Erasmus+ těmito slovy:

Rozhodla jsem se, že do toho půjdu. Já se hned tak nevzdávám, a tak jsem si řekla, že i ty problémy, které jsem věděla, že to s sebou přinese, překonám. Neměla jsem pocit, že to kvůli postižení nezvládnou. Možná jsem právě kvůli postižení o to víc na Erasmus chtěla – a chtěla jsem tam i něco dokázat.

Jaké granty jsou k dispozici?

Pro účastníky s fyzickým nebo mentálním postižením nebo se zdravotními problémy je k dispozici doplňkové financování z prostředků programu Erasmus+ na podporu zvláštních potřeb. Granty programu proto mohou být v tomto případě vyšší než u běžného programu pro studenty, stážisty nebo zaměstnance, protože se z nich kompenzuje překonání specifických obtíží, jimž účastník čelí (například úpravy ubytování, asistence při cestování, lékařské ošetření, podpůrné vybavení, adaptované vzdělávací materiály nebo doprovod studenta či pracovníka se zdravotním postižením). Tento doplňkový grant je vyplácen jako příspěvek a jeho výše vychází ze skutečných nákladů.

Vysokoškolské instituce by na svých internetových stránkách měly popsat, jak mohou studenti a zaměstnanci s fyzickým nebo mentálním postižením nebo určitými zdravotními problémy o tento doplňkový grant požádat.

Dodatečné finanční prostředky pro studenty a pracovníky s fyzickým nebo mentálním postižením nebo určitými zdravotními problémy lze kromě toho poskytnout i z jiných zdrojů na místní, regionální nebo celostátní úrovni.

V rámci příprav by měl účastník s fyzickým nebo mentálním postižením nebo se zdravotními problémy uvést své potřeby a s nimi spojené dodatečné náklady, aby mohl s pomocí své vysokoškolské instituce požádat o grant programu Erasmus+ na podporu zvláštních potřeb.

Informace ohledně postupu podání žádosti (termín podání žádosti, kde získat formulář žádosti, kam žádost podat apod.) získáte od koordinátora pro Erasmus+ na své vysílající vysokoškolské instituci.

Vysokoškolská instituce nebo národní agentura žádost posoudí a rozhodne o výši doplňkové podpory, kterou můžete obdržet.

Obecně platí, že o to, aby přijímající instituce podnikla potřebná opatření v zájmu splnění vašich specifických potřeb, by se měla postarat vaše vysílající vysokoškolská instituce (pokud jste ji předtím o vašem fyzickém či mentálním postižení nebo zdravotních problémech informovali).

Podrobnější informace o zařízení, které je na přijímající vysokoškolské instituci k dispozici, můžete získat před svým výjezdem tak, že se přímo obrátíte na osobu, která se těmito otázkami v přijímající instituci zabývá. Nápomocno by vám mělo být i oddělení pro mezinárodní vztahy vaší vysílající univerzity.

Aby se snáze vyjasnilo, jaké služby může ta která instituce účastníkům mobility poskytnout, mohou vysokoškolské instituce uvést informace o tom, zda mají k dispozici infrastrukturu umožňující přijetí studentů a pracovníků s fyzickým či mentálním postižením nebo se zdravotními problémy, ve své interinstitucionální dohodě s partnerskými institucemi a upřesnit, jaké podpůrné služby studentům v této souvislosti nabízí.

Užitečné informace najdete na internetových stránkách ExchangeAbility nebo Link Network.

O podrobnější informace ke konkrétním otázkám, které byste v této souvislosti rádi vyjasnili v rámci plánování výměnného pobytu v zahraničí, můžete také požádat vaši národní agenturu.

Evropská agentura pro speciální a inkluzivní vzdělávání poskytuje seznam odkazů a kontaktních míst a informace o zemích EU/EHP, které mohou být pro studenty se zvláštními vzdělávacími potřebami užitečné.

Mobilitu dospělých účastníků vzdělávání s omezenými příležitostmi lze organizovat jak pro skupiny, tak pro jednotlivce.

Skupina dospělých účastníků vzdělávání z vysílající organizace může strávit čas v jiné zemi a těžit z inovativního učení organizovaného hostitelskou organizací. Obsah aktivit skupinové mobility by se měl zaměřit na klíčové kompetence dospělých účastníků vzdělávání nebo na inkluzi a rozmanitost, digitální a participativní rozměr programu, který je zároveň udržitelný, pokud jde o životní prostředí.

Dospělí účastníci vzdělávání mohou strávit určitou dobu v zahraničí u hostitelské organizace za účelem zlepšení svých znalostí a dovedností. Vzdělávací program jednotlivců může zahrnovat kombinaci různých formálních, informálních a neformálních metod učení, jako výuka ve třídě, učení se prací, stínování na pracovišti, pozorování a další inovativní přístupy.

Doba trvání

Skupinová mobilita dospělých účastníků vzdělávání může trvat dva až třicet dní, nejméně se dvěma účastníky z každé skupiny. Do daného období se nezapočítává doba přepravy.

Individuální vzdělávací mobilita dospělých účastníků vzdělávání může trvat dva dny až jeden měsíc. Do daného období se nezapočítává doba přepravy.

Podmínky

Chcete-li se zúčastnit mobility dospělých účastníků vzdělávání v zahraničí v rámci programu Erasmus+, musí vaše organizace vzdělávání dospělých požádat o akreditaci v rámci programu Erasmus v oblasti vzdělávání dospělých nebo o účast na krátkodobém projektu mobility. V obou případech by organizace měly dodržovat soubor norem kvality pro projekty mobility týkající se osvědčených postupů řízení, poskytovat účastníkům kvalitu a podporu a sdílet výsledky a znalosti o programu.

V případě individuální mobility žáků podepisujete společně s vaší institucí a přijímající organizací studijní smlouvu. Tento dokument stanoví vaše pedagogické cíle, práva a povinnosti a také způsob, jak bude váš studijní pobyt v zahraničí formálně uznán.

Finanční podpora

K úhradě vašich cestovních výdajů a výdajů na pobyt je určen grant EU, který spravuje vaše organizace vzdělávání dospělých. Kromě toho program Erasmus+ poskytuje prostředky na podporu začlenění účastníků s omezenými příležitostmi.

Chcete-li se zúčastnit mobility dospělých účastníků vzdělávání, nemůžete si o příspěvek od Komise žádat sami jako jednotlivci. To za vás musí učinit organizace vzdělávání dospělých, která si rovněž vybírá vhodné kandidáty na studijní pobyt.

Výběr dospělých účastníků vzdělávání pro aktivity v oblasti mobility by měl být spravedlivý, inkluzivní, transparentní a dobře zdokumentovaný.

Program Erasmus+ podporuje zahraniční stáže (umístění na pracovišti nebo studijní stáže) pro studenty odborného vzdělávání a přípravy.

Odborné vzdělávání a příprava

Těchto příležitostí mohou rovněž využít učni absolvující část odborné přípravy v podniku a čerství absolventi programu odborného vzdělávání.

Stáže probíhají buď na pracovišti nebo v jiné instituci odborného vzdělávání a přípravy s praxí na pracovišti, která je pak součástí studia - odborné vzdělávání a příprava

V rámci přípravy na stáž je možné využít online jazykovou podporu, díky níž se můžete rychleji naučit jazyk, který budete při praxi nebo během studia potřebovat.

Doba trvání

Stáže mohou trvat 2 týdny až 12 měsíců.

Podmínky

Před tím, než na stáž nastoupíte, musíte vy, příslušná instituce nebo organizace, která vás vysílá, a ta, která vás přijímá, podepsat studijní smlouvu a závazek kvality. Tento dokument stanoví studijní cíle stážisty, jeho práva a povinnosti a způsob, jak bude stáž formálně uznána.

Vysílající organizace nebo instituce i přijímající organizace musí mít sídlo v některé ze zemí účastnících se programu Erasmus+.

Čerství absolventi mohou zažádat o podporu z programu Erasmus+ za podmínky, že na stáž nastoupí během 1. roku po ukončení školy.

Finanční podpora

Během stáže v zahraničí vám EU bude přispívat na cestovní a pobytové náklady.

Ačkoli finanční prostředky poskytuje EU, granty jako takové spravují příslušné vysílající organizace. Ty jsou rovněž odpovědné za vyplácení konkrétních částek jednotlivým stážistům.

Lze rovněž získat prostředky na zlepšení znalostí cizího jazyka, který budete během stáže používat.

O grant si nemůžete zažádat sami. To za vás musí učinit příslušná organizace, která si rovněž vybírá vhodné kandidáty na zahraniční stáž.

Pokud máte zájem zjistit, zda se máte i vy možnost o grant ucházet, obraťte se na vaši organizaci odborného vzdělávání a přípravy.

Přínosy společných politik – dopravní politika

Evropský dopravní systém je jedním z klíčových faktorů správného fungování vnitřního trhu Evropské unie. Dopravní systém zásadním způsobem přispívá k naplnění jednoho z primárních cílů EU, a to volného pohybu osob a zboží mezi členskými státy. Dopravní sektor představuje přibližně sedm procent hrubého domácího produktu EU, vytváří pět procent všech pracovních míst v zemích EU a

pohlcuje v zemích Unie až 40 procent veřejných investic. Jeho fungování ovlivňuje mnoho dalších odvětví.

V současné době dochází v Evropské Unii k trvalému nárůstu dopravy, což představuje velkou zátěž pro evropské dopravní systémy, které jsou roztržštěné. Důsledkem je přetížení silnic a leteckých cest, což vede ke snížení hospodářské účinnosti a ke zvýšení spotřeby paliva a znečištění životního prostředí. Proto je potřeba neustále vytvářet společná pravidla pro dopravní politiku v členských zemích EU a harmonizovat dopravní předpisy s ohledem na životní prostředí.

Úkol je to složitý, neboť sektor dopravy tvoří silniční, železniční, letecká a námořní doprava a doprava po vodních cestách, které se od sebe významně odlišují. Mnohé aspekty dopravní politiky spadají do kompetence vlád jednotlivých států, Evropská Unie však usiluje o jednotnou dopravní infrastrukturu. Dopravní politika patří spolu s obchodní, zemědělskou a měnovou (platí pro 12 členských zemí eurozóny) politikou mezi společné politiky EU, což znamená, že členské státy zcela delegovaly své pravomoci na orgány Evropské unie, resp. Evropských společenství (Radu, Parlament a Komisi).

Základy dopravní politiky jsou obsaženy již v Římských smlouvách, které zavádějí společná pravidla mezinárodní dopravy, volný přístup k poskytování dopravních služeb pro všechny členské státy či zákaz diskriminace jednotlivých dopravních odvětví. Římská smlouva se týkala jen vybraných odvětví dopravy a dopravy na vnitřních vodních cestách, nezahrnovala námořní a leteckou dopravu. Až do zahájení společného vnitřního trhu však nebyl ve společné dopravní politice zaznamenán žádný významnější pokrok. Členské státy bránily své národní zájmy a dotovaly některé dopravní odvětví, především železnice a leteckou dopravu. V silniční dopravě přetrvávaly různé národní kvóty zvýhodňující domácí přepravce až do začátku 80. let, dopravní infrastruktura nebyla budována s ohledem na potřeby Unie a námořní a letecká doprava zůstávala mimo společnou dopravní politiku.

Situace se začala měnit až od poloviny 80. let 20. století. V roce 1986 byla do společné dopravní politiky zapojena námořní doprava a v roce 1987 letecká doprava. Liberalizovaná letecká doprava přinesla zvýšení konkurenceschopnosti a nižší tarify a také lepší spojení mezi členskými státy. Po letech vyjednávání podepsala Unie v roce 2007 dohodu se Spojenými státy o „otevřeném nebi“, díky které může každá letecká společnost z EU provozovat lety z kteréhokoli letiště v EU do kteréhokoli města v USA.

V roce 1988 došlo k liberalizaci nákladní automobilové dopravy, na níž v zemích EU spočívá hlavní tíha přepravy nákladů. V důsledku toho mohou nákladní automobily provozovat dopravu i v jiných zemích než ve své vlastní, takže se už nevracejí prázdné

z mezinárodních cest. V roce 2003 otevřel první liberalizační balíček asi 70-80 % dálkové nákladní železniční dopravy hospodářské soutěži.

Základními dokumenty evropské dopravní politiky jsou Bílá kniha a itinerář Doprava 2050, které přijala Evropská komise na konci března 2011. Tyto dokumenty nastiňují základní strategické vize, jež by měly být v nadcházejícím období naplňovány v sektoru dopravy. Cílem komplexní strategie je zavést v Evropě konkurenceschopný dopravní systém, který zvýší mobilitu, odstraní největší překážky v klíčových oblastech a podpoří růst a zaměstnanost. Dramaticky by se také měla snížit závislost Evropy na dovozu ropy a emise uhlíku v dopravě by měli klesnout do roku 2050 o 60 %.

K dosažení tohoto cíle bude třeba transformovat současný dopravní systém v Evropě. Hlavní cíle, jichž je třeba dosáhnout do roku 2050, jsou následující:

- žádná vozidla s konvenčním palivem ve městech;
- 40% využívání udržitelných nízkouhlíkových paliv v letecké dopravě; nejméně 40% snížení emisí z lodní dopravy;
- 50% přesun cest na střední vzdálenosti v meziměstské osobní a nákladní dopravě ze silniční dopravy na železniční a vodní dopravu;
- uvedená opatření do roku 2050 přispějí k 60% snížení emisí z dopravy.

Po přijetí Maastrichtské smlouvy v roce 1993 začala Evropská unie rozvíjet aktivity v nové oblasti nazvané transevropské sítě. Jedná se o vybudování sítí v dopravě, telekomunikacích a energetice, včetně ropovodů a plynovodů. Projekt transevropských sítí je dovršením úkolu vytvořit prostor bez vnitřních hranic, usnadnit propojení různých částí Unie a zkrátit přepravní vzdálenosti.

Projekt transevropských sítí si vedle základního poslání, kterým je fungování společného trhu, vytyčil i další cíle:

1. Přispět k sociální a ekonomické soudržnosti bohatších regionů Unie s méně vyspělými regiony. Spolehlivější komunikace a snadnější a lacinější doprava mezi těmito oblastmi má urychlit ekonomický rozvoj zaostalých regionů a snížit rozdíly v HDP na obyvatele.
2. Stanovit priority při rozvíjení infrastruktury, což má příznivě ovlivnit především odlehlejší a méně vyspělé regiony Unie.
3. Upevnit konkurenceschopnost Unie, vytvořit nové trhy a nové pracovní příležitosti.
4. Vytvořit potřebné spojení s přidruženými zeměmi střední a východní Evropy a se zeměmi Středomoří.

Mezi významné projekty transevropské sítě patří odstranění problémových míst na hlavní východozápadní vnitrozemské vodní cestě spojující Rýn, Mohan a Dunaj, dále program na regulaci dopravy na rušných plavebních cestách u pobřeží EUa modernizace několika severojižních a východozápadních železničních tras.

Investice potřebné k dokončení a modernizaci transevropské dopravní sítě, přesahují možnosti veřejných finančních prostředků. Na období 2007–2013 se potřebné investice do infrastruktury transevropské sítě odhadují celkem na přibližně 300 miliard EUR. Nedostatek finančních prostředků ve veřejném sektoru bude doplněn soukromými investicemi do velkých projektů infrastruktury.

V únoru 2009 zveřejnila Komise zelenou knihu „TEN-T: Přezkum politiky. Směrem k lépe integrované transevropské dopravní síti ve službách společné dopravní politiky“. Dokument naznačuje možnosti, jak propojit stávající projekty transevropských sítí s problematikou boje proti klimatickým změnám a posílením vazeb na sousedy EU. Důraz je kladen také na realizovatelnost jednotlivých opatření. Projekt TEN-T běží zhruba patnáct let bez větších změn. Zelená kniha by měla napomoci jej „aktualizovat“, resp. přizpůsobit jej potřebám dnešních unijních politik, protože po rozšíření EU v letech 2004 a 2007 došlo pouze k navýšení počtu prioritních projektů TEN-T, což vedlo k tomu, že v současnosti je TEN-T sumou sedmadvaceti samostatných sítí a ne jednou evropskou.

Transevropské sítě se mají skládat z 95 700 km silnic, 106 tis. km železnic, 13 tis. km vnitrozemských vodních cest, 411 letišť a 404 námořních přístavů. V současnosti nicméně chybí vybudovat či zrekonstruovat zhruba 20 tis. km silnic a 600 km vnitrozemských vodních cest – v celkové hodnotě 500 mld. €. Transevropské sítě by měly být integrovány tak, aby kombinovaly všechny druhy dopravy, využívaly inteligentních interoperabilních dopravních systémů a propojovaly nové dopravní a energetické technologie. Ve výsledku by to mělo vést i k posílení potenciálu železniční dopravy, a to především nákladní.

Klíčovým termínem zelené knihy je „komodalita“, tedy možnost propojení různých druhů dopravy do jednoho dopravního řetězce. Proto zelená kniha klade důraz např. na inovaci vybavení přístavů, propojení železničních koridorů s tzv. zelenými koridory, odstranění „zúžení“ na hlavních dopravních tazích a v neposlední řadě i na možnost nových cenových politik za účelem dosažení vyšší efektivity infrastruktury, včetně např. jízdenek s možností využití více druhů dopravy najednou. Zelená kniha počítá jak s finančními, tak i nefinančními pobídkami.

Jak ukazují dostupná data, kromě let 2008–2009, zaznamenaly všechny druhy dopravy v EU-28 od vzniku jednotného trhu konstantní nárůst v přepravě zboží a osob, což dále

pozitivně ovlivňuje růst HDP EU. Doprava tvoří přibližně 4,8 % HDP EU a zaměstnává přes 5 % pracovní síly (11,2 mil. osob) a dle Komise přispívá k dalšímu hospodářskému růstu, tvorbě pracovních míst a podpoře konkurenceschopnosti, udržitelného rozvoje a územní soudržnosti. Fungující a konkurenceschopná doprava je klíčovým prvkem jednotného trhu. Postupná harmonizace vnitrostátních silničních předpisů přinesla dopravcům možnost provozovat vnitrostátní přepravu zboží v jiných členských státech. Společný režim licencí (nařízením (ES) č. 1071/2009), které mohou získat provozovatelé v oblasti přepravy zboží z členských států nebo do nich a na dopravu přes území jednoho nebo více členských států navíc zrušil všechna kvantitativní omezení.

Díky společné dopravní politice EU je dnes provozováno téměř 8krát více cest (v rámci všech typů dopravy), než kolik bylo v roce 1992. Nárůst počtu pozitivně ovlivnil také ceny přepravy. Zavedení nových tras v letecké dopravě mělo dle Komise zároveň pozitivní dopad i na ekonomiku EU, kdy v roce 2014 sektor letecké dopravy vytvořil 8,8 milionu pracovních míst v EU a přispěl k HDP EU více než 621 mld. €.

V roce 2007 byla navíc podepsána dohoda o leteckých službách s USA, označovaná jako Open Sky (Otevřené nebe). Tato dohoda zavedla volný přístup na trh s leteckými službami pro všechny letecké společnosti tehdejší EU-27 a USA, což umožnilo evropským i americkým aerolinkám létat z kteréhokoliv letiště v EU na kterékoliv letiště v USA a naopak.

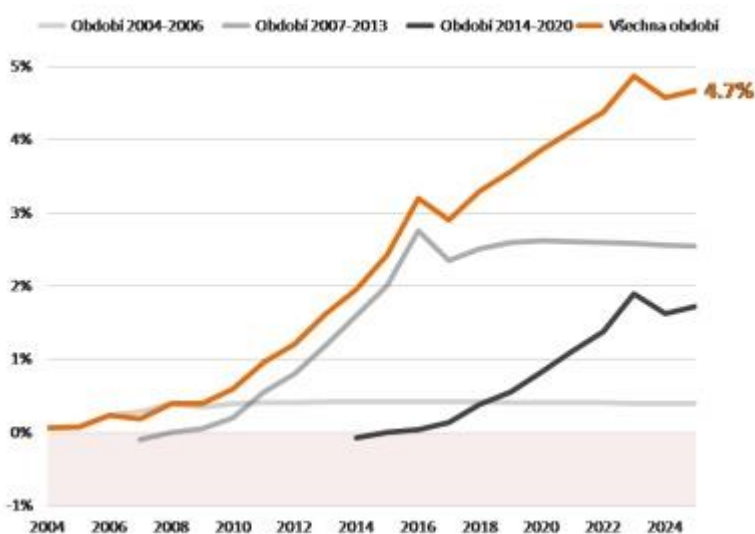
ČR je díky své geografické poloze uprostřed Evropy důležitým transportním uzlem. K největšímu nárůstu došlo v případě železniční osobní dopravy, a to z hodnoty 6,7 mld. pkm v roce 2005 na 8,7 mld. pkm v roce 2016. Mírný nárůst zaznamenala rovněž mezinárodní a národní nákladní přeprava zboží ze 43,4 mld. tkm v roce 2005 na 50,3 mld. tkm v roce 2016 a silniční osobní doprava z 68,6 mld. pkm v roce 2005 na 72,3 mld. pkm v roce 2016.

Hlavní iniciativou EU v oblasti dopravy jsou transevropské sítě (TEN-T). Do roku 2020 má tato síť zahrnovat 90 000 km dálnic a kvalitních silnic. Cílem projektu je do roku 2030 vybudovat tzv. hlavní síť, která propojí 94 nejdůležitějších evropských přístavů železnicemi a silnicemi, 38 hlavních letišť s významnými městy pomocí železnice, 15 000 km železničních tratí zmodernizovaných na vysokorychlostní tratě, 35 významných přeshraničních projektů. Ambiciózním cílem je pak do roku 2050 tzv. globální (širší) síť, od které by neměl být nikdo v EU vzdálen více jak 30 minut jízdy autem.

Přínosy společných politik –kohezní politika

Kohezní politika EU neboli politika hospodářské, sociální a územní soudržnosti EU, je politikou, jejímž cílem je snižování rozdílů mezi úrovní rozvoje různých regionů, snížení zaostalosti nejvíce znevýhodněných regionů a posilování hospodářské, sociální a územní soudržnosti za účelem vývoje EU. Dominantní složku v rámci čisté pozice České republiky sehrávají příjmy pocházející z uskutečňování kohezní politiky EU, které v roce 2013 dosáhly výše 92,5 miliard korun a tím představovaly 73,5 % celkových příjmů České republiky z rozpočtu EU.

Následující graf znázorňuje dopad kohezní politiky ve třech programových obdobích od roku 2004 do roku 2020 na české HDP.

Zdroj: *Quest III model, Janos Varga and Jan in ,t Veld (2009), Janos Varga and Jan in ,t Veld (2010)*

Bez kohezní politiky by HDP České republiky mohlo být dlouhodobě o 4,7 % nižší. Do roku 2025 takto pouze kohezní politika přinese kumulativní výkon ekvivalentní 50 % HDP.

Podle studie Úřadu vlády získala ČR během let 2007-2016 celkem 928 miliard Kč z ESI fondů. Nejvíce prostředků směřuje do infrastruktury (silnice, železnice), následuje lidský kapitál (nová pracovní místa, rekvalifikace a vzdělání), soukromý sektor, výzkum a vývoj a technická pomoc. ESI fondy mají z dlouhodobého hlediska kladný vliv i na výši HDP. Největší dopad byl zaznamenán v roce 2015, kdy byl HDP o 3,5 % vyšší, než by byl pravděpodobně bez fondů. Postavení jednotlivých regionů se postupně zlepšuje, což v souvislosti s rozšířením EU o Bulharsko, Rumunsko (2007) a Chorvatsko (2013) vede k tomu, že by mělo postupně docházet ke snižování alokovaných finančních prostředků.

Další studie uvádí, že v období 2004-2015 bylo celkem utraceno za projekty spolufinancované ze zdrojů EU zhruba 939 mld. Kč, což představovalo přibližně 1,7 % kumulované hodnoty HDP za zmíněné období. Z národních veřejných zdrojů ČR bylo financováno zhruba 20 % uvedené částky.

Proti snižování přidělených finančních prostředků pro období po roce 2020 se ozývají výrazně kritické hlasy. Není ovšem možné současně bohatnout a zároveň trvale participovat na maximální výši podpory ze strany EU.

Po dobu členství ČR v EU se ekonomická úroveň země zvýšila o více než 20 procentních bodů, ze 78 % evropského průměru v roce 2004, na 89 % v roce 2017 (měřeno HDP/os.). Kromě prostředků poskytnutých přímo ze strany EU příznivě působí zejména příliv soukromých zahraničních investic z členských zemí EU a vliv světového hospodářství.

ČR za dobu svého členství přijala několik tisíc nařízení a zavedla do svého vnitrostátního práva stovky směrnic. Stále patří k devíti zemím, které doposud nepřijaly společnou měnu euro. Unie politiku ČR ovlivňovala již před vstupem, kdy bylo potřeba se legislativně přiblížit EU a transponovat potřebné legislativní normy do právního řádu. Od té doby vliv Unie stále roste, a to jak kvantitativně, tak kvalitativně.

Pokud by měly být vyjmenovány, které oblasti národních politik EU ovlivňuje, mohly by být uvedeny takřka všechny. Silný vliv lze, kromě výše uvedených oblastí, pozorovat v oblasti bezpečnosti, zahraniční politiky (např. Východní partnerství), energetiky, životního prostředí a další. V těchto oblastech je Unie pravděpodobněji aktivnější, než by byla samotná ČR vně Společenství.

EU je již 15 let součástí každodenního života a není pouze agendou zahraniční politiky, jak bývá někdy mylně prohlašováno. Je načase si uvědomit, že EU jsme „my“ a ne „oni“. Po 15 letech jsme stále nepřijali Unii plně za svoji. Předsednictví v Radě EU se Česká republika podruhé ujme ve druhé polovině roku 2022, tedy takřka po 20 letech po přistoupení. Tehdy budeme mít další velkou příležitost vtisknout Unii „českou“ stopu.

7. Doporučení pro vládu ČR pro období předsednictví v EU

Předsednictví ČR v Radě EU by bylo vhodné využít k lepší informovanosti občanů a podnikatelů o našem členství v EU. Z Pohledu ASO by bylo vhodné zařadit alespoň 1 rok před předsednictvím na pravidelné zasedání Tripartity bod umožňující účastnit se na přípravách ČR na předsednictví v EU.

Podkladové materiály vlády by přispěly k větší informovanosti sociálních a podnikatelských partnerů na této činnosti vlády ČR a pomohly by více zainteresovat zaměstnance i podnikatele na budoucnosti EU. Lépe by také mohli

sociální partneři reagovat na dezinformační kampaně, které ve vztahu k EU běží na internetu.

V neposlední řadě by bylo vhodné i prodloužit střednědobou rozpočtovou politiku ČR a koncepce a strategie dalšího rozvoje ČR nejméně na 6-10 let, jak to je obvyklé v EU. U koncepcí a strategií je pak nutné mimo stanovení cílů, které ČR sleduje uvést i náklady spojené s navrhovanou koncepcí, včetně případné změny i právních nástrojů apod.

Česká republika se na svou roli předsednické země připravuje od června 2018. Ústřední koordinační roli zastává Úřad vlády ČR, kde bylo za tímto účelem vytvořeno speciální Oddělení pro přípravu předsednictví České republiky v Radě EU v rámci Sekce pro evropské záležitosti. Úřad vlády také spolupracuje s jednotlivými rezorty, Stálým zastoupením ČR při EU a dalšími aktéry. Zároveň je do příprav agendy předsednictví zapojena i veřejnost. Otevřený a transparentní přístup se zapojením co nejširšího spektra aktérů odrazil v přípravě dokumentu Východiska k prioritám předsednictví ČR v Radě EU. Dokument, jenž obsahuje prioritní zastřešující témata pro české předsednictví, byl schvalován nejenom na úrovni státní správy, ale stal se i předmětem veřejné konzultace. K otázce obsahového zaměření se tak mohla vyjádřit odborná i laická veřejnost.

Předsednictví a jeho priority představují rovněž vhodnou příležitost, jak prezentovat vztah České republiky k EU vůči české veřejnosti. Z dlouhodobých průzkumů vyplývá, že česká populace se o dění v Evropské unii příliš nezajímá a její povědomí o fungování EU není příliš vysoké. Vhodné nastavení komunikace priorit proto může pomoci tento stav změnit.

Česká republika by měla usilovat o dosažení co nejširší politické podpory prioritám českého předsednictví s cílem zachovat kontinuitu příprav po volbách do Poslanecké sněmovny, které proběhnou na podzim 2021.

Česká republika by měla v rámci příprav na předsednictví navázat co nejintenzivnější kontakty s ostatními zeměmi tria a zároveň udržovat neformální kontakty s předchozími předsednictvími.

Česká republika by do příprav předsednictví měla zapojit i zvolené poslance Evropského parlamentu a české občany působící v institucích EU.

Česká republika by se měla zaměřit na problematiku vnitřního trhu a zelené obnovy ekonomiky EU včetně transformace energetiky.

Česká republika by měla komunikovat priority předsednictví českým občanům za účelem zdůraznění přínosu členství v EU pro Českou republiku.

Úřad vlády vykonává v souladu s usnesením vlády č. 729/2019[1] ze dne 14. října 2019 úlohu centrálního koordinátora pro přípravu a výkon českého předsednictví v Radě Evropské unie ve druhé polovině roku 2022.

Konkrétně tento úkol zabezpečuje Sekce pro evropské záležitosti a její Odbor pro předsednictví ČR v Radě EU. Příprava předsednictví zahrnuje tři roviny:

1. obsahovou
2. organizační
3. komunikační a kulturní

S ohledem na svou obsahovou náplň má Odbor pro předsednictví dvě oddělení:

- Oddělení pro logistiku a organizaci předsednictví ČR v Radě EU
- Oddělení pro komunikaci předsednictví ČR v Radě EU

K meziresortní koordinaci byly vytvořeny nové koordinační platformy, a to:

- Centrální organizační skupina pro oblast organizace,
- Strategická komunikační skupina pro oblast komunikace a kultury,
- Komise pro zajištění bezpečnosti CZ pro oblast bezpečnosti.

K meziresortní koordinaci v oblasti programu slouží Výbor pro EU na pracovní úrovni.

Tyto pracovní orgány jsou řízeny Úřadem vlády ČR, kromě bezpečnostní komise, která pracuje pod vedením Ministerstva vnitra. Členy pracovních orgánů jsou nejen dotčené orgány ústřední státní správy, ale i zástupci dalších zainteresovaných institucí a subjektů, například České národní banky, Magistrátu Hlavního města Prahy, Policie ČR, Generálního ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, nebo Letiště Praha.

I. Obsahová stránka předsednictví

Předsedající stát na půl roku do značné míry určuje agendu jednání Rady EU, a to od expertní po politickou úroveň. Z dlouhodobých koncepčních dokumentů EU bude ČR prosazovat témata, která ladí s dlouhodobými prioritami evropské politiky vlády ČR, a to i na základě zhodnocení priorit a výsledků předsednictví ČR v Radě v roce 2009. Dále bude volba priorit reflektovat pracovní program Evropské komise, tempo

projednávání agendy v Radě EU, dlouhodobé pozice ČR a stejně tak i aktuální stav mezinárodní politiky a s tím související globální výzvy.

Příprava obsahových dokumentů k CZ PRES odstartovala na podzim 2019, kdy byla ministerstva požádána o identifikaci hlavních prioritních oblastí za své sektorové agendy s cílem vytvořit zastřešující a podpůrný text obecného charakteru. Výsledkem byl dokument Východiska k prioritám předsednictví ČR v Radě Evropské unie, která vláda přijala dne 21. září 2020.

Další fáze prací na obsahových dokumentech byla zahájena procesem mapování sektorových agend, výsledkem kterého jsou dva hlavní dokumenty:

- Sektorově agendy předsednictví ČR (obsahuje úvodní texty k jednotlivým formacím Rady EU)
- Mapování sektorových agend (obsahuje aktualizované agendy, očekávané legislativní i nelegislativní dokumenty, které resorty identifikovaly, že budou mít přesah do předsednictví ČR, tzv. mapování).

Oba dokumenty byly v průběhu roku 2021 aktualizovány s ohledem na vývoj agendy v průběhu probíhajících předsednictví, a i s ohledem na zveřejnění programu Evropské komise na rok 2022. Druhá verze dokumentů byla schválena na jednání vlády dne 5. listopadu 2021. Sektorové agendy jsou veřejné.

V lednu 2022 byla připravena aktualizace obou dokumentů, která je aktuálně předmětem politického posouzení i ve světle programového prohlášení a priorit vlády.

Při přípravě obsahu úzce spolupracujeme jak s unijními institucemi (zejména Evropskou komisí, Generálním sekretariátem Rady - GSR a Evropským parlamentem), tak i s Francií a Švédskem v rámci předsednického tria. Neformální diskuze se zástupci předsednických týmů z Francie a Švédska zahájil Úřad vlády ČR se zapojením Stálého zastoupení již v prosinci 2019. Mezi partnery tria došlo k dohodě o vytvoření společného vstupu pro GSR za účelem poskytnutí podkladu pro vytvoření prvního návrhu pro trio programu. Po zaslání prvního návrhu programu tria z pera GSR, vycházejícího ze společného vstupu předsednických zemí, ke kterému došlo v polovině července 2021, následovala příprava pozice ČR k navrhovanému textu. Od září do listopadu 2021 byl program předmětem jednání a připomínkování na úrovni Stálého zastoupení (primárně na úrovni diplomatů Antici a Mertens). Předsednické trio předložilo svůj návrh programu Radě pro obecné záležitosti dne 14. prosince 2021, kde byl schválen a následně zveřejněn. Obsahové priority trio programu reflektují nutnost reagovat na aktuální krizi způsobenou celosvětovou pandemií nemoci Covid-19 - snaha zmírnit ekonomické a sociální dopady krize, je jedním ze zastřešujících cílů trio programu. Za tím účelem bude trio usilovat o pokrok při

naplňování Plánu na podporu oživení Evropy zejména prostřednictvím investování do zelené a digitální transformace. Podpořit chce také dotváření jednotného trhu, posílení odolnosti EU, její konkurenceschopnosti a konvergence (sbližování).

II. Organizační stránka předsednictví

ČR v rámci předsednictví organizačně a obsahově zajistí v Bruselu či Lucemburku předsedání padesáti formálním jednáním sektorových formací Rady EU na ministerské úrovni a předsedání téměř dvěma stovkám pracovních skupin.

Na svém území pak ČR plánuje zorganizovat summit na úrovni hlav států a předsedů vlád členských států EU; jedno jednání vlády ČR s Evropskou komisí; jedno jednání vlády ČR s konferencí předsedů Evropského parlamentu; dále 14 neformálních ministerských zasedání sektorových formací Rady EU, další ministerské konference a přes 250 neformálních pracovních jednání.

Základním předpokladem pro hladký průběh předsednictví je adekvátní kvalifikace zaměstnanců, kteří se na jeho zajištění podílí. Vláda proto jako součást v úvodu zmíněného materiálu k zajištění předsednictví schválila i Koncepti přípravy státních zaměstnanců a zaměstnanců ve služebních a jiných správních úřadech k zajištění předsednictví ČR v radě EU. Tento dokument kromě stanovení rámce pro vzdělávání rovněž zřizuje Centrální registr zaměstnanců podílejících se na přípravách a výkonu předsednictví, jehož účelem je informovat o osobách odpovědných za jednotlivé agendy vykonávané během předsednictví. Registr je dvakrát ročně aktualizován. Aktuálně eviduje dvě tisícovky úředníků podílejících se na přípravách a výkonu českého předsednictví. Celkově vláda schválila posílení o 229 osob, z nichž 69 je vysláno na Stálé zastoupení ČR při EU v Bruselu.

Hlavním východiskem pro přípravu logistiky předsednictví schváleným vládou je předpoklad, že v rámci ČR se co nejvíce jednání bude konat na území hlavního města Prahy tak, aby byla maximálně zjednodušena příprava a současně dosažena co největší efektivita vynaložených nákladů.

Centrální koordinátor odpovídá za vytvoření a aktualizaci kalendáře veškerých předsednických akcí a za organizační a logistické aspekty akcí konaných pod vedením ČR a zejména těch, které se budou konat na území ČR, k čemuž je nutné zajistit zejména:

- pronájem centrálních konferenčních prostor v ČR a nákup souvisejících služeb (catering, technika, tlumočení atd.),
- akreditační systém,

- přepravu delegátů,
- propagační materiály a tiskoviny,
- a v neposlední řadě také kulturní a doprovodný program.

Úřad vlády ČR připravuje a administruje veřejné zakázky na zajištění těchto služeb a komunikuje v této věci s dotčenými resorty.

Pro akreditaci delegátů a novinářů na zhruba 250 akcí konaných v rámci výkonu předsednictví na území ČR na všech úrovních a bez ohledu na místo konání je zajištěn akreditační systém.

Pro dopravu delegací aplikujeme obdobný model jako v roce 2009, tedy zajištění aspoň části vozového parku formou sponzoringu.

Mimořádnou pozornost věnujeme bezpečnosti účastníků, kteří na akce v ČR přijedou. Zejména k akcím, jichž se budou účastnit chráněné osoby, je nutné přistoupit s obzvláštní péčí.

III. Komunikační stránka předsednictví

Centrální koordinátor v souladu s Komunikační strategií informuje domácí i mezinárodní veřejnost a média o organizaci, přípravách a obsahu předsednictví; o rozhodnutích, plánované legislativě a akcích. Usilujeme o jasné porozumění široké veřejnosti zásadám a důležitým cílům a prioritám předsednictví i klíčovým iniciativám EU, prosazujeme transparentní a proaktivní komunikaci.

Primárním cílem komunikace předsednictví je zvýšit povědomí o evropských záležitostech, a to prostřednictvím dlouhodobé strategické komunikace na toto téma, dále také zajištěním mediální kampaně před samotným začátkem CZ PRES 2022 postavené na relevantním výzkumu. Komunikace o předsednictví zahrnuje četné aktivity v online i offline prostoru, organizaci kontaktní informační kampaně v regionech několik měsíců před začátkem předsednictví, ale i organizaci diskuzních panelů a přednášek pro širokou veřejnost různých věkových kategorií a stakeholdery. Dalším dlouhodobým projektem, který Úřad vlády ČR vykonává již od srpna 2021, je série informačních a vzdělávacích workshopů pro novináře, a stejně tak i příprava a zajištění mediálního pokrytí nejvyšších politických a kulturních akcí prostřednictvím tzv. host-broadcastingu.

Součástí komunikační stránky předsednictví je i komplexní servis pro novináře během nejvyšších politických akcí na území ČR - například provoz tiskového střediska, zprostředkování signálu zahraničním médiím, akreditace, či zajištění informačních brožur a tiskovin pro účastníky jednání. Dále spočívá také v gesci zajištění

překladatelských služeb během předsednictví, tvorbě grafického a audiovizuálního obsahu, či dohledu na dodržování pravidel aplikace jednotného vizuálního stylu a brandu CZ PRES 2022.

Propagace a komunikace předsednictví se bude zajišťovat od dubna 2021 prostřednictvím publikace desítek populárně naučných článků na portálu Euroskop, dále na oficiálním twitterovém účtu [@backstageCZPRES](#), ale i na webové stránce Sekce pro evropské záležitosti Úřadu vlády ČR. Od poloviny roku 2022 budou informovat o průběhu předsednictví pomocí oficiální webové stránky českého předsednictví [www.eu2022.cz](#), a rovněž prostřednictvím profilů na sociálních sítích a dalších mediálních aktivit.

Předsednictví bude rovněž příležitostí pro celkovou pozitivní prezentaci České republiky v zahraničí, ale i zvýšení všeobecného povědomí domácí veřejnosti o EU a jejím řízení. Důležitou součástí akcí, které se budou konat na území ČR a v Bruselu, je kulturní a doprovodný program. Při jeho tvorbě se zaměřujeme na zapojení etablovaných kulturních institucí a umělců, kteří dlouhodobě kultivují veřejný prostor a mohou účastníkům akcí přiblížit české tradice a kulturu v širokém slova smyslu. Z toho důvodu organizujeme téměř dvě desítky předsednických kulturních a doprovodných akcí. Jedná se zejména o oficiální zahajovací a zakončovací akce CZ PRES 2022 a další doprovodný kulturní program (výstavy v institucích EU, účast na hudebních či filmových festivalech a dalších kulturních akcích, výstavy apod.). V neposlední řadě se komunikace CZ PRES 2022 odráží v dalších kulturně-diplomatických aktivitách, jakou je například příprava vlajkové předsednické výstavy v budovách Rady.

Posílení evropských obranných kapacit a bezpečnost kybernetického prostoru

Vzhledem k rostoucí globální nestabilitě se české předsednictví zaměří na zvyšování bezpečnosti a obranyschopnosti, a to především v partnerství s NATO. Specificky se soustředí na podporu implementace klíčových témat v rámci Strategického kompasu. Zásadní je rozvoj dlouhodobé spolupráce na strategických vojenských systémech. Kromě zajištění potřebných kapacit, včetně těch podpůrných stavících na existujících technologiích, se české předsednictví zaměří na spolupráci a investice do snížení technologické závislosti, zejména vzhledem k novým disruptivním technologiím, a na zajištění odolnosti kritických hodnotových řetězců potřebných pro tyto technologie. Klíčové je také posilování souvisejících průmyslových kapacit v EU.

České předsednictví se zároveň bude věnovat kybernetickým hrozbám a geopolitickým souvislostem nových technologií (a vesmíru). Dále se také soustředí na rychlý rozvoj tzv. hybridního toolboxu, boj proti dezinformacím a bezpečnost kyberprostoru. Zvláštní pozornost bude české předsednictví věnovat kybernetické bezpečnosti unijních institucí, orgánů a agentur a kosmickému globálnímu zabezpečenému komunikačnímu systému EU. Důraz budeme klást na to, aby EU aktivně spolu s demokratickými partnery formovala mezinárodní diskuzi na půdě mezinárodních organizací ke zvyšování bezpečnosti a stability kyberprostoru.

Strategická odolnost evropské ekonomiky

Řešením pro EU není snaha o úplnou soběstačnost. Pro posílení strategické odolnosti je nezbytná cílená podpora technologické konkurenceschopnosti založené na vlastních výrobních kapacitách spolu s prohloubením volného obchodu s demokratickými státy ve světě.

Od potravin, přes léčiva po polovodičové čipy je třeba detailně rozumět dodavatelským řetězcům a jejich zranitelnosti a následně posílit jejich odolnost. Pro evropské firmy musí být zabezpečena dostupnost strategických surovin a dílů. Zvláštní důraz bude kladen na bezpečnost dodavatelských řetězců informačních technologií. České předsednictví se bude soustředit na akceleraci postupu při uzavírání obchodních dohod s demokratickými státy a na prohloubení transatlantické spolupráce v rámci Rady EU-USA pro obchod a technologie (TTC) s akcentem na strategickou spolupráci včetně společných opatření pro odolnost dodavatelských řetězců.

Podstatné je také zrychlení digitalizace a automatizace evropského průmyslu, což umožní rozšířit konkurenceschopnou výrobu v EU zejména s důrazem na strategické sektory. Efektivnější oběhové hospodářství přispěje ke snížení potřeby dovozu primárních materiálů.

Zelená a digitální tranzice se musí uskutečňovat tak, aby podporovala konvergenci směrem k nejvyspělejšími regionům. Současně je třeba podpořit rozvoj dovedností Evropanů potřebných pro jejich schopnost adaptovat se na měnící se podmínky, což je předpokladem globální konkurenceschopnosti Evropské unie. Ve všech těchto oblastech bude hrát zásadní roli podpora prostřednictvím investičních politik EU, zejména politiky soudržnosti.

V neposlední řadě je třeba dále prohlubovat vnitřní trh, zejména v oblasti služeb a digitální ekonomiky, a současně zlepšovat podnikatelské prostředí, včetně podpory vědy, výzkumu a inovací, což povede ke zvýšení konkurenceschopnosti evropských

firem. S cílem kvalitativně prohloubit digitální vnitřní trh se české předsednictví zaměří na přijetí celoevropského nástroje pro bezpečné a důvěryhodné prokázání identity občana, tzv. peněženky pro evropskou digitální identitu, a vytvoření efektivního a spravedlivého trhu s daty.

Odolnost demokratických institucí

České předsednictví se zaměří na posilování odolnosti institucí, které mají zásadní vliv na udržování a rozvoj hodnot demokracie a právního státu v EU. Patří mezi ně například transparentní financování politických stran, nezávislost masových sdělovacích prostředků a otevřený dialog s občany.

Konference o budoucnosti Evropy vytvořila unikátní prostor pro občany a zejména mladé lidi debatovat o budoucnosti Evropy a přinášet podněty pro budoucí politiky Unie. České předsednictví se bude soustředit na využití těchto podnětů a vytvoření prostoru pro pokračování debaty. V návaznost na Evropský rok mládeže 2022 se předsednictví zaměří na zlepšení dialogu s mladými lidmi a podpoře jejich účasti v politických procesech.

České předsednictví se kromě toho také soustředí na dodržování a posilování svobod a evropských hodnot v offline i online prostředí. Narovnávání podmínek pro evropské i mimoevropské firmy, zejména v oblasti dopadů na životní prostředí a klima a respektování lidských práv, vytvoří podmínky pro další rozvoj obchodní výměny na otevřených trzích. Spolu s dalšími demokratickými státy bude předsednictví pracovat na tom, aby v digitálním prostředí byly respektovány základní práva a svobody, a prosazovat, aby globální standardy stavěly na tzv. přístupu zaměřeném na člověka. EU má v řadě oblastí týkajících se nových technologií, jako je umělá inteligence, příležitost využít výhodu „*first mover*“, který má možnost stanovit pravidla globální hry. České předsednictví chce také přispět k posílení transparentnosti kryptoměn a snížení rizika jejich zneužívání.

V mezinárodním kontextu bude předsednictví implementovat Evropský akční plán pro lidská práva a demokracii, pro což bude využívat relevantní nástroje včetně případných sankčních mechanismů. Bude posilovat kapacity na podporu občanské společnosti a nezávislých sdělovacích prostředků a také podporovat odolnost partnerských zemí proti kybernetickým a hybridním hrozbám.

8. Závěry

Předložená studie s ohledem i na svůj rozsah a dobu zpracování není náhradou za vyčerpávající dokument o úloze EU v životě ČR. Upozorňuje pouze na důležité principy, které nejsou vždy zejména v mediích uváděny pravdivě.

Studie vychází ze základních právních dokumentů, tj. Smlouvy o fungování EU a Smlouvy o EU běžné označované jako Lisabonské smlouvy EU z roku 2009, které ČR ratifikovala. Podle dostupnosti dokumentů, které již orgány EU přijaly pro následující období do roku 2024 nebo do roku 2030 jsou ve studii využity i priority sledované orgány EU ve výhledu.

Závěrečná doporučení jsou zaměřena na spolupráci vlády ČR a orgánů tripartity v době přípravy ČR na předsednictví v EU a na změny v přípravě střednědobého rozvoje ČR.

V přílohách jsou pak uvedeny informace, které by mohly být při dalším zájmu o EU více využity.

Přílohy:

Příloha č. 1

Předseda

PŘEDSEDKYŇE

Ursula von der Leyen

VÝKONNÝ MÍSTOPŘEDSEDA

Frans Timmermans

Zelená dohoda pro Evropu

VÝKONNÁ MÍSTOPŘEDSEDKYNĚ

Margrethe Vestager

Evropa připravená na digitální věk

VÝKONNÝ MÍSTOPŘEDSEDA

Valdis Dombrovskis

Hospodářství ve prospěch lidí

VYSOKÝ PŘEDSTAVITEL/MÍSTOPŘEDSEDA

Josep Borrell Fontelles

Silnější Evropa ve světě

MÍSTOPŘEDSEDA

Maroš Šefčovič

Interinstitucionální vztahy a strategický výhled

MÍSTOPŘEDSEDKYNĚ

Věra Jourová

Hodnoty a transparentnost

MÍSTOPŘEDSEDKYNĚ

Dubravka Šuica

Demokracie a demografie

MÍSTOPŘEDSEDA

Margaritis Schinas

Podpora evropského způsobu života

KOMISAŘ

Johannes Hahn

Rozpočet a správa

KOMISAŘ

Phil Hogan

Obchod

KOMISAŘKA

Mariya Gabriel

Inovace, výzkum, kultura, vzdělávání a mládež

KOMISAŘ

Nicolas Schmit

Pracovní místa a sociální práva

KOMISAŘ

Paolo Gentiloni

Hospodářství

KOMISAŘ

Janusz Wojciechowski

Zemědělství

KOMISAŘ

Thierry Breton

Vnitřní trh

KOMISAŘKA

Elisa Ferreira

Soudržnost a reformy

KOMISAŘKA

Stella Kyriakides

Zdraví a bezpečnost potravin

KOMISAŘ

Didier Reynders

Spravedlnost

KOMISAŘKA

Helena Dalli

Rovnost

KOMISAŘKA

Ylva Johansson

Vnitřní věci

KOMISAŘ

Janez Lenarčič

Řešení krizí

KOMISAŘKA

Adina Vălean

Doprava

KOMISAŘ

Olivér Várhelyi

Sousedství a rozšíření

KOMISAŘKA

Jutta Urpilainen

Mezinárodní partnerství

KOMISAŘKA

Kadri Simson

Energetika

KOMISAŘ

Virginijus Sinkevičius

Životní prostředí, oceány a rybolov

Příloha č. 2

Vývoj čisté pozice za léta: 2015 - 2019

VÝVOJ ČISTÉ POZICE ČR VŮČI ROZPOČTU EU OD ROKU 2004 DO 30. ČERVNA 2019												
	2015		2016		2017		2018		1. 1. - 30. 6. 2019		2004 - 30. 6. 2019	
	mil €	mil Kč	mil €	mil Kč	mil €	mil Kč	mil €	mil Kč	mil €	mil Kč	mil €	mil Kč
Příjmy z rozpočtu EU												
Strukturální akce	5 769,5	157 408,0	3 253,7	87 957,3	2 434,1	64 090,5	2 345,8	60 154,0	998,6	25 647,9	34 047,5	897 704,6
SF	4 029,2	109 929,7	1 783,4	48 210,5	1 252,0	32 965,7	1 610,1	41 286,7	615,0	15 795,7	22 279,1	587 099,7
CF	1 740,2	47 478,3	1 470,3	39 746,8	1 182,1	31 124,8	735,8	18 867,3	383,6	9 852,2	11 768,4	310 604,9
Zemědělství	1 137,1	31 023,1	1 196,2	32 335,5	1 114,9	29 354,9	1 168,4	29 961,9	1 101,5	28 289,9	14 482,7	382 234,7
Tržní operace	16,0	435,5	26,1	704,4	25,7	676,4	14,0	359,4	8,8	226,5	443,9	12 130,7
Přímé platby	879,8	24 002,7	824,9	22 300,7	828,8	21 821,2	824,7	21 148,1	836,8	21 491,7	9 367,6	246 806,5
Rozvoj venkova	233,7	6 377,0	343,4	9 282,0	258,8	6 815,1	322,0	8 256,1	256,0	6 574,8	4 600,4	121 453,4
Veterinární opatření	0,8	21,7	0,9	24,7	1,4	37,4	2,4	61,0	0,1	3,6	36,4	957,7
Rybářství	6,8	186,3	0,9	23,7	0,2	4,8	5,4	137,3	-0,3	-6,7	34,4	886,3
Programy EU	128,1	3 496,2	167,4	4 524,7	186,7	4 915,6	186,7	4 787,3	n/a	n/a	1 612,6	43 242,6
Budování institucí	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	28,0	821,6
Komunitární programy	128,1	3 496,2	167,4	4 524,7	186,7	4 915,6	186,7	4 787,3	n/a	n/a	1 584,6	42 421,0
Předvstupní nástroje	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,8	-21,1	0,0	0,0	414,5	12 308,8
Phare	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,8	-21,1	0,0	0,0	177,9	5 553,3
Ispa	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	184,9	5 115,5
Sapard	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	51,7	1 640,1
Kompenzace	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	834,2	25 116,7
Celkové příjmy z rozpočtu EU	7 034,7	191 927,2	4 617,2	124 817,5	3 735,7	98 361,0	3 700,1	94 882,1	2 100,1	53 937,8	51 391,4	1 360 607,3
Platby do rozpočtu EU												
tradiční vlastní zdroje (pla)	226,13	6 169,56	277,55	7 503,03	268,00	7 056,31	267,23	6 852,64	140,81	3 616,54	3 056,05	81 391,19
Zdroj z DPH	192,21	5 244,00	202,81	5 482,65	218,03	5 740,77	245,24	6 288,57	153,77	3 949,44	2 986,60	79 704,58
Zdroj z HND	1 117,39	30 485,64	1 154,32	31 204,74	1 124,65	29 612,07	1 421,83	36 480,02	856,39	21 995,59	16 310,02	433 861,13
Celkové platby do rozpočtu EU	1 535,7	41 899,2	1 634,7	44 190,4	1 610,7	42 409,1	1 934,3	49 601,2	1 151,0	29 561,6	22 352,6	594 956,9
Čistá pozice vůči rozpočtu EU	5 499,0	150 028,0	2 982,5	80 627,1	2 125,0	55 951,9	1 765,8	45 280,8	949,1	24 376,2	29 038,8	765 650,4

Příloha č. 3

Yvoji čistě pozice ČR vůči rozpočtu EU od roku 2004 do 30. června 2019

	2004		2005		2006		2007		2008		2009		2010		2011		2012		2013		2014	
	mil €	mil Kč	mil €	mil Kč	mil €	mil Kč	mil €	mil Kč	mil €	mil Kč	mil €	mil Kč	mil €	mil Kč	mil €	mil Kč	mil €	mil Kč	mil €	mil Kč	mil €	mil Kč
Příjmy z rozpočtu EU																						
Strukturální akce	193,4	6 190,1	212,1	6 788,5	468,3	13 300,3	927,9	27 565,4	1 680,1	41 905,8	1 962,8	51 907,3	2 192,9	55 457,4	1 767,5	43 455,5	3 233,1	81 290,1	3 559,5	92 453,3	2 983,1	82 133,3
SF	161,6	5 172,7	137,9	4 412,4	252,2	7 163,4	760,6	21 116,5	1 084,7	27 054,4	1 239,0	32 764,6	1 606,2	40 619,4	1 726,8	42 454,8	1 762,6	44 317,0	2 176,5	56 533,2	2 081,3	57 303,1
CF	31,8	1 017,4	74,3	2 376,1	216,1	6 136,9	232,3	6 449,1	595,4	14 851,3	723,9	19 142,7	586,7	14 837,9	40,7	1 000,6	1 470,5	36 973,1	1 382,9	35 920,0	901,8	24 830,2
Zemědělství	90,8	2 813,7	398,1	12 739,3	503,5	14 251,0	634,9	17 626,5	594,2	14 571,2	876,0	23 167,0	1 042,1	26 353,3	1 076,4	26 465,2	1 182,1	29 722,7	1 203,0	31 246,8	1 173,6	32 312,7
Těžba opacne	4,7	147,3	64,0	2 048,8	64,4	1 824,5	5,5	153,2	28,4	707,9	87,4	2 312,5	44,6	1 127,7	11,5	282,1	13,3	335,4	14,2	370,1	15,2	419,1
Přímé platby	0,0	0,0	197,8	6 329,5	255,5	7 229,2	321,3	8 919,9	338,0	8 431,0	418,7	11 073,5	546,4	13 817,6	656,0	16 129,2	742,9	18 678,7	818,0	21 247,6	878,1	24 175,9
Rozvoj venkova	86,0	2 666,4	135,6	4 329,2	176,3	4 981,9	304,4	8 430,8	212,6	5 303,3	366,7	9 697,8	441,3	11 160,1	397,5	9 772,8	419,0	10 534,6	367,3	9 540,8	279,7	7 701,0
Veterinární opatření	0,0	0,0	0,7	21,8	7,4	205,4	1,8	50,0	3,3	81,7	3,1	83,1	6,5	164,7	3,8	92,5	2,2	54,6	1,5	38,7	0,6	16,7
Rybnářství	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,9	52,7	1,9	47,3	0,0	0,0	3,3	83,3	7,7	188,6	4,8	119,5	1,9	49,6	0,0	0,0
Programy EU	26,9	860,8	48,6	1 494,3	55,9	1 480,8	56,8	1 576,9	85,6	2 134,5	83,0	2 299,4	103,9	2 637,0	105,5	2 594,1	78,1	1 963,5	105,0	2 738,8	194,3	5 349,5
Budování institucí	0,0	0,0	10,9	349,1	3,5	1 005,5	10,9	302,6	1,5	37,2	2,9	75,8	-0,9	-23,3	-0,8	-19,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Komunitární programy	26,9	860,8	37,7	1 155,2	52,4	1 380,2	45,9	1 274,5	84,1	2 097,3	80,1	2 223,6	104,8	2 650,4	106,3	2 613,5	78,1	1 963,7	105,1	2 728,8	194,3	5 349,5
Předstipendijní nástroje	157,1	4 960,0	72,2	2 309,8	90,4	2 568,1	19,7	546,1	24,5	610,6	29,2	772,1	22,9	579,8	-0,1	-1,4	0,0	0,0	-0,5	-13,0	-0,1	-2,0
Pláne	82,6	2 579,1	62,8	2 011,1	45,7	1 299,0	-0,03	-0,9	-10,5	-262,4	-1,8	-46,6	-0,1	-2,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ispar	33,8	1 146,6	0,0	0,0	44,7	1 269,0	15,1	419,2	35,0	873,0	31,0	818,8	23,0	582,1	0,3	6,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Sapard	38,6	1 234,3	9,3	298,6	0,0	0,0	4,6	127,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,3	-7,5	0,0	0,0	-0,5	-13,0	0,0	0,0
Kompenzace	332,3	10 466,5	300,0	8 940,0	201,9	5 710,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Celkové příjmy z rozpočtu EU	800,4	25 291,0	1 031,0	32 681,8	1 330,0	37 310,3	1 704,3	47 314,9	2 374,4	59 222,0	2 951,1	78 145,8	3 361,7	85 017,5	2 949,4	72 513,4	4 493,4	112 976,3	4 867,0	126 415,0	4 350,9	119 793,6
Platby do rozpočtu EU																						
tradiční vlastní zdroje (cib)	58,9	1 910,1	136,7	4 373,7	149,0	4 233,0	178,9	4 967,6	207,6	5 178,0	167,9	4 441,2	189,5	4 791,5	220,30	5 416,19	198,93	5 001,78	170,63	4 431,88	197,88	5 448,22
Zdroj z DPH	78,6	2 548,8	140,9	4 507,8	173,7	4 934,2	198,1	5 500,6	224,7	5 603,3	174,2	4 606,0	182,6	4 618,9	207,39	5 098,54	198,40	4 988,36	197,66	5 134,05	198,25	5 458,55
Zdroj z HNVD	416,7	13 504,2	681,9	21 822,4	747,7	21 235,2	780,0	21 653,9	989,0	24 667,3	1 012,7	26 780,9	1 094,9	27 689,7	1 270,116	31 228,14	1 187,46	29 856,42	1 235,68	32 095,45	1 219,24	33 569,45
Celkové platby do rozpočtu EU	554,2	17 963,3	959,5	30 703,9	1 070,5	30 402,3	1 157,1	32 122,1	1 421,2	35 448,6	1 354,8	35 838,1	1 467,0	37 100,1	1 697,8	41 743,2	1 584,8	39 846,6	1 604,0	41 661,3	1 615,4	44 176,0
Čistá pozice vůči rozpočtu EU	246,2	7 327,9	71,5	1 977,9	249,5	6 908,0	547,3	15 192,8	953,1	23 773,4	1 596,3	42 317,7	1 894,7	47 917,4	1 251,5	30 770,2	2 908,6	73 129,8	3 263,0	84 753,7	2 735,5	75 517,6

NAŘÍZENÍ RADY (EU, EURATOM) č. 1311/2013

ze dne 2. prosince 2013,

kterým se stanoví víceletý finanční rámec na období 2014–2020

RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na článek 312 této smlouvy,

s ohledem na Smlouvu o založení Evropského společenství pro atomovou energii, a zejména s článkem 106a této smlouvy,

s ohledem na návrh Evropské komise,

s ohledem na souhlas Evropského parlamentu,

po postoupení návrhu legislativního aktu vnitrostátním parlamentům,

v souladu se zvláštním legislativním postupem,

vzhledem k těmto důvodům:

- (1) Roční stropy prostředků na závazky v jednotlivých kategoriích výdajů a roční stropy prostředků na platby stanovené tímto nařízením musí dodržovat stropy stanovené pro závazky a vlastní zdroje v rozhodnutí Rady 2007/436/ES, Euratom [\(1\)](#).
- (2) Vzhledem k potřebě dostatečné míry předvídatelnosti při přípravě a provádění střednědobých investic by měla být platnost víceletého finančního rámce stanovena na sedm let počínaje 1. lednem 2014. Nejpozději v roce 2016 proběhne přezkum, v návaznosti na volby do Evropského parlamentu. Orgány včetně Evropského parlamentu zvoleného v roce 2014 tak budou moci znovu posoudit priority. Výsledky tohoto přezkumu by se měly zohlednit při jakékoli revizi tohoto nařízení (dále jen „přezkum/revize“) pro zbývající roky víceletého finančního rámce.
- (3) V souvislosti s přezkumem/revizí víceletého finančního rámce v polovině období se Evropský parlament, Rada a Komise dohodly, že předtím, než Komise předloží své návrhy, společně posoudí nejvhodnější délku období, které by měl pokrývat následující víceletý finanční rámec, s cílem dosáhnout náležité rovnováhy mezi délkou funkčních období členů Evropského parlamentu a Evropské komise a potřebou zajistit stabilitu programových cyklů a předvídatelnost ve vztahu k investicím.
- (4) Aby se Unii umožnilo plnit její závazky v souladu s článkem 323 Smlouvy o fungování Evropské unie (dále jen „Smlouva o fungování EU“), měla by se uplatňovat zvláštní a maximální možná flexibilita.
- (5) Tyto zvláštní nástroje jsou nezbytné k tomu, aby Unie byla schopna reagovat na zvláštní nepředvídané okolnosti, nebo k financování jasně vymezených výdajů, které by nebylo možno financovat v rámci dostupných stropů pro jeden nebo více okruhů stanovených ve víceletém finančním rámci, což usnadní rozpočtový proces: rezerva na pomoc při mimořádných událostech, Fond solidarity Evropské unie, nástroj pružnosti, Evropský fond pro přizpůsobení se globalizaci, rozpětí pro nepředvídané události, zvláštní flexibilita pro řešení nezaměstnanosti mladých lidí a posílení výzkumu a celkové rozpětí pro závazky týkající se růstu a zaměstnanosti, zejména zaměstnanosti mladých lidí. Proto je třeba

přijmout zvláštní ustanovení upravující možnost zapsat do rozpočtu prostředky na závazky přesahující stropy stanovené ve víceletém finančním rámci, pokud je nezbytné využití zvláštních nástrojů.

- (6) Bude-li nutné mobilizovat záruky ze souhrnného rozpočtu Unie za úvěry poskytnuté ze systému podpory platební bilance nebo z evropského mechanismu finanční stabilizace, které jsou stanoveny v nařízení Rady (ES) č. 332/2002 ⁽²⁾ a v nařízení Rady (EU) č. 407/2010 ⁽³⁾, měla by se potřebná částka čerpat nad rámec stropů prostředků na závazky a prostředků na platby ve víceletém finančním rámci a současně by se měl respektovat strop vlastních zdrojů.
- (7) Víceletý finanční rámec by měl být stanoven v cenách roku 2011. Rovněž by měla být stanovena pravidla pro technické úpravy víceletého finančního rámce za účelem přepočtu stropů a disponibilních rozpětí.
- (8) Víceletý finanční rámec by neměl brát v úvahu položky rozpočtu financované účelově vázanými příjmy ve smyslu nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU, Euratom) č. 966/2013 ⁽⁴⁾ (dále jen „finanční nařízení“).
- (9) Toto nařízení může být nutné revidovat v případě nepředvídaných okolností, s nimiž nebude možné se vypořádat v rámci stropů stanovených ve víceletém finančním rámci. Proto je nutné v takových případech revizi víceletého finančního rámce umožnit.
- (10) Je třeba stanovit pravidla pro další situace, které mohou vyžadovat úpravy nebo revizi víceletého finančního rámce. Tyto úpravy nebo revize mohou souviset s plněním rozpočtu, opatřeními, kterými se provazuje efektivita finančních prostředků a řádné hospodářské řízení, revizí Smluv, znovusjednocením Kypru nebo zpožděným přijetím nových pravidel pro určité oblasti politiky.
- (11) Národní příděly pro politiku soudržnosti jsou vypracovávány na základě statistických údajů a prognóz použitých pro aktualizaci návrhu tohoto nařízení, který Komise předložila v červenci roku 2012. Vzhledem k nejisté přesnosti prognóz a dopadu na členské státy s omezením a za účelem zohlednění zvláště obtížné situace členských států postižených krizí Komise v roce 2016 přezkoumá celkové příděly všech členských států v rámci cíle politiky soudržnosti „Investice pro růst a zaměstnanost“ pro období 2017 až 2020.
- (12) Je nezbytné stanovit obecná pravidla pro spolupráci mezi orgány během rozpočtového procesu.
- (13) Zvláštní pravidla jsou nezbytná také pro úpravu infrastrukturních projektů velkého rozsahu, jejichž trvání značně přesahuje období, na něž se vztahuje víceletý finanční rámec. Je nutné stanovit maximální částky příspěvků na tyto projekty ze souhrnného rozpočtu Unie, čímž bude zajištěno, že nebudou mít vliv na jiné projekty financované z tohoto rozpočtu.
- (14) Komise by měla předložit návrh nového víceletého finančního rámce před 1. lednem 2018, aby orgánům umožnila jeho přijetí v dostatečném časovém předstihu před začátkem následujícího víceletého finančního rámce. Toto nařízení by se mělo i nadále použít, nebude-li nařízení o novém víceletém finančním rámci přijato před koncem období víceletého finančního rámce stanoveného v tomto nařízení.
- (15) Hospodářský a sociální výbor, jakož i Výbor regionů byly konzultovány a přijaly stanoviska ⁽⁵⁾.

PŘIJALA TOTO NAŘÍZENÍ:

KAPITOLA 1

Obecná ustanovení

Článek 1

Víceletý finanční rámec

Víceletý finanční rámec na období 2014 až 2020 (dále jen „víceletý finanční rámec“) je obsažen v příloze.

Článek 2

Přezkum/revize víceletého finančního rámce v polovině období

Do konce roku 2016 předloží Komise přezkum fungování víceletého finančního rámce, a to při plném zohlednění ekonomické situace v té době, jakož i posledních makroekonomických prognóz. Tento povinný přezkum bude, je-li to vhodné, doplněn legislativním návrhem na revizi tohoto nařízení v souladu s postupy stanovenými ve Smlouvě o fungování EU. Aniž je dotčen článek 7 tohoto nařízení, nebudou na základě této revize sníženy předem přidělené národní přiděly.

Článek 3

Dodržování stropů víceletého finančního rámce

1. Evropský parlament, Rada a Komise dodrží v průběhu každého rozpočtového procesu a při plnění rozpočtu v daném rozpočtovém roce roční stropy výdajů stanovené ve víceletém finančním rámci.

Dílním stropem okruhu 2, jak je stanoven v příloze, není dotčena flexibilita mezi dvěma pilíři společné zemědělské politiky (SZP). Upravený strop, který se uplatní pro I. pilíř SZP v návaznosti na převody mezi Evropským zemědělským fondem pro rozvoj venkova a přímými platbami se stanoví v příslušném právním aktu a víceletý finanční rámec se odpovídajícím způsobem upraví v rámci technické úpravy stanovené v čl. 6 odst. 1 tohoto nařízení.

2. Zvláštní nástroje uvedené v článcích 9 až 15 zajistí flexibilitu víceletého finančního rámce a budou přijaty za účelem zajištění hladkého průběhu rozpočtového procesu. Prostředky na závazky mohou být zapsány do rozpočtu nad stropy příslušných okruhů stanovených ve víceletém finančním rámci, pokud je nezbytné využít prostředky z rezervy na pomoc při mimořádných událostech, Fondu solidarity Evropské unie, nástroje pružnosti, Evropského fondu pro přizpůsobení se globalizaci, rozpětí pro nepředvídané události, zvláštní flexibility pro řešení nezaměstnanosti mladých lidí a posílení výzkumu a celkového rozpětí pro závazky týkající se růstu a zaměstnanosti, zejména zaměstnanosti mladých lidí, v souladu s nařízením Rady (ES) č. 2012/2002 [\(6\)](#), nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1927/2006 [\(7\)](#), a Interinstitucionální dohodou mezi Evropským parlamentem, Radou a Komisí [\(8\)](#).

3. Bude-li třeba použít ze souhrnného rozpočtu Unie záruku za úvěr podle nařízení (ES) č. 332/2002 nebo podle nařízení (EU) č. 407/2010, stane se tak nad rámec stropů stanovených ve víceletém finančním rámci.

Článek 4

Dodržování stropu vlastních zdrojů

1. Pro každý rok, na který se finanční rámec vztahuje, nemůže být celková výše požadovaných prostředků na platby po roční úpravě a s ohledem na všechny další úpravy a revize, jakož i na použití

čl. 2 odst. 2 a 3, taková, aby znamenala sazbu odvodu vlastních zdrojů přesahující strop vlastních zdrojů stanovený v souladu s rozhodnutím 2007/436/ES, Euratom.

2. Je-li to nezbytné, stropy stanovené ve víceletém finančním rámci se na základě jeho revize sníží s cílem zajistit dodržení stropu vlastních zdrojů stanoveného v souladu s rozhodnutím 2007/436/ES, Euratom.

Článek 5

Celkové rozpětí pro platby

1. Počínaje rokem 2015 Komise každoročně v rámci technické úpravy uvedené v článku 4 upraví směrem nahoru strop plateb pro roky 2015–2020 o částku, která se rovná rozdílu mezi provedenými platbami a stropem plateb víceletého finančního rámce z roku n-1.

2. Roční úpravy nesmí v letech 2018–2020 přesáhnout původní strop plateb pro příslušný rok o tyto maximální částky (v cenách roku 2011):

2018 – 7 miliard EUR,

2019 – 9 miliard EUR,

2020 – 10 miliard EUR.

3. Jakákoli úprava směrem nahoru musí být plně vyrovnána odpovídajícím snížením stropu plateb pro rok n-1.

Článek 6

Technické úpravy

1. Komise každý rok v předstihu před rozpočtovým procesem pro rok n +1 provede tyto technické úpravy víceletého finančního rámce:

a) přecenění stropů a celkových částek prostředků na závazky a prostředků na platby v cenách roku n +1;

b) výpočet dostupného rozpětí v mezích stropu vlastních zdrojů stanoveného podle rozhodnutí 2007/436/ES, Euratom;

c) výpočet absolutní částky rozpětí pro nepředvídané události stanoveného v článku 13;

d) výpočet celkového rozpětí pro platby stanoveného v článku 5;

e) výpočet celkového rozpětí pro závazky stanoveného v článku 14.

2. Komise provede technické úpravy uvedené v odstavci 1 na základě pevně stanoveného deflátoru ve výši 2 % za rok.

3. Komise sdělí Evropskému parlamentu a Radě výsledky technických úprav uvedených v odstavci 1 a podkladové ekonomické prognózy.

4. Aniž jsou dotčeny články 7 a 8, nemohou být provedeny žádné další technické úpravy ani během roku, ani v podobě dodatečných korekcí v následujících letech.

Článek 7

Úpravy přidělů na politiku soudržnosti

1. Za účelem zohlednění zvláště obtížné situace členských států postižených krizí Komise v roce 2016 spolu s technickou úpravou pro rok 2017 přezkoumá a porovná celkové přiděly všech členských států v rámci cíle politiky soudržnosti „Investice pro růst a zaměstnanost“ pro období 2017 až 2020, přičemž použije metodu přidělování stanovenou v příslušném základním aktu na základě v té době dostupných nejaktuálnějších statistik a pro zastropované členské státy na základě srovnání mezi kumulovaným HDP daného členského státu za roky 2014 a 2015 a jeho kumulovaným HDP odhadovaným v roce 2012. Jestliže kumulativní rozdíl přesáhne +/- 5 %, provede úpravu těchto celkových přidělů.
2. Požadované úpravy se rozloží rovnoměrně na roky 2017–2020 a příslušné stropy víceletého finančního rámce se odpovídajícím způsobem změní. Stropy plateb se změní odpovídajícím způsobem, aby byl zajištěn řádný vývoj vzhledem k prostředkům na závazky.
3. Ve své technické úpravě pro rok 2017, v návaznosti na střednědobý přezkum způsobilosti členských států pro Fond soudržnosti, stanovený v čl. 90 odst. 5 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1303/2013 [\(9\)](#), v případě, že se určitý členský stát stane nově způsobilým pro Fond soudržnosti, nebo stávající způsobilost ztratí, Komise přičte vyplývající částky k prostředkům přiděleným danému členskému státu pro období 2017 až 2020, nebo je od nich odečte.
4. Požadované úpravy vyplývající z odstavce 3 se rozloží rovnoměrně na roky 2017–2020 a příslušné stropy víceletého finančního rámce se odpovídajícím způsobem změní. Stropy plateb se změní odpovídajícím způsobem, aby byl zajištěn řádný vývoj vzhledem k prostředkům na závazky.
5. Celkový čistý kladný nebo záporný dopad těchto úprav podle odstavců 1 a 3 nesmí překročit 4 miliardy EUR.

Článek 8

Úpravy související s opatřeními, kterými se provazuje efektivita finančních prostředků a řádné hospodářské řízení

V případě, že Komise zruší pozastavení rozpočtových závazků týkajících se Evropského fondu pro regionální rozvoj, Evropského sociálního fondu, Fondu soudržnosti, Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova a Evropského námořního a rybářského fondu v souvislosti s opatřeními, kterými se provazuje efektivita finančních prostředků a řádné hospodářské řízení, převede Komise v souladu s příslušným základním aktem pozastavené závazky do následujících let. Pozastavené závazky z roku n nelze znovu zapsat do rozpočtu po roce $n+3$.

KAPITOLA 2

Zvláštní nástroje

Článek 9

Rezerva na pomoc při mimořádných událostech

1. Účelem rezervy na pomoc při mimořádných událostech je rychle reagovat na konkrétní požadavky pomoci třetích zemí po událostech, které nebylo možné předvídat při sestavování

rozpočtu; je určena především pro humanitární akce, ale lze ji využít i při civilním řešení krizí a civilní ochraně a v situacích, kdy vzniká velký tlak na vnějších hranicích Unie v důsledku migračních toků, vyžadují-li to okolnosti.

2. Roční výše této rezervy se stanovuje na 280 milionů EUR (v cenách roku 2011) a může být využita až do roku $n+1$ v souladu s finančním nařízením. Tato rezerva se do souhrnného rozpočtu Unie zapisuje jako předběžná položka. Část roční částky vyplývající z předchozího roku bude čerpána jako první. Ta část roční částky z roku n , jež se nevyužije ani v roce $n + 1$, propadá.

Článek 10

Fond solidarity Evropské unie

1. Fond solidarity Evropské unie má umožňovat finanční pomoc v případě rozsáhlých katastrof na území členského státu nebo kandidátské země, jak je stanoveno v příslušném základním právním aktu. Pro částku, jež bude pro účely fondu každoročně k dispozici, se stanoví strop ve výši 500 milionů EUR (v cenách roku 2011). K 1. říjnu každého roku by měla zůstat k dispozici alespoň jedna čtvrtina roční částky na pokrytí potřeb, které vzniknou do konce roku. Část uvedené roční částky, která není zapsána do rozpočtu, lze využít až do roku $n+1$. Část roční částky vyplývající z předchozího roku bude čerpána jako první. Ta část roční částky z roku n , jež se nevyužije ani v roce $n + 1$, propadá.

2. Ve výjimečných případech a za předpokladu, že v roce, kdy došlo ke katastrofě ve smyslu příslušného základního právního aktu, nepostačují zbývající disponibilní finanční zdroje Fondu solidarity Evropské unie k úhradě pomoci ve výši považované Evropským parlamentem a Radou za nezbytnou, může Komise navrhnout čerpání chybějících prostředků z ročních částek, jež jsou k dispozici pro rok následující.

Článek 11

Nástroj pružnosti

1. Nástroj pružnosti má v daném rozpočtovém roce a až do výše stanovené částky umožnit financování přesně určených výdajů, které nebylo možné financovat v mezích stropů pro jeden nebo více jiných okruhů. Strop pro roční částku disponibilní pro nástroj pružnosti činí 471 milionů EUR (v cenách roku 2011).

2. Nevyužitou část z roční částky nástroje pružnosti lze využít až do roku $n+3$. Část roční částky vyplývající z předchozích let bude využita jako první, a to podle stáří. Ta část roční částky, jež se nevyužije ani v roce $n+3$, propadá.

Článek 12

Evropský fond pro přizpůsobení se globalizaci

1. Evropský fond pro přizpůsobení se globalizaci, jehož cíle a oblast působnosti jsou vymezeny v nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1927/2006, nepřekročí maximální roční částku 150 milionů EUR (v cenách roku 2011).

2. Tato položka pro Evropský fond pro přizpůsobení se globalizaci se do souhrnného rozpočtu Unie zapisuje jako předběžná položka.

Článek 13

Rozpětí pro nepředvídané události

1. Mimo stropy víceletého finančního rámce se vytvoří rozpětí pro nepředvídané události ve výši až 0,03 % hrubého národního důchodu Unie, a to jako krajní nástroj umožňující reagovat na nepředvídané události. Může být uvolněno pouze ve vztahu k opravnému či ročnímu rozpočtu.
2. Výše prostředků čerpaných v každém daném roce z rozpětí pro nepředvídané události nepřekročí maximální částku stanovenou v rámci roční technické úpravy víceletého finančního rámce a musí být v souladu se stropem vlastních zdrojů.
3. Částky, které jsou k dispozici prostřednictvím uvolnění prostředků z rozpětí pro nepředvídané události, musí být plně vyrovnány snížením rozpětí v jednom či více okruzích finančního rámce pro běžný rozpočtový rok nebo budoucí rozpočtové roky.
4. Takto vyrovnané částky nesmějí být dále uvolněny v kontextu víceletého finančního rámce. Využití rozpětí pro nepředvídané události nesmí vést k překročení celkových stropů prostředků na závazky a prostředků na platby, které jsou ve víceletém finančním rámci stanoveny na běžný rozpočtový rok a budoucí rozpočtové roky.

Článek 14

Celkové rozpětí pro závazky na růst a zaměstnanost, zejména zaměstnanosti mladých lidí

1. Rozpětí pod stropy, které víceletý finanční rámec stanoví u prostředků na závazky pro roky 2014–2017, představuje celkové rozpětí víceletého finančního rámce pro závazky, jež má být k dispozici nad rámec stropů stanovených ve víceletém finančním rámci pro roky 2016 až 2020 pro cíle politiky týkající se růstu a zaměstnanosti, zejména zaměstnanosti mladých lidí.
2. Komise každý rok v rámci technické úpravy podle článku 6 vypočte částku, která je k dispozici. Evropský parlament a Rada mohou toto celkové rozpětí víceletého finančního rámce nebo jeho část uvolnit v rámci rozpočtového procesu podle článku 314 Smlouvy o fungování EU.

Článek 15

Zvláštní flexibilita pro řešení nezaměstnanosti mladých lidí a posílení výzkumu

Až 2 543 milionů EUR (v cenách roku 2011) může být v letech 2014 a 2015 upřednostněno jako součást ročního rozpočtového procesu pro specifikované politické cíle týkající se zaměstnanosti mladých lidí, výzkumu, programu ERASMUS, zejména pro učňovské stáže, a malých a středních podniků. Tyto částky musí být plně započteny vůči prostředkům v rámci okruhů nebo mezi nimi, tak aby se nezměnily celkové roční stropy pro období 2014–2020 ani celkové přídelely podle okruhů a podokruhů za uvedené období.

Článek 16

Příspěvek k financování projektů velkého rozsahu

1. Na období 2014 až 2020 musí být k dispozici pro evropské programy pro družicovou navigaci EGNOS a Galileo ze souhrnného rozpočtu Unie maximálně 6 300 milionů EUR (v cenách roku 2011).
2. Na období 2014 až 2020 musí být k dispozici pro projekt Mezinárodního termojaderného experimentálního reaktoru (ITER) ze souhrnného rozpočtu Unie maximálně 2 707 milionů EUR (v cenách roku 2011).

3. Na období 2014 až 2020 musí být k dispozici pro program Copernicus (Evropský program monitorování Země) ze souhrnného rozpočtu Unie maximálně 3 786 milionů EUR (v cenách roku 2011).

KAPITOLA 3

Revize

Článek 17

Revize víceletého finančního rámce

1. Aniž je dotčen čl. 4 odst. 2 a články 18 až 22 a 25, lze v případě nepředvídaných okolností víceletý finanční rámec revidovat v souladu se stropem vlastních zdrojů stanoveným podle rozhodnutí 2007/436/ES, Euratom.
2. Každý návrh na revizi víceletého finančního rámce podle odstavce 1 musí být zpravidla předložen a přijat před začátkem rozpočtového procesu pro daný rozpočtový rok nebo pro první z daných rozpočtových let.
3. Každý návrh na revizi víceletého finančního rámce podle odstavce 1 přezkoumá možnosti přerozdělení výdajů mezi programy spadajících do okruhu dotčeného revizí, přičemž se klade zvláštní zřetel na očekávané nedostatečné využití prostředků. Cílem by mělo být, aby významná částka, vyjádřená v absolutní hodnotě a jako procento plánovaného nového výdaje, byla v mezích stávajícího stropu pro příslušný okruh.
4. Každá revize víceletého finančního rámce podle odstavce 1 zohlední možnosti vyrovnání každého zvýšení stropu v jednom okruhu snížením stropu v jiném okruhu.
5. Každá revize víceletého finančního rámce podle odstavce 1 zachová vhodný poměr mezi závazky a platbami.

Článek 18

Revize spojená s prováděním

Současně se sdělením výsledků technických úprav víceletého finančního rámce předkládá Komise Evropskému parlamentu a Radě návrhy na revizi celkových prostředků na platby, které považuje za nezbytné z hlediska provádění, aby zajistila řádnou správu ročních stropů plateb a zejména jejich řádný vývoj vzhledem k prostředkům na závazky. Evropský parlament a Rada rozhodnou o uvedených návrzích do 1. května roku n.

Článek 19

Revize vyplývající z nových pravidel nebo programů pro strukturální fondy, Fond soudržnosti, Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova, Evropský námořní a rybářský fond, Azylový a migrační fond a Fond pro vnitřní bezpečnost

1. V případě přijetí nových pravidel nebo programů v rámci sdíleného řízení strukturálních fondů, Fondu soudržnosti, Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova, Evropského námořního a rybářského fondu, Azylového a migračního fondu a Fondu pro vnitřní bezpečnost po 1. lednu 2014 bude víceletý finanční rámec revidován tak, aby byly prostředky, které nebyly využity v roce 2014, převedeny do následujících let nad rámec příslušných výdajových stropů.,

2. Revize týkající se převodu přidělených částek nečerpaných v roce 2014 bude přijata před 1. květnem 2015.

Článek 20

Revize finančního rámce v případě revize Smluv

Dojde-li v období 2014-2020 k revizi Smluv, která by měla rozpočtový dopad, bude víceletý finanční rámec odpovídajícím způsobem revidován.

Článek 21

Revize víceletého finančního rámce v případě rozšíření Unie

Přistoupí-li k Unii v období 2014 až 2020 nový členský stát nebo nové členské státy, bude víceletý finanční rámec revidován tak, aby byly zohledněny požadavky na výdaje vyplývající z tohoto přistoupení.

Článek 22

Revize víceletého finančního rámce v případě znovusjednocení Kypru

V případě znovusjednocení Kypru mezi lety 2014 až 2020 bude víceletý finanční rámec revidován tak, aby bylo zohledněno komplexní urovnání kyperského problému a dodatečné finanční potřeby vyplývající ze znovusjednocení.

Článek 23

Interinstitucionální spolupráce během rozpočtového procesu

Evropský parlament, Rada a Komise (dále jen „orgány“) přijmou veškerá opatření, aby usnadnily průběh ročního rozpočtového procesu.

Orgány v průběhu tohoto procesu spolupracují v dobré víře s cílem sblížit co nejvíce své postoje. Orgány ve všech stádiích tohoto procesu spolupracují prostřednictvím příslušných interinstitucionálních kontaktů s cílem sledovat postup práce a analyzovat míru sblížování názorů.

Orgány zajistí co nejlepší koordinaci svých pracovních harmonogramů s cílem umožnit, aby jednání probíhala koherentně a konvergentně a směřovala k přijetí souhrnného rozpočtu Unie.

Ve všech stádiích procesu a na různých úrovních zastoupení se mohou v závislosti na povaze očekávané diskuse konat třístranné rozhovory. Každý orgán v souladu se svým jednacím řádem určí své zástupce na každé zasedání, definuje svůj mandát pro jednání a o opatřeních týkajících se zasedání včas informuje ostatní orgány.

Článek 24

Jednotnost rozpočtu

Do souhrnného rozpočtu Unie musí být v souladu s článkem 7 finančního nařízení zahrnuty veškeré výdaje a příjmy Unie a Evropského společenství pro atomovou energii, včetně výdajů vyplývajících z jakéhokoli příslušného rozhodnutí přijatého jednomyslně Radou po konzultaci s Evropským parlamentem v rámci článku 332 Smlouvy o fungování EU.

Článek 25

Přechod k dalšímu víceletému finančnímu rámci

Komise předloží před 1. lednem 2018 návrh nového víceletého finančního rámce.

Nebude-li do 31. prosince 2020 přijato nařízení Rady, kterým se stanoví nový víceletý finanční rámec, prodlouží se platnost stropů a dalších ustanovení pro poslední rok stávajícího víceletého finančního rámce, dokud nebude přijato nové nařízení, kterým se stanoví nový víceletý finanční rámec. Přistoupí-li k Unii po roce 2020 nový členský stát a bude-li to třeba, reviduje se prodloužený víceletý finanční rámec tak, aby zohledňoval toto přistoupení.

Článek 26

Vstup v platnost

Toto nařízení vstupuje v platnost třetím dnem po vyhlášení v *Úředním věstníku Evropské unie*.

Použije se ode dne 1. ledna 2014.

Toto nařízení je závazné v celém rozsahu a přímo použitelné ve všech členských státech.

V Bruselu dne 2. prosince 2013.

Za Radu
předseda
E. GUSTAS

[1] Rozhodnutí Rady 2007/436/ES, Euratom ze dne 7. června 2007 o systému vlastních zdrojů Evropských společenství ([OJ L 163, 23.6.2007, p. 17](#)).

[2] Nařízení Rady (ES) č. 332/2002 ze dne 18. února 2002, kterým se zavádí systém střednědobé finanční pomoci platebním bilancím členských států ([Úř. věst. L 53, 23.2.2002, s. 1](#)).

[3] Nařízení Rady (EU) č. 407/2010 ze dne 11. května 2010 o zavedení evropského mechanismu finanční stabilizace ([Úř. věst. L 118, 12.5.2010, s. 1](#)).

[4] Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU, Euratom) č. 966/2013 ze dne 25. října 2012, kterým se stanoví finanční pravidla o souhrnném rozpočtu Evropské unie ([Úř. věst. L 298, 26.10.2012, s. 1](#)).

[5] Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu nařízení Rady, kterým se stanoví víceletý finanční rámec na období 2014–2020 ([Úř. věst. C 229, 31.7.2012, s. 32](#)); Stanovisko Výboru regionů Nový víceletý finanční rámec po roce 2013 ([Úř. věst. C 391, 18.12.2012, s. 31](#)).

[6] Nařízení Rady (ES) č. 1012/2002 ze dne 11. listopadu 2002 o zřízení Fondu solidarity Evropské unie ([Úř. věst. L 311, 14.11.2002, s. 3](#)).

[7] Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1927/2006 ze dne 20. prosince 2006 o zřízení Evropského fondu pro přizpůsobení se globalizaci ([Úř. věst. L 406, 30.12.2006, s. 1](#)).

[8] Interinstitucionální dohoda mezi Evropským parlamentem, Radou a Komisí ze dne 2. prosince 2013 o rozpočtové kázní, spolupráci v rozpočtových záležitostech a řádném finančním řízení ([Úř. věst. C 373, 20.12.2013, s. 1](#)).

[9] Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1303/2013 ze dne 17. prosince 2013 o společných ustanoveních ohledně Evropského fondu pro regionální rozvoj, Evropského sociálního fondu, Fondu soudržnosti, Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova a Evropského námořního a rybářského fondu, na které se vztahuje společný strategický rámec, kterým se stanoví obecná ustanovení o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu a Fondu soudržnosti a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1083/2006 (Viz strana 320 v tomto čísle Úředního věstníku)

VÍCELETÝ FINANČNÍ RÁMEC (EU-28)

(v milionech EUR - v cenách roku 2011)

PROSTŘEDKY NA ZÁVAZKY	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Celkem 2014- 2020
1. Inteligentní růst podporující začlenění	60 283	61 725	62 771	64 238	65 528	67 214	69 004	450 763
1a: Konkurenceschopnost pro růst a zaměstnanost	15 605	16 321	16 726	17 693	18 490	19 700	21 079	125 614
1b: Hospodářská, sociální a územní soudržnost	44 678	45 404	46 045	46 545	47 038	47 514	47 925	325 149
2. Udržitelný růst: Přírodní zdroje	55 883	55 060	54 261	53 448	52 466	51 503	50 558	373 179
z toho: výdaje související s trhem a přímé platby	41 585	40 989	40 421	39 837	39 079	38 335	37 605	277 851
3. Bezpečnost a občanství	2 053	2 075	2 154	2 232	2 312	2 391	2 469	15 686
4. Globální Evropa	7 854	8 083	8 281	8 375	8 553	8 764	8 794	58 704
5. Správa	8 218	8 385	8 589	8 807	9 007	9 206	9 417	61 629
z toho: správní výdaje orgánů	6 649	6 791	6 955	7 110	7 278	7 425	7 590	49 798
6. Náhrady	27	0	0	0	0	0	0	27
CELKOVÉ PROSTŘEDKY NA ZÁVAZKY	134 318	135 328	136 056	137 100	137 866	139 078	140 242	959 988
v procentech HND	1,03 %	1,02 %	1,00 %	1,00 %	0,99 %	0,98 %	0,98 %	1,00 %
CELKOVÉ PROSTŘEDKY NA PLATBY	128 030	131 095	131 046	126 777	129 778	130 893	130 781	908 400
v procentech HND	0,98 %	0,98 %	0,97 %	0,92 %	0,93 %	0,93 %	0,91 %	0,95 %
Dostupné rozpětí	0,25 %	0,25 %	0,26 %	0,31 %	0,30 %	0,30 %	0,32 %	0,28 %
Strop vlastních zdrojů jako procento HND	1,23 %	1,23 %	1,23 %	1,23 %	1,23 %	1,23 %	1,23 %	1,23 %

Příloha č. 5

Poznámky výkonného místopředsedy Valdise Dombrovskise na hospodářském summitu Die Welt v Berlíně 8. ledna 2020 SPEECH / 20/8

Vážený pane, vážená paní Doepfnerová,

jsem velmi rád, že jsem tu s vámi, vašimi novinami, kterých si opravdu vážím a užívám si jejich čtení. Svět a Svět v neděli jsou již v Bruselu dobře zastoupeny dvěma korespondenty. Ale klidně do Bruselu pošlete jednoho nebo více - to, co se tam děje, je pro občany Německa přinejmenším stejně důležité jako některé debaty o domácí politice.

Novináři WELT znají hodnotu transatlantické aliance a bezpečnostní odpovědnosti Německa. Vaše noviny mají jasný postoj k ruské agresi na Ukrajině a také k odpovědnosti NATO za zajištění svého východního křídla. To je pro nás obzvláště důležité. Dámy a pánové: Nyní budu

pokračovat v angličtině. Během tohoto roku budeme vyzváni, abychom zvládli mnoho nejistot: geopolitických, hospodářských, sociálních a environmentálních.

Později budeme diskutovat o dramatickém stupňování napětí mezi USA a Íránem, které musí být zastaveno před dalším spirálami A na Středním východě je také zášť. Ve Spojených státech amerických se konají prezidentské volby. Obchodní napětí přetrvává a budoucnost Světové obchodní organizace zůstává v rovnováze poté, co byl zrušen její nejvyšší soud. Blíže k domovu se Spojené království chystá opustit Evropskou unii. Svět prochází změnami v rozsahu, který bude mít hluboký dopad na postavení Evropy na mezinárodní scéně.

OECD nedávno shrnula převládající náladu mezi ekonomy: „Varování: nízký růst dopředu“. Ale změna také přináší příležitosti. Evropa mění své vybavení na rok 2020. Nedávno se ujala úřadu nová Evropská komise a nový prezident ECB. A nezapomeňte, že Německo převezme předsednictví EU od července. Věřím, že máme odhodlání, talent a nápady, abychom mohli tyto výzvy řešit přímo a dělat to nejlepší pro všechny Evropany: pro lidi a podniky. Hospodářská a finanční krize z roku 2008 nás naučila několik těžkým lekcím. Revize právních předpisů přinesla stabilitu a důvěru našemu širšímu finančnímu systému a euru. Těšíme se sedmi roky nepřetržitého růstu.

Domácí poptávka dobře drží, pomáhá silným trhům práce a zaznamenává větší počet zaměstnanců. Fiskální pozice evropských zemí se zlepšily. Průzkumy ukazují, že euro nikdy nebylo mezi veřejností populárnější než dnes. Ano, zvětrali jsme bouři. Myslím si však, že si všichni dnes večer uvědomují riziko nečinnosti a špatné fiskální koordinace. Zatímco evropské hospodářství je nyní mnohem silnější a odolnější než před krizí, na obzoru jsou mraky. Výroba se zpomalila, částečně v důsledku obchodního napětí.

To má obzvláště negativní dopad na ekonomiky orientované na vývoz se silnou výrobní základnou, jako je Německo. Možná vyhlídka, že USA zavedou omezení na automobily, bude pro nový rok jen jedním z ekonomických zájmů Německa. Když se rozhlížím po této místnosti, je mi potěšením vidět dnes večer tolik zástupců německého průmyslu, obchodu a médií. Budete vědět lépe než kdokoli jiný, že Německo není imunní vůči účinkům krizové nákazy a větší nestability. Podzimní hospodářská prognóza Komise vidí pouze mírný růst Německa. Po rozšíření o devět let se očekává, že HDP vzroste v roce 2019 o 0,4 %, v letech 2020 a 2021 jen o 1 %. To je navzdory vaší silné hospodářské výkonnosti za poslední desetiletí, zdravé veřejné a soukromé bilance a nezaměstnanosti na rekordní minimu.

Dámy a pánové,

dnešní nejistější svět přinesl řadu nových výzev přímo k našim prahům. Všichni jsme viděli zuřící ohně pohlcující části Austrálie, poslední ničivý důkaz toho, jak změna klimatu ovlivňuje naše životy a naše přirozené prostředí. Čelíme také dalším tektonickým změnám: digitalizaci a novým technologiím, demografickým změnám, zejména stárnutí populace.

Veškerý tento vývoj zásadně promění naše ekonomiky a společnosti. Musí být spravovány efektivně a spravedlivě, aby ekonomika fungovala pro lidi. To je ve skutečnosti můj nový pracovní titul. Goethe skvěle řekl: „Nemysli na problémy. Mysli na řešení“. A udělali jsme to. Jako výkonný místopředseda Komise bude mým cílem v příštích pěti letech dosáhnout, aby

Evropa dosáhla udržitelného a inkluzivního hospodářského růstu.

Plánujeme:

- posílit evropskou hospodářskou suverenitu v této době globální nejistoty;
- využívaly hospodářské a průmyslové politiky EU na podporu ekologických a digitálních transformací;
- a provázet tyto transformace účinnými sociálními politikami s cílem vybudovat inkluzivnější společnost.

Minulý měsíc jsme navrhli Zelenou dohodu pro Evropu, aby se do roku 2050 stala ekonomikou neutrální vůči klimatu. Zajistí, aby udržitelnost bude zelenou nití procházející všemi oblastmi politiky.

Je to náš příspěvek k vytvoření globální zelené dohody. Naším cílem je pomoci zvýšit investice do nejkonzkureschopnějších technologií a také poskytnout Evropanům lepší kvalitu života. Abychom stimulovali financování udržitelných projektů, vytvořili jsme zcela nový soubor právních předpisů EU. Jen před třemi týdny jsme dosáhli politické dohody o klasifikačním systému „zeleného seznamu“ EU nebo taxonomii, s cílem definovat, které hospodářské činnosti jsou udržitelné.

V rámci našeho akčního plánu pro udržitelné finance jsme také zajistili dohodu EU o pravidlech pro zveřejňování informací pro operátory finančních trhů a referenční hodnoty v oblasti klimatu. Již mají pozitivní dopad na trh. Tyto politické nástroje jsou potřebné k tomu, abychom ročně generovali dalších 260 miliard EUR, které potřebujeme k dosažení pařížských cílů, a aby finanční prostředky směřovaly ke všemu, od nízkouhlíkových dopravních systémů po projekty čisté infrastruktury. Příští týden představíme náš investiční plán udržitelné Evropy k uvolnění udržitelných investic ve výši 1 bilionu EUR v příštím desetiletí. Části Evropské investiční banky se stanou naší klimatickou bankou.

Do roku 2025 bude alespoň polovina jejího financování věnována projektům zaměřeným na změnu klimatu, což je dvojnásobek toho, co je dnes. Abychom mohli investory nasměřovat k udržitelným investicím a řídit změny v chování společností a domácností, potřebujeme správné politické prostředí. Koncem tohoto roku budeme rozsáhle konzultovat a poté předložíme obnovenou strategii udržitelného financování. Půjde ruku v ruce s novou sadou iniciativ v oblasti zeleného financování.

Připomeňme si však, že Zelená dohoda nebude úspěšná bez prosperující ekonomiky. Z tohoto důvodu by evropské společnosti, jako všechny ty, které jsou zde dnes večer zastoupeny, měly mít možnost prosperovat a prosperovat.

Ve skutečnosti potřebujeme, aby se Německo plně zapojilo do širších hospodářských reforem, které zachovají produktivitu a konkureschopnost Evropy. Zde bude prvořadá dlouhodobá politická stabilita. Politická stabilita je základem, které země musí prosperovat, rozvíjet soudržné politické programy pro řešení problémů, kterým čelíme. Evropa je po mnoho desetiletí globálním průmyslovým lídrem. Chceme to tak udržet. Budu spolupracovat s kolegy

Komise na vypracování dlouhodobé strategie, která zajistí, aby Evropa zůstala špičkovou průmyslovou velmocí.

Zelená dohoda však není jedinou hlavní probíhající transformací. Vzhledem k obrovskému potenciálu, který nové technologie přináší finančnímu sektoru, jsou technické inovace a digitalizace finančních služeb prioritou. Představíme evropskou strategii, jak co nejlépe využít FinTech a globálně konkurovat a odstranit další regulační překážky mezi zeměmi. Crowdfunding a okamžité platby jsou dobrými příklady.

Díky startupům FinTech, například těm, které vzkvétají v Berlíně, jim můžeme usnadnit rozšiřování tím, že se usnadní jejich přeshraniční aktivity. Vzhledem k pravděpodobnému dopadu zelených a digitálních transformací musíme zachovat jedinečný evropský model sociálního tržního hospodářství. Nesmíme zhoršovat stávající nerovnosti v příjmech a příležitostech. Musíme je snížit. Nový mechanismus Just Transition podpoří ty, kterých se zelená transformace nejvíce dotkne. Zaměří se na lidi a regiony, které se spoléhají na fosilní paliva nebo procesy náročné na uhlík, například na ty, kteří žijí v přechodných uhelných oblastech.

Dámy a pánové,

dnes večer jsem se hodně zmínil o ekonomice EU. Je to velká síla na světě a je velmi podporována naším největším aktivem: jednotným trhem. Nevidím však, že Evropa hraje na světové finanční scéně úspěšnou klíčovou roli, aniž by dále prohloubila Hospodářskou a měnovou unii. To zůstává nejvyšší prioritou. Projekt EMU v posledních pěti letech značně pokročil. Potřebuje však více reforem, aby EU mohla promítnout svou hospodářskou váhu a potvrdit svou hospodářskou suverenitu. K tomu potřebujeme silné národní ekonomiky. Jejich účelem je budovat fiskální rezervy v příznivém období pro pozdější použití, když se ekonomika zpomalí. Z tohoto důvodu doporučujeme zemím eurozóny, aby uplatňovaly diferencované fiskální politiky. Země s vysokým dluhem by to měly snížit, zatímco země s fiskálním prostorem by je měly použít ke stimulaci ekonomiky. Německo je jednou ze zemí, kde je hospodářský pokles nejvýraznější. Je tedy uklidňující vidět, jak Německo využívá část svého fiskálního prostoru k podpoře investic.

Chci také posílit mezinárodní roli eura. Přibližně 60 zemí používá euro nebo s ním spojuje svou měnu. Je to hlavní strategický přínos a pravděpodobně nejzastupitelnější úspěch tvorby hospodářské politiky v historii EU. Euro je trvale druhou nejpoužívanější měnou v platbách a v globálních rezervách. Chci vidět, že se používá více v obou oblastech a pro vydávání dluhopisů. Ekonomická síla závisí také na silném finančním systému. Z tohoto důvodu je nezbytný hluboký a likvidní evropský kapitálový trh. To mě přivádí do Unie kapitálových trhů, kde se budeme muset posouvat dále. To mimochodem platí i pro bankovní unii, kterou bychom nyní měli dokončit. S CMU jsme dosáhli značného pokroku a dosáhli dohody o 12 ze 13 návrhů předložených Komisí. Základní stavební kameny jsou na místě, ale je toho mnohem více. Snažím se urychlit práci na diverzifikaci zdrojů financování pro společnosti a řešit překážky kapitálových toků. To bude zvláště důležité pro mnoho milionů malých a středních podniků v EU.

Díky své inovativní kapacitě a talentu jsou malé a střední podniky životně důležité pro evropské hospodářství, a není lepší příklad než střední stav, motor německé ekonomiky. Evropské MSP se však až příliš často stěhují do zahraničí a rozšiřují se. Proč se to stalo? Jedním z důvodů je, že je pro ně obtížné získat přístup k tržnímu financování v Evropě. Navrhnu tedy nový fond, který pomůže našim malým a středním podnikům zveřejnit se. Poté spolu se svými kolegy navrhnu strategii, která pomůže malým a středním podnikům řešit problémy související s ekologickým přechodem, digitalizací a změnami obchodních modelů. Dámy a pánové, vidíte, že máme hodně práce. Některé z nich přeruší nový právní základ. Jedna věc je pro mě jasná.

Současný geopolitický kontext ukazuje, že mír, stabilita a prosperita, pojmy, které jsou jádrem evropského projektu již nelze považovat za samozřejmost. Žádný jednotlivý členský stát nemůže tyto výzvy vyřešit sám. Evropská unie je silnější, když pracujeme společně. Proto potřebujeme vaši angažovanost, vaše vedení a vizi, aby Evropská unie zůstala silným a inspirujícím globálním hráčem v rychle se měnícím světě.

Použitá literatura:

1. Česká republika v Evropské unii – přínosy a náklady, Asociace pro studium mezinárodních vztahů 2004, ISBN 80-903409 1.1-
2. Ekonomické vyhodnocení členství ČR v EU po deseti letech: Chmelař Aleš, Novotný Jan, Jedlička Jan, Maláčová Jana, ISBN 976-80-7440-098-8
3. Evropské právo – základní dokumenty ve znění Lisabonské smlouvy ÚZ č. 784, 2011
4. www.eu.sagit.cz
5. www.europa.eu
6. www.mfcr.cz
7. www.mmr.cz
8. Projekt Evropa 2030, Výzvy a příležitosti-Zpráva pro Evropskou radu předložená Reflexní skupinou pro diskusi o budoucnosti EU 2030, ISBN 978-92-824-2696-8 doi:10.2860/93160